

MÓRCHIDA

TH-17-02-081

2018. február

véleményezési dokumentáció

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

Mórichida
Településfejlesztési Konceptió
Megalapozó vizsgálat
Előzetes tájékoztató dokumentáció
TH-17-02-081

Felelős tervező:

Németh Géza
TT/1É 08/0065/08

Településtervező:

Gyárfás Henriett
TT 08-0442

Munkatárs:

Leitner Attila

Közlekedéstervező:

Bogár Zsolt
K1d-1/08-0014

Közműtervező:

Horváth Ervin
TE-T 18-0033
TV-T 18-0033

Tájrendezési tervező:

Szűcs Gábor
TK1 05-0480

Hírközlési tervező:

Rácz István
TK1 05-0480

Tartalomjegyzék

1	HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ.....	5
1.1.	TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK	5
1.1.1.	<i>A település helye a településhálózatban.....</i>	5
1.1.2.	<i>Térségi kapcsolatok</i>	6
1.1.2.1.	<i>A település szerepe az országos településhálózatban.....</i>	7
1.2.	ATERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	9
1.2.1.	<i>Országos Területfejlesztési Konceptió (97/2005. (XII. 25.) OGY határozat).....</i>	9
1.2.1.1.	<i>Az Országos Területfejlesztési Konceptió Győr-Moson-Sopron megyét érintő összefüggései</i>	14
1.2.1.2.	<i>A nemzeti prioritásokhoz kapcsolódó tématerületek Mórichidát érintő céljai</i>	16
1.2.2.	<i>Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz való kapcsolódás</i>	17
1.2.3.	<i>Megyei Területfejlesztési Programhoz való kapcsolódás.....</i>	23
1.3.	A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	30
1.3.1.	<i>Országos Területrendezési Terv.....</i>	30
1.3.2.	<i>Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terve.....</i>	36
1.4.	A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TEVEINEK-AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ, VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	39
1.5.	HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA	44
1.5.1.	<i>A hatályos 2005 évi településfejlesztési konceptió</i>	44
1.5.2.	<i>Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések</i>	49
1.6.	A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA.....	49
1.6.1.	<i>A hatályban lévő településrendezési eszközök</i>	49
1.6.2.	<i>A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemei</i>	49
1.7.	A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA	50
1.7.1.	<i>A társadalom összetétele.....</i>	50
1.7.1.1.	<i>Demográfia</i>	50
1.7.1.2.	<i>Népesség.....</i>	52
1.7.1.3.	<i>Képzettség.....</i>	52
1.7.1.4.	<i>Foglalkoztatottság.....</i>	53
1.7.2.	<i>Települési identitást erősítő tényezők, történeti és kulturális adottságok</i>	54
1.8.	A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA.....	60
1.8.1.	<i>Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy)</i>	60
1.8.2.	<i>Esélyegyenlőség biztosítása</i>	65
1.9.	A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA	66
1.9.1.	<i>A település gazdasági súlya, szerepköre</i>	66
1.9.2.	<i>A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....</i>	67
1.9.3.	<i>A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelése.....</i>	73
1.9.4.	<i>Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat).....</i>	73
1.10.	A TÁJ ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA.....	75
1.10.1.	<i>Természeti adottságok</i>	75
1.10.2.	<i>Tájhasználat, tájszerkezet, tájtörténeti vizsgálat</i>	76
1.10.3.	<i>Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek.....</i>	79
1.10.3.1.	<i>Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék</i>	80
1.10.3.2.	<i>Ökológiai hálózat.....</i>	80
1.10.4.	<i>Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....</i>	81
1.11.	ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA	81
1.11.1.	<i>A települési zöldfelületi rendszer elemei.....</i>	81
1.11.1.1.	<i>Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek</i>	82
1.11.1.2.	<i>Zöldfelületi ellátottság értékelése</i>	82
1.12.	AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA	82

1.12.1.	<i>Területfelhasználás vizsgálata</i>	82
1.12.1.1.	Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	82
1.12.2.	<i>A telekstruktúra vizsgálata</i>	83
1.12.2.1.	Tulajdonjogi vizsgálat	84
1.12.3.	<i>Önkormányzati kataszter</i>	84
1.12.4.	<i>Az épületállomány</i>	84
1.12.4.1.	Beépítési jellemzők (mód, mérték, sűrűség)	85
1.12.4.2.	Magasság, szintszám, tetőidom, alapterület	85
1.12.4.3.	Településkarakter, helyi sajátosságok (utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok)	86
1.12.4.4.	Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület.....	86
1.12.4.5.	Világörökségi és világörökségi várományos terület	87
1.12.4.6.	Műemlék, műemlékegyüttes.....	87
1.12.4.7.	Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet	87
1.12.4.8.	Nemzeti emlékhely	87
1.12.4.9.	Helyi védelem	87
1.12.5.	<i>Az épített környezet konfliktusai, problémái</i>	87
1.13.	KÖZLEKEDÉS	87
1.13.1.	<i>Hálózatok és hálózati kapcsolatok</i>	87
1.13.2.	<i>Közúti és vasúti közlekedés</i>	88
1.13.3.	<i>Közösségi közlekedés</i>	88
1.13.4.	<i>Kerékpáros és gyalogos közlekedés</i>	88
1.14.	KÖZMŰVESÍTÉS	88
1.14.1.	<i>Vízi közművek</i>	90
1.14.1.1.	Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítás).....	91
1.14.1.2.	Szennyvízelvezetés	91
1.14.1.3.	Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés	91
1.14.1.4.	Árvízvédelem	91
1.14.2.	<i>Energia</i>	92
1.14.2.1.	Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, táv hő ellátás és más ellátórendszerek).....	92
1.14.2.2.	Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	92
1.14.2.3.	Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	93
1.14.3.	<i>Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)</i>	93
1.15.	KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)	93
1.15.1.	<i>Talaj és természetes növényzet</i>	94
1.15.2.	<i>Felszíni és felszín alatti vizek</i>	94
1.15.3.	<i>Levegőtisztaság és védelme</i>	94
1.15.4.	<i>Zaj- és rezgésterhelés</i>	95
1.15.5.	<i>Sugárzás védelem</i>	95
1.15.6.	<i>Hulladékkezelés</i>	95
1.15.7.	<i>Vizuális környezetterhelés</i>	95
1.15.8.	<i>Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák</i>	95
1.16.	KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)	95
1.17.	ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	96
1.18.	TELEPÜLÉSI KLÍMA	96
2	HELYZETELEMZŐ ÉS HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	96
2.1.	A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE, A HELYZETLEMEZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE	96

1 HELYZETFELTÁRO MUNKARÉS Z

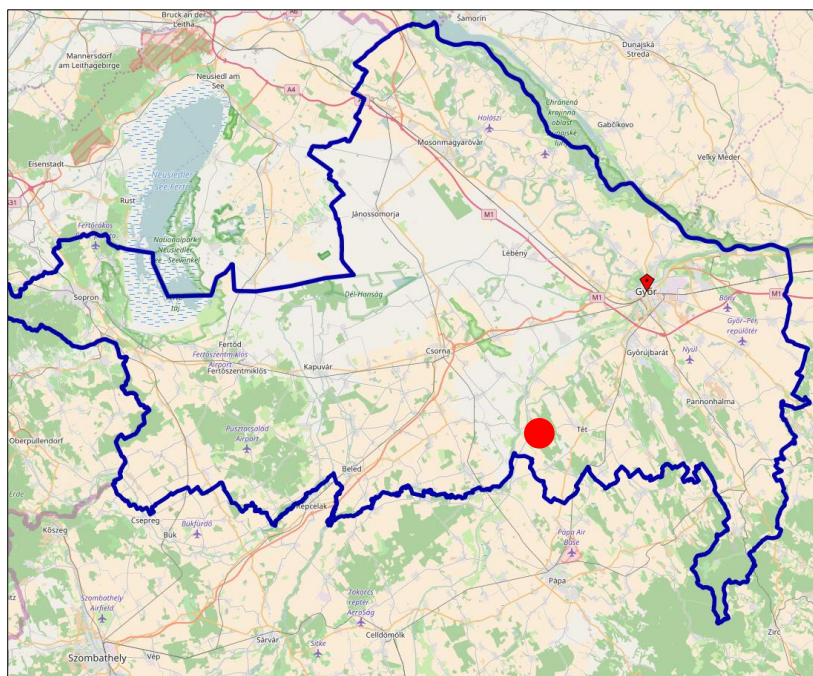
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK

1.1.1. A település helye a településhálózatban

Mórichida település a Nyugat-Dunántúli régióban, Győr-Moson-Sopron megye déli határán a Rába és a Marcal folyók partján fekszik. Közigazgatásilag a tétai járás része. A tétai járás Győr-Moson-Sopron megye déli részén helyezkedik el északon és keleten a győri, keleten a csornai járással, délen pedig a Veszprém-megyei pápai járással határos.

Közlekedéscsoporthelyi helyzetét tekintve a 83 sz. és 86 sz. főutat összekötő 8419-es állami mellékúton, ill. a 85 sz. főút/M85 felé összeköttetést adó 8421 sz. állami mellékúton fekszik.

Vasútvonal nem érinti a települést. A járásközpont Tét várossal közvetlen összeköttetése van. A környék nagyobb városai Győr, Pápa és Csorna.

forrás: openstreetmap

A település területe 3231 ha.

A települést északról Rábaszentmiklós, keletről Tét, délről Csikvánd és a Veszprém megyei Malomsok, keletről pedig Sobor és Árpás települések határolják.

Mórichidáról:

- Győr 32 kilométerre
- Budapest 150 kilométerre
- Tét 8 kilométerre
- Pápa 32 kilométerre
- Csorna 21 kilométerre
- M1 autópálya 23 kilométerre
- M86 16 kilométerre

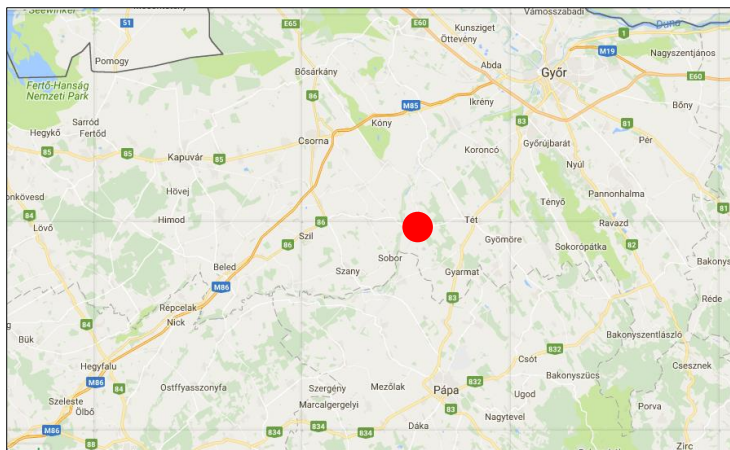
található

- Győr 38 perc
- Budapest 1 óra 40 perc
- Tét 8 perc
- Pápa 30 perc

Mórichida Településfejlesztési Konceptió

- Csorna 23 perc
- M1 autópálya 23 perc
- M86 16 perc
alatt érhető el.

A környező országok fővárosai közül Pozsony közúton 104 km-re fekszik, amely 1 óra 13 perc alatt elérhető, Bécs 156 km-re van, 1 óra 40 perc alatt érhető el.

a térség közúthálózata

Földrajzi helyzete szerint a település a Kisalföld nagytáj, Győri-medence középtáj, a rábaközi Csornai-sík kistájon fekszik. A terület természetföldrajzi adottságait tekintve (talajviszonyok, domborzati adottságok csapadékeloszlások) homogén képet mutat.

A domborzati tulajdonságok nem akadályozzák a település területeinek hasznosíthatóságát.

1.1.2. Térségi kapcsolatok

A település térségi kapcsolatai tekintetében a folyók adta határok jelentősen befolyásolták a közlekedési hálózatok kialakulását is. Mórichida a 83-as, 85-ös, 86-os főutak, ill. az M85-M85 gyorsforgalmi utak közötti területen, viszonylag árnyékos helyen a 8419-es és 8421-es állami mellékutak mentén fekszik. Tét mint kistérségi, járási központ jelentős mértékben befolyásolja a község fejlődését. Továbbá Győr közelsége a Tét-Csorna közlekedési tengely valamint a Győr-Pápa-Balaton tengely a község gazdasági-idegenforgalmi potenciálját erősíti.

A domborzati adottságok a kialakuló lehetséges gazdálkodási formákat determinálták. A folyók által szabdalta erdős-ligetes sík területen a növénytermesztés, a legeltetéses állattenyésztés és az erdőgazdálkodás volt a megélhetés alapvető forrása századokon át. Mára azonban a lakosság döntő többségének megélhetése eltolódott a mindennapos ingázás felé.

A meghatározó város Tét mellett Mórichida ellátó intézményrendszere erősen hiányos, a nem mindennapos szolgáltatásokat az ott élők kénytelenek egyéb helyeken, azaz Téten, Győrben igénybe venni.

A 800 fős Mórichida helye/szerepe a térségben jól megítélhető a 2011-es népszámlálás soros adataiból is. Mórichida népessége az elmúlt 10 évben 50 fővel 6%-al csökkent. A népszámlálás idején a megye 9 települése a 100 főt nem érte már el, további 10 település 200 fő alatt volt (törpefalvak), míg 500 fő alatt további 41 falu volt, vagyis összesen 60 község (172-ből) volt aprófalunak tekinthető. Az 1000 fő alatti településeken, mint Mórichidán él a megye lakosságának 7,6 %-a. A népességfogyás fékezését a munkahelyeket kínáló központi települések és az ingázás feltételeinek javulását eredményező közösségi közlekedés-, és infrastruktúra - fejlesztések jelenthetik.

Országos kitekintésben Győr-Moson-Sopron megye az ország és a régió meghatározó gazdasági potenciáljával rendelkezik. Ez a helyzet közlekedési, gazdasági potenciáljának köszönhető. Mórichida nagy előnye, hogy a dinamikusan fejlődő nagyváros Győr közelében fekszik, annak közvetlen agglomerációs körzetébe tartozik. Győr pedig a megye kulcspozíciójában található. A város jó elérhetősége és közelsége lehetővé teheti azt, hogy abból az előnyből, amely a régió részesedik a település is “hasznot húzhasson”.

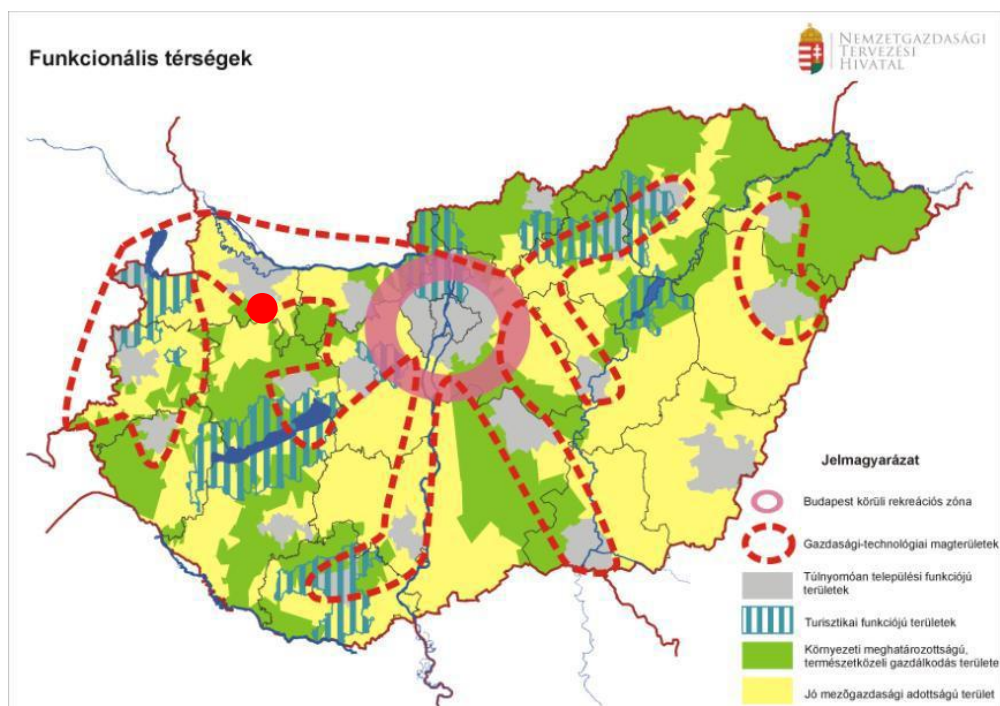
Ennek megfelelően azt kell megvizsgálni, hogy melyek azok a hatások, amelyek regionális folyamatok közül Győrrre, Tétre és a városokon keresztül Mórichidára hatnak.

A másik jelentős regionális jellegű hatás, ami Mórichida szempontjából fontos a természeti környezet és természeti adottságok felértékelődése. Európában meghatározó trend a “zöld gazdaság” térnyerése. A káros gazdasági és környezetszennyezési folyamatoktól mentes térség jó adottságokkal rendelkezik ennek a megváltozott tényezőnek a kiaknázására.

1.1.2.1. A település szerepe az országos településhálózatban

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK; elfogadva az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával) értelmében a településstratégiák célja a többközpontú térszerkezetet biztosító településhálózatok kialakulása, valamint a kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése. Mindezek szem előtt tartásával az OFTK olyan funkcionális térségeket határoz meg (1.1-2. ábra), amelyek a jövőben egy-egy, nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy környezeti feladatot fognak ellátni, integrálódva a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba.

Mórichida és környéke az OFTK szerint meghatározott gazdasági-technológiai magterületen fekszik. Ezen a magterületen belül is meghatároz azonban az OFTK különböző térségeket, mely szerint Mórichida környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodási területen található.

Az OFTK térszerkezeti jövőképe

A nagyobb városok és környezetük által alkotott gazdasági-technológiai magterület és térsége az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is jelentős szerepet játszanak. A térségi szemlélet érdekében az OFTK kijelölte a növekedés elsődleges színtereit és hálózatait.

Mórichida Településfejlesztési Konceptió

Ezeket olyan települések alkotják, amelyek kiemelkedő telephelyi lehetőségeik, jelenlévő és potenciális befektetők, vállalataik, térségi beágyazódottságuk révén a növekedés dinamikus térségeiként jelennek meg a hazai településszerkezetben. Ahogyan a fenti ábrán is látható Mórichida sajnálatos módon kiesik ebből a dinamikus térségből.

Maga Mórichida a vidékies jellegéből fakadóan a fejlettségi mutatók többségében fejlettségben elmarad az ország legfejlettebb térségeitől, de a közvetlen környezete, térsége kimagaslóan fejlett mutatókkal rendelkezik. A település nem engedheti meg magának, hogy ne használja ki a közeli peremhelyzetéből, fekvéséből eredő remek lehetőségeket.

Mórichida és térsége jó mezőgazdasági adottságú terület, továbbá Győrhöz közeli település, amely arra predesztinálja, hogy egy intenzívebben fejlődő gazdasági zóna aktívabb részesévé váljon. A településnek országos jelentőségű funkciója természetes nincs és nem is elvárható.

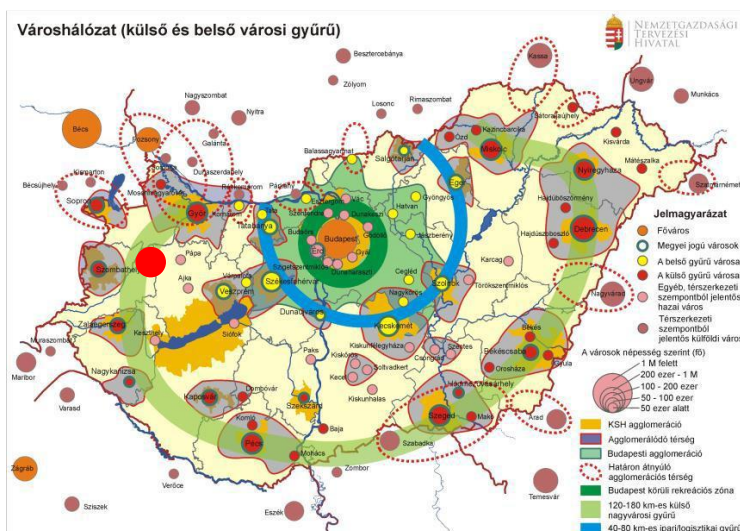
Az OFTK is kimondja, hogy az OFTK-ban meghatározott egyes térségek nem kizárólagos és semmiképpen nem szabályozási jellegű térségek. Például a természetközeli gazdálkodás sem korlátozódhat kizárólag a környezeti meghatározottságú gazdálkodás tereire, de ott kiemelt fontosságú. Az OFTK továbbá kimondja, hogy:

„A kiegyenlített területi fejlődés elérése érdekében a többközpontú, decentralizált fejlődés biztosítása szükséges. Ezt a célt szolgálja a városhálózati megközelítés, a belső és külső városgyűrűk, a fejlesztési tengelyek kijelölése.”

Azon túl, hogy önálló területi célként is megjelenik, és önálló fejlesztéspolitikaeszközöket kap a városfejlesztés és a vidékfejlesztés, általános elvként az OFTK – a Nemzeti Vidékstratégiával összhangban – a város-vidék együttműködést, a kölcsönös előnyökön nyugvó kapcsolatrendszeret rögzíti. Mind az országos fejlesztéspolitikában, mind a helyi szinteken törekedni kell e szempont érvényesítésére.

A periférikus területek elmaradottsága országos szinten is rendkívül jelentős visszahúzó erő, további leszakadásuk pedig egyre súlyosabb társadalmi feszültségeket gerjeszt. Szinte minden téren az ország többi részénél kedvezőtlenebb adottságaik érdemi külső beavatkozás nélkül egy lefelé vezető spirált hozott létre, amelyet fokozódó elvándorlás, előregedés, társadalmi erodálódás, a természetes és épített környezet erősödő igénybevétele jellemez. Felzárkóztatásuk ezért elemi érdek. A perifériák felzárkóztatásának legbiztosabb módja, ha a helyi adottságaik figyelembevételével, a helyi erőforrásaik felhasználásával idővel önállóan is fejlődőképes, és tovagyűrűző gazdasági fejlődés indítható el a periféria legversenyképesebb körzeteiben, településein.

A fejlődés gócpontjaiként szolgáló térségi központok megerősítése a leghatékonyabb és leggyorsabb lehetőség ennek eléréséhez. A foglalkoztatási problémák kezelése a legfontosabb kulcstényezőik egyike. Az életminőséget javító, és nagy területen szétszórt, főleg infrastrukturális fejlesztések önmagukban elégtelenek és hatástalanok is, ha nem indukálnak gazdasági előrelépést is. A hatékony mobilitás, és a tágabb értelemben vett (közlekedési és információs) elérhetőség javítása azonban nem hanyagolható el.

Az OFTK településhálózati jövőképe

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1. Országos Területfejlesztési Konceptió (97/2005. (XII. 25.) OGY határozat)

Az Országos Területfejlesztési Konceptió az ország átfogó távlati fejlesztését megalapozó tervdokumentum, amely meghatározza az ország hosszú távú területfejlesztési céljait, és a területfejlesztési programok kidolgozásához szükséges irányelveket, információt biztosít az ágazati és a kapcsolódó területi tervezés és területfejlesztés szereplői számára.

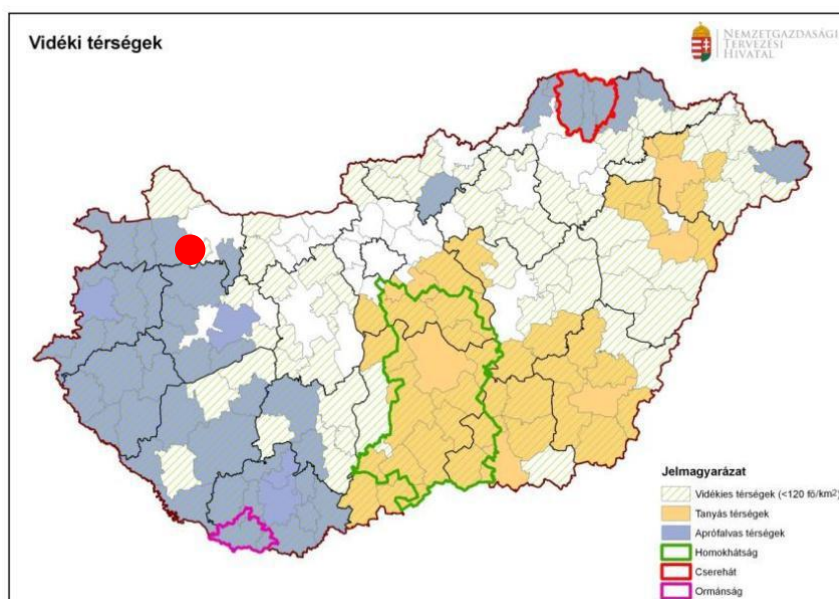
Az Országos Területfejlesztési Konceptió négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg. A négy cél üzenetet ad a társadalom és gazdaság egészének, valamint a társadalom és a gazdaság környezethez való viszonyulására is:

1. értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés
2. népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során a területi célokat, a lehetséges kitérési pontok és fordulatot igénylő területek alapján az OFTK az alábbiak szerint határozza meg:

1. az ország makro-regionális szerepének erősítése,
2. a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
3. vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
4. kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
5. területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
6. összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az Országos Területfejlesztési Konceptió Mórichidát és térségét vidékies térségbe sorolja. Emellett azonban Mórichida része a Győr környéki agglomerációs térségnek is.

A vidékies térségek vidékfejlesztés szempontjai, valamint nemzeti prioritásai

Magyarország alapvetően vidékies típusú ország, valamennyi vidéki térségi lehatárolás (pl. OECD) szerint az ország területének túlnyomó többsége vidéki térségnek minősül tájhasználatában, gazdaságában és népességi jellemzőiben. Az elmúlt évtizedek trendjei hazánkban – összhangban az agrár- és élelmiszergazdaság nemzetgazdasági súlyának csökkenésével – általában a vidéki térségek leértékelődéséhez vezettek. Számos vidéki térségünk válságba került, népessége elvándorol vagy elöregszik, a mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás népességeltartó képessége alacsony, és ennek szerepét a gazdasági diverzifikáció egyelőre nem tudta pótolni. Átfogó stratégiára épülő vidékpolitikai fordulatra van szükség a település-vidék kapcsolatok megújításával, a falvak, tanyák gazdasági létalapjának megerősítésével, a vidék érték alapú fejlesztési lehetőségeinek felismerésével.

A vidékpolitika funkciói

A fenti szakpolitikai keretekbe illeszkedő vidékpolitika funkciója a vidéki térségek fenntartható fejlődésének biztosítása, melynek elemei:

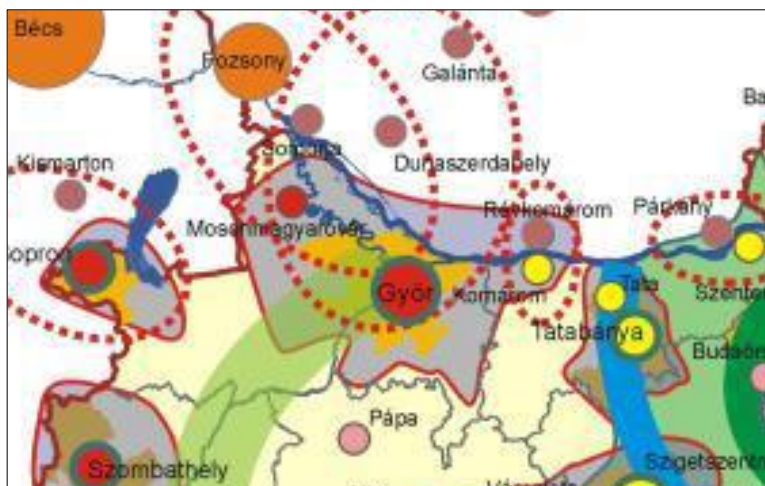
- A táj, a természeti értékek és erőforrások védelme és fenntartható használata, az ökoszisztéma szolgáltatások megőrzése, a környezetminőség javítása.
- Egészséges és biztonságos élelmiszer előállítás és –ellátás.
- Megélhetés, kedvező életfeltételek és életminőség biztosítása a vidéki népesség számára.

Videkpolitikai jövőkép

Gazdasági funkciójukban megerősödött, a működő és fejlődő helyi gazdaságra, benne az európai többfunkciós, ökoszociális funkciókat (tájfenntartás, természeti erőforrások és biodiverzitás megőrzése, népességmegtartás és foglalkoztatás) teljesítő, jó minőségű, egészséges élelmiszereket előállító mezőgazdaságra és azzal szoros kapcsolatban lévő élelmiszer-feldolgozásra épülő, közösségeiben megújult, a helyben lakóknak perspektívát nyújtó, minőségi életfeltételeket biztosító vidéki települések és térségek.

Átfogó vidékpolitikai célkitűzések

- Település-vidék kapcsolatok megújítása a kölcsönös együttműködésre, előnyökre alapozva.
- Vidéki települések, falvak, tanyák fejlesztése, gazdasági létalapjuk megerősítése.
- Vidéki gazdaság, kiemelten az agrár- és élelmiszergazdaság helyi gazdaságfejlesztésbe illeszkedő fejlesztése, erősítése, foglalkoztatási szerepének növelése, a helyi gazdaságfejlesztése.
- A vidéki munkaerő, különösen a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők megtartásának és megtelepedésének támogatása. *A vidékfejlesztés beavatkozási térségei*
- Általános jellemzők által kijelölt vidéki térségek.
- Speciális táji, környezeti problémák, adottságok alapján kijelölt vidéki térségek.
- Jelentős társadalmi hátrányokkal, problémákkal rendelkező vidéki térségek.
- Speciális vidékfejlesztési feladatot jelentő térségi problémák.
- Helyi, térségi, vidékfejlesztési együttműködések.

Az agglomerációs térségek vidékfejlesztés szempontjai, valamint nemzeti prioritásai

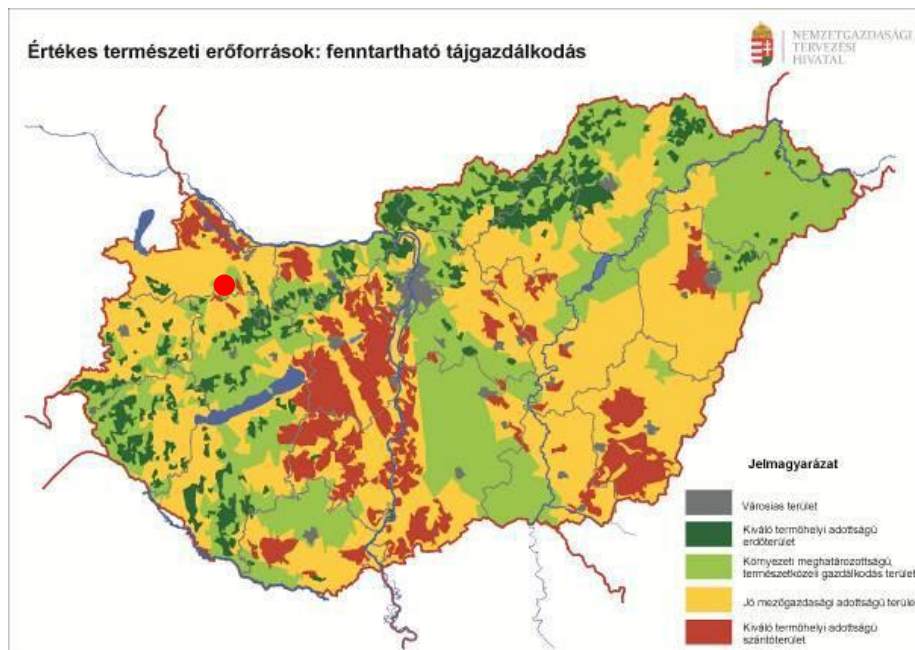
A helyi közlekedésnek a település és a közvetlen környezetében megtalálható funkciók és szolgáltatások elérését kell biztosítani a lehető leghatékonyabb módon. Szakítva az egyoldalú mobilitási szemlélettel, az elérhetőséget az utazási igények és távolságok csökkentésével is javítani kell a vegyes területhasználat és egyéb eszközök (infokommunikációs technológiák, munkaszervezés) segítségével.

Határozottan növelni kell a fenntartható közlekedési módok (kiemelten a kötöttpályás, valamint egyéni fenntartható formák, például kerékpáros közlekedés) szerepét a helyi közlekedésben, megfelelő közlekedésszervezés és szemléletformálás révén. Az infrastruktúrafejlesztésnek ezen túlmenően a közlekedési módok közötti zökkenőmentes váltás biztosítására is tekintettel kell lennie (intermodális csomópontok, P+R és B+R parkolók, összehangolt menetrend).

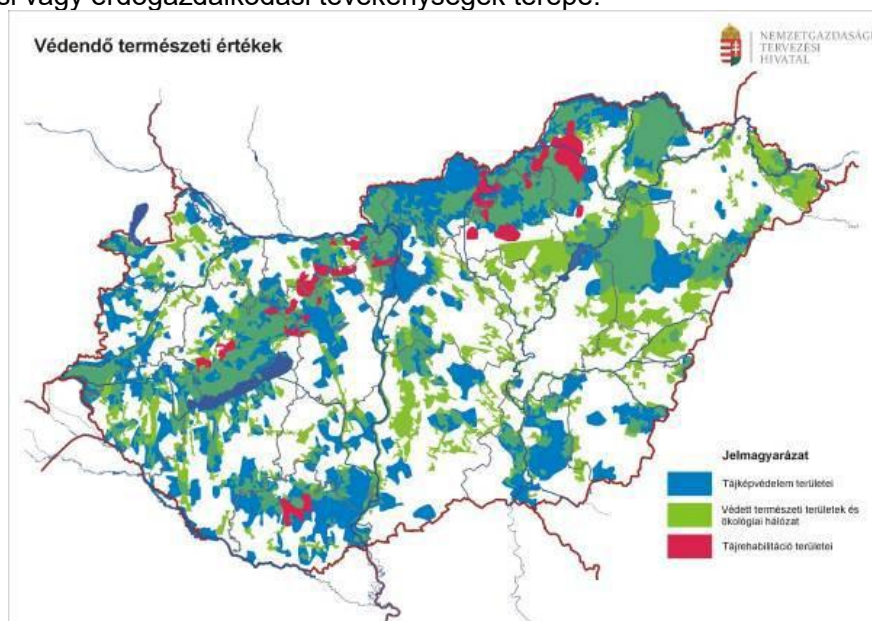
Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Az utazási igény és távolság csökkentése vegyes területhasználattal, a tranzitforgalom kiszűrése (elkerülő útvonalak).
- A városi közösségi közlekedés fejlesztése, intermodális csomópontok, P+R, B+R parkolók kiépítése.
- Biztosítani kell, hogy a kis- és középvárosok a maguk köré szerveződő települések bármelyikéből elérhetők legyenek közúton és közösségi közlekedéssel.

Az Országos Területfejlesztési Konceptió továbbá Mórichidát és térségét környezeti meghatározottságú természetközeli gazdálkodási területként valamint védendő természeti értékekkel rendelkező területként tartja számon.

Kiváló talajadottságainkra alapozott kiterjedt szántóink nemcsak gazdaságilag jelentősek, de az ország stratégiai területhasználatát is nagyban meghatározzák. Az ország területének legnagyobb része jó mezőgazdasági adottságú terület, egyes térségek tájhasználatában és gazdaságában a mezőgazdaság meghatározó tényező. E kedvező adottságok megőrzése érdekében az intenzív gazdálkodás és a környezeti meghatározottságú, extenzív termelés ideális egyensúlyát kell megtalálni, a mezőgazdaság tájfenntartó szerepének érvényesítésével, a környezeti adottságokhoz igazodó tájhasználatával és gazdálkodással. A természeti adottságokra épülnek méltán híres borvidékeink, melyek a kultúrtájakhoz és az üdülőkörzetekhez hasonlóan egyedi területi tervezést, speciális gazdasági profilt, a környezethez illeszkedő fejlesztéseket kívánnak meg. Magyarország nem beépített területeinek szinte teljes egésze termőterület, mezőgazdasági adottságaink rendkívül kedvezőek. Mégis kijelölhetők azon térségek, ahol a legjobb minőségű szántók koncentrálnak. Más térségeink pedig az extenzívebb, tájgondozó növénytermesztési, állattenyésztési vagy erdőgazdálkodási tevékenységek terepe.

Az életképes vidék

A kölcsönös egymásra utaltságon alapuló, munkamegosztásra épülő klasszikus vidékváros kapcsolat napjainkra alapjaiban megváltozott. A városok mára már nem közvetlen vidéki környezetükből szerzik be a mezőgazdasági termékeket, hanem nagy távolságból érkező árukkal helyettesítik ezeket. A városi piacukat vesztett, termékeiket reális áron értékesíteni képtelen vidéki települések egyoldalú függőségbe, kiszolgáltatott helyzetbe kerültek a környező városokat ellátó rendszerekkel szemben.

A falvak hagyományos – termelő – szerepköre egyre inkább visszaszorult, ezzel egyúttal gazdasági létalapjuk is jelentősen meggyengült. A szolgáltatások jelentős része tekintetében is romlik a helyzetük. A falusi porták kihasználatlanok a mezőgazdasági árutermelés, az önellátás szempontjából. A vidéki munkahelyek száma évek óta csökken, ezzel párhuzamosan a munkanélküliek, a szociális ellátásban részesítettek aránya folyamatosan növekszik. Vidéki térségeinkben 2009-re – főleg az ország keleti, észak-keleti és dél-dunántúli térségeiben – összefüggő zónákat alkottak a kiugróan magas munkanélküliséggel rendelkező térségek. A népesedési helyzet romló képet mutat, a vidéki térségek többségét elöregedés és a fiatalok elvándorlása sújtja.

Magyarországon, így a vidéki térségekben is az egykor még hagyományosnak tekinthető helyi közösségek megbomlóban vannak. Az együttműködési készség általánosan alacsony, csökken a társadalmi-állampolgári részvétel, a helyi aktivitás.

Mindezek mellett elmondható az is, hogy a vidéki térségek közösségfejlesztő erejének nem egyértelmű mérőszáma a bejegyzett egyesületek, civil szerveződések száma, mindazonáltal ezen szervezetek jelentős közösségformáló, hagyomány- és kultúraőrző szerepet tölthetnek be, közösségépítő, társadalomformáló tényezők, s nem utolsósorban akár még az uniós források elosztásában is szerepet vállalhatnak, mint pl. LEADER Helyi Akciócsoportok. Egyes térségekben a falvak, tanyák kiürülése figyelhető meg, a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya rendkívül alacsony. A vidéki települések önkormányzatai akut működési és finanszírozási problémákkal küzdenek.

Fejlesztéspolitikai feladatok

- A vidéki foglalkoztatás növelése.
- A város-vidék kapcsolatok társadalmi konszenzuson alapuló, megújító helyreállítása.
- A vidék gazdaságának több lábra állítása, a helyi, térségi gazdasági autonómia erősítése. Gazdaságfejlesztési műhelyek, szervezet- és kapcsolatrendszer kialakítása, erősítése.
- A helyi termelés, feldolgozás és fogyasztás összehangolása, a gazdasági tevékenységek, tranzakciók térségen belül tartása.
- A vidéki népesség egészségügyi ellátásának fejlesztése.
- A vidéki települések, falvak közösségi szolgáltatásainak erősítése
- A vidéki települések infrastrukturális fejlesztése, az elérhetőségük javítása.
- A vidék kulturális és épített örökségének megőrzése, helyreállítása, fenntartható fejlesztése és a turizmusba való bekapcsolása.
- A vidékfejlesztés szellemi, szemléleti, kulturális megalapozása, tudásátadás, tehetség gondozás.
- A vidékfejlesztés képzési, szakmai bázisainak kialakítása, erősítése.
- A helyi termelés, feldolgozás és értékesítés összehangolására ösztönző rendszer kidolgozása. Lényeges a helyben termelt áruk és szolgáltatások helyi értékesítési
- adóvonzatainak átgondolása, csökkentése, továbbá az adminisztrációs terhek mérséklése.
- A helyi termelői piacok, térségi és országos értékesítési hálózatok megteremtésének ösztönzése.
- A háztáji gazdálkodás során időszakosan megjelenő felesleg felvásárlását szolgáló hálózat kialakítása.
- A civil szervezetek és az önkormányzatok kapcsolatainak erősítése, a feladatátvállalások ösztönzése.

- A föld- és birtokpolitika rendezése.
- A vidékfejlesztés és a területfejlesztés támogatási rendszerének összehangolása
- (hazai és EU-s források), hogy a lehetséges szinergiák egymást erősítsék.
- A vidékfejlesztés és a turizmus (vidéki-, falusi-, tanyasi-, agro-, öko-, természetjáró-, lovas-, vadász-, vízi-, vízparti-, horgász-, kerékpáros-, kemping-, kulturális-, örökség-, rendezvény- stb. turizmus) kapcsolatainak erősítése.

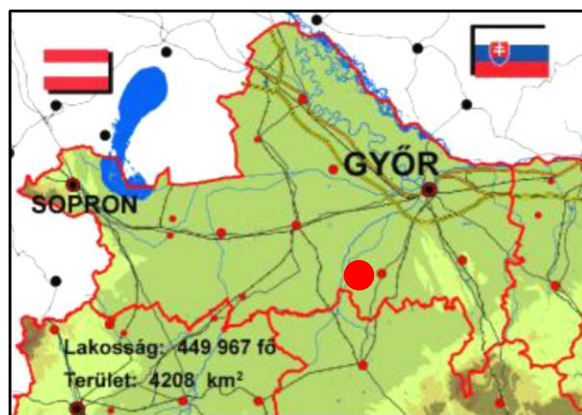
Területi prioritások

- A helyi közösségek részvételén alapuló helyi vidékfejlesztési programok megvalósítása.
- Speciális térségi vidékfejlesztési problémák kezelése, az elmaradott, perifériális vidéki térségek felzárkóztatása, a helyi erőforrásokra, értékekre épülő fejlesztések megvalósítása. Térségi vidékfejlesztési programok megvalósítása.
- A foglalkoztatás növelése a periférikus vidéki térségekben.
- A térben kiegyenlített fejlődés érdekében a vidéki központok megerősítése.
- A foglalkoztatás, a megélhetés és a szállítási költségek minimalizálása céljából a helyi gazdaságra, a helyi piac ellátására fókuszálás, a helyi központok elérhetőségének biztosítása, javítása.
- A közszolgáltatások és értékek elérhetővé tétele.
- A Kárpát-medence magyarlakta vidéki térségei fejlődésének segítése.

1.2.1.1. Az Országos Területfejlesztési Konceptió Győr-Moson Sopron megyét érintő összefüggései

Pozícionálás

A megye az ország észak-nyugati felében található, földrajzi fekvése kedvező (Budapest-Pozsony-Bécs tengely). Forgalmas nemzetközi közlekedési folyosók szelik át. E korridorok, valamint a kapcsolódó multimodális logisztikai bázisok, kikötők és repülőterek fejlesztését indokolt felgyorsítani. Értékes és változatos a megye természeti öröksége, de a Szigetköz ökológiai problémája megoldatlan. Kiváló a termőtalaj, jelentős a termál-, a gyógy- és az ivóvízkincs. Társadalmát a bevándorlási többlet jellemzi, ám az öregedési index magas. Viszonylag kedvező a foglalkoztatottsági szint, igaz vannak hiányszakmák és magasabb munkanélküliségű térségek is. Az átlagosnál nagyobb a gazdaság (különösen a járműipar) fejlettsége és az egy főre jutó GDP. Magas a külföldi közvetlen tőkebefektetések aránya és exportrészesedése. A megye folyamatosan fejlődő gazdaságához is kapcsolódóan történtek egyetemi, tudás- és kutatóközpont, valamint a K+F fejlesztések. Déli és középső része a megye általános fejlettségéhez képest kifejezetten leszakadt, periféria jellegű. Turisztikai és kulturális adottságai változatosak: folyók, tavak, fürdők, világörökségi helyszínek, műemlékek, múzeumok-kiállítások, gazdag rendezvény-kínálat.

Fejlesztési irányok

- A humán erőforrások diverzifikált fejlesztése: az innovatív, jól képzett emberi erőforrások gyarapítása; erős identitástudattal és közösségekkel; a jól működő egészségügyi és szociális ellátórendszer fejlesztése.

- A gazdaság szerkezetének és feltételeinek javítása: helyi gazdaságfejlesztés, helyi innovációk támogatása; kkv-k fejlesztése; turizmusfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, az élelmiszerfeldolgozó-ipar újraélesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.
- A megyén áthaladó TEN-T közlekedési korridorok (közutak, vasutak, Duna), valamint ezek csomópontjai (logisztikai központok, kikötők) és a kapcsolódó hálózat fejlesztése.
- A környezet minőségének javítása: környezet- és hulladékgazdálkodási program, természetvédelmi program; alternatív energiaforrások hasznosítási programja.
- A települések és térségek adottságainak hasznosítása, infrastruktúrájuk fejlesztése.
- A multi- és interregionális kapcsolatok erősítése: szorosabb együttműködés a nagytelepülési terekben (Bécs- Pozsony-Győr); a megye- és országhatáron átnyúló együttműködések fokozása; az európai területi együttműködési csoportosulások (ETT-k) kiterjesztése.
- Győr és Sopron (a határon átnyúló agglomerációjú centrumok), valamint Mosonmagyaróvár gazdasági, kulturális, oktatási, egészségügyi, szolgáltató és innovációs központi szerepének erősítése.
- A többi település térség- és gazdaságszervező erejének növelése, vidékfejlesztési szerepkörének fejlesztése.
- A megye periférikus térségeinek felzárkóztatása.

Győr-Moson-Sopron megye jövőképe

- a dinamikus és innovatív gazdaságával,
- a magasan képzett és kreatív humán tőkeállományával,
- sokszínű határon átnyúló kapcsolataival,
- a természeti, kulturális, táji és települési értékek megóvásával, azok folyamatos fejlesztésével,
- stabil életkörülményeket, otthont kíván biztosítani az itt élőknek.

A megye jövőképében a 2030-ig tartó időszakig azt kívánja elérni, hogy az országos, sőt közép- európai dimenzióban is számottevő gazdaságát megerősítse, annak domináns szektorait (járműipar, gépipar, élelmiszeripar, turizmus) fejleszteni tudja, ezen ágazatokhoz folyamatosan kiépüljenek és megújuljanak a beszállítói közép- és kisvállalkozások, amelyek magas hozzáadott értékű, innovációban egyre teljesebb termék és szolgáltatás skálát tudjanak előállítani, s ezzel a megye versenyképessége növekedjék. A hagyományos gazdasági szektorok mellett erősödjenek meg **új tevékenységek, iparok és szolgáltatások**, így az egészségipar, a környezetipar, a logisztika, a tudásipar, a sport- és kulturális szolgáltatások köre. Egyben történjen meg a megyei termelési adottságok teljesebb hasznosítása, bővüljenek és korszerűsödjenek a **helyi termék-kínálatok**, s ezek jelenjenek meg az európai piacokon.

A gazdasági szerkezet generált, innováció alapú megújítása szükségessé teszi a rendelkezésre álló - és a megye kedvező gazdasági szerkezete miatt a más térségekből idetelepülő – **munkaerő- állományának** minőségi fejlesztését, a humán erőforrások gyarapítását, az innovációkhoz aktívan kapcsolódni képes bázisainak, intézményeinek fejlesztését, kreativitásra épülő gyarapítását.

A kettős megfelelés, vagyis a **dinamikus, innováció-orientált ágazatok** és a **magasan képzett munkaerő-állomány** növekvő igénnyel lép fel a **területi szerkezet és a települési környezet iránt**, annak minőségének állandó emelését követelve meg.

A megye gazdaságfejlődésének napjainkban tapasztalható akadályozó tényezője a **belső közlekedési, szállítási kapcsolatok elavultsága**, a jelenlegi közlekedési rendszerek nem képesek követni a gazdasági fejlődést és az igényeket. Szükségszerű, hogy 2030-ig a megye belső közlekedési és szállítási kapcsolatai **teljesen megújulásra kerüljenek**, olyan rendszerek, hálózatok és csomópontok jöjjenek létre, amelyek egyrészt biztosítják a nagyvárosok gyors összeköttetését, azok teljesebb integrálódását a szomszédos hazai és országhatáron túli nagyközpontok irányába. Másrészt a megye belső térségei, kisvárosai, települései egymás

közötti kapcsolatának, közlekedési feltártságának minősége javuljon, a térségi szintű hálózatokkal, rendszerekkel.

A jövőkép meghatározó eleme, hogy folytatódjék a **nagyvárosok térség szervező funkcióinak megújítása**, s ezzel a települési agglomerációk teljesebb kiépülése, amiben már jelenjen meg az egyes gazdasági funkciók kihelyezése is, s ezzel a környezeti terhelés, a területfelhasználás arányosabb megvalósítása. A megye nagyvárosainak sajátos elhelyezkedése miatt - az európai integrációs folyamatok ütemes gyorsulása következtében - térségi hatásai az országhatáron túlra is kiterjednek, ami a fejlesztések nemzetközi szintű összehangolását is megköveteli.

A megye belső tereinek, a **vidéki térségeknek** a teljesebb integrálása a 2030-ig tartó időszak meghatározó feladata. A Rábaköz, a Répce mente, a Tóköz, a Sokoró-alja, a Bakony-alja térsége értékes természeti és környezeti, de egyben mezőgazdasági kultúrával is rendelkezik, amelyeknek hasznosítása, s egyben megújítása a megyei fejlesztéspolitika kiemelt célkitűzése. A kisvárosok határozottabb funkcióalakítása, azok gazdasági bázisainak megerősítése, a vidékükkel való jobb kapcsolatok sokoldalúbb megteremtése, a helyi termelési bázisok támogatása, azok korszerűsítése, a meglévő értékek megóvása és azok fokozott bekapcsolása az országos és országhatáron túli hálózatokba, segítheti a megye vidéki térségeinek felzárkózását.

1.2.1.2. A nemzeti prioritásokhoz kapcsolódó tématerületek Mórichidát érintő céljai

Győr és térsége

A korszerű és folyamatosan exportképes hazai ipar első számú központja, az egyre szélesebb beszállítói és termelő-üzleti szolgáltató rendszerével.

A megyeszékhely térségi hatása mind a megyében, mind a megye- és országhatáron túlra érvényesül, így nagytérségi szervezőközpont szerepe folyamatosan bővül, annak további alakításával elérhető, hogy Közép-Európa fejlődési magterületének egyik alközpontjává váljon. A város és térségébe települt gazdaság korszerű szerkezetét csak az innováció állandó emelésével lehet elérni, amihez szükséges a humán erőforrások megújítása, a szakképzéstől egészen az egyetemi képzésig és a kutatás-fejlesztésig. Az egészségipar, valamint a sport-, kulturális- és turisztikai szolgáltatások folyamatos bővítése, erősítése a nagyvárosi szerep erősítését szolgálhatja.

A város és térsége kapcsolataiban a közlekedési infrastruktúra fejlesztése jelentheti a kedvező irányt, de az agglomerálódás szakszerű, tervszerű alakítása fokozhatja a környezetorientált terület felhasználást.

Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság

Elsődleges fejlesztési prioritás az elérhetőség javítása a hazai térségek, települések, vállalkozások, intézmények és állampolgárok számára.

Kiemelten kell kezelni:

- a közlekedési, infokommunikációs és szolgáltatási kapcsolatok javítását,
- a közösségi közlekedés valamennyi területének a megújítását, ami hozzájárul az elérhetőség és a kitűzött környezeti célok teljesítéséhez,
- az ország földrajzi helyzetéből adódó elérhetőségi és közlekedési kapcsolatok javítását, ezáltal válhat az ország az EU-ból kifelé és az oda irányuló gazdasági folyamatok „kapujává”.

Életképes vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat

Az agrár- és élelmiszer-gazdaság fejlesztése kiemelt jelentőségű, amelynek további megerősítése mind a helyi gazdaság, mind az exportcélú termelés és feldolgozás tekintetében fontos.

Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás, klíma- és környezetvédelem

Meghatározó fejlesztéspolitikai területet képez gazdaságfejlesztési és környezeti szempontból, ezért kiemelten kell kezelni:

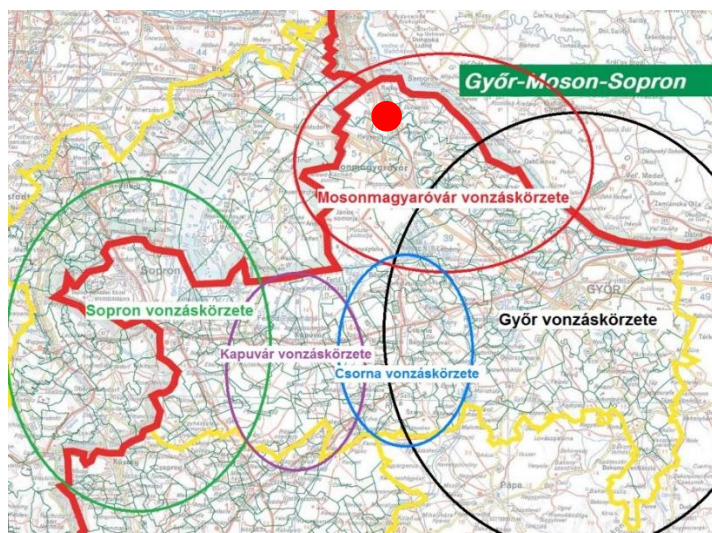
- az energiahatékonyság javítását,
- a megújuló energiaforrások súlyának növelését,
- a természeti erőforrások mennyiségét és minőségét megőrző fenntartható erőforrás-használatot,
- a környezet- és tájgazdálkodás, kiemelten a vízgazdálkodás szerepét,
- a klímaváltozással kapcsolatos, és az ebben érintett térségek felkészülését,
- a környezet minőségét megőrző és javító környezetvédelmi beavatkozásokat

Vidéki térségek, vidéki gazdaság és közösségek

Vidéki térségeink, településeink sajátos vidéki értékeket megőrző, azokra építő fejlesztése, felzárkóztatása, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Vidéki településeink népességmegtartó képességének erősítése. Kiemelten fontos a vidéki térségek gazdaságának megerősítése. Az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője szempontjából kulcsfontosságú a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése.

1.2.2. Megyei Területfejlesztési Konceptióhoz való kapcsolódás

A Megyei Területfejlesztési Konceptió 5 meghatározó város vonzaskörzete.

Látható tehát Mórichida erős kötődése Győrhöz. A koncepcióban az OFTK-val összhangban megfogalmazott fejlesztési irányok az alábbiak:

- A humán erőforrások fejlesztése: a munkaerő piaci és képzési háttér folyamatos erősítése, szakképzési háttér további fejlesztése, egyetemi központ, felsőoktatási háttér erősítése a munkaerő igényeknek megfelelő képzési struktúrával annak érdekében, hogy innovatív és képzett polgárai legyenek a megyének, erős identitástudattal és közösségekkel. Jól működő egészségügyi és szociális ellátórendszer kiépítése és fenntartása; a győri nagytérségi ellátó kórház minőségi térségi szerepének erősítése.
- A gazdaság szerkezetének és feltételeinek javítása: munkahely-teremtés, munkahely megőrzés, KKV-k fejlesztése, helyi gazdaságfejlesztés, helyi innovációk támogatása; a járműipar és beszállítói, a kutatás fejlesztéssel összekapcsolva a megye gazdaságának kiemelt területe; a gazdaságfejlesztésben a gazdasági térség megvalósításához szoros

együttműködést kell teremteni mind a belföldi, mind a Dunától északra fekvő szomszédos megyékkel. Turizmusfejlesztés, a mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása, élelmiszerfeldolgozó-ipar újra élesztése.

- A megye periférikus térségeinek felzárkóztatása.
- A környezet minőségének javítása: környezet- és hulladékgazdálkodási program, természetvédelmi program; alternatív energiaforrások hasznosítási programja.
- A települések és térségek adottságainak hasznosítása, infrastruktúrájuk fejlesztése.

A megyei koncepcióban az is megállapításra került, hogy: „A megye gazdaságfejlődésének napjainkban tapasztalható akadályozó tényezője a belső közlekedési, szállítási kapcsolatok elavultsága, a jelenlegi közlekedési rendszerek nem képesek követni a gazdasági fejlődést és az igényeket. Szükségszerű, hogy 2030-ig a megye belső közlekedési és szállítási kapcsolatai teljesen megújulásra kerüljenek.”

A megye közlekedési kapcsolatainak javítása érdekében a Baross Gábor programban foglalmazták meg és tüzték ki a célokat, melynek segítségével a megye kohéziója erősödhet.

Kitűzött célok a kerékpáros közlekedésben:

A megyei koncepció alapján: „A kerékpáros közlekedésnél a korábbi extenzív (mennyiségi) bővítést minőségi irányba kell tovább fejleszteni. Ez alatt értendő az egységes szerkezetű, összefüggő kerékpárút-hálózat kialakítása, illetve a meglévő szakaszok minőségi fejlesztése (vonalvezetés, burkolatszélesség közúti átvezetések).

Kiemelten fejlesztendőek a kerékpáros létesítmények (kerékpárutak és az azokat kiszolgáló kerékpáros-barát vendéglátó- és szálláshelyek) a megye turisztikailag frekventált területein (EuroVelo 6 nemzetközi kerékpárút).

Emellett a megye belső kapcsolatait javítandó, meg kell teremteni a kerékpározható mellékúthálózat rendszerét is.”

A koncepció a 2014-2030-ig tartó fejlesztési időszakra 6 stratégiai célt dolgoz ki, melyekben további célterületeket határoz meg. Az alábbiakban a Mórichidát is érintő elemeket emeltük ki:

1. Jedlik Ányos stratégiai fejlesztési cél – Kreatív humán erőforrások

A. Szakképzés fejlesztése

B. A vállalkozási kultúra terjesztése és a vállalkozási aktivitás

C. A felsőoktatás és a gazdaság kapcsolata

2. Kühne Károly stratégiai fejlesztési cél – Innováció a gazdaságban

A. Helyi gazdaságfejlesztés és innováció

Általános célok:

A helyi gazdaságfejlesztés és az innováció támogatása. A megye jövőképeinek kulcseleme, hogy mind a gazdasági szereplők, mind a közintézmények dinamikusan reagáljanak a környezet változásaira. Az egyik legfontosabb fejlesztéspolitikai törekvés 2020-ig, hogy megerősödjenek az ország termelési és szolgáltatási funkciói, ezáltal egyre fokozottabb mértékben integrálódni tudjunk Európai fejlett magterületihez. A hazai horizontális fejlesztési célokkal összhangban fontos a helyi gazdaságszereplők megerősödése, egyre intenzívebb exporttevékenysége. A stratégiai cél fókuszusa a K+F+I tevékenységek, valamint együttműködések ösztönzése annak érdekében, hogy a vállalkozások (KKV-k) egyre magasabb hozzáadott értékű termékeket és szolgáltatásokat tudjanak kifejleszteni. Mindez erősíti versenyképességüket, de képessé kell tenni a gazdasági szereplőket vállalkozásuk innováció-alapú fejlesztésére, a növekedés, a külpiacon való intenzív versenyben való helytállásra. A megyei intézményeknek, köztisztviselőknél, kutatóknál is innováció- és együttműködési gondolkodás- és viselkedésmódot kell kialakítani.

B. A turisztikai kínálat feltételeinek javítása

Általános célok:

A turisztikai kínálat feltételeinek folyamatos javítása, a megye értékeinek, vonzerejének

egymást kiegészítő, egymást erősítő jellegének hangsúlyozása, a kölcsönösen előnyös együttműködés kialakítása, összehangolt fejlesztések megvalósítása, a szálláshelyek mennyiségi és minőségi fejlesztése, a kulturális turizmus komplex rendszerének kialakítása, középpontban a helyi értékek megőrzése és bemutatása, valamint a települési értékekre épülő fesztiválok, sportesemények, nagyrendezvények kiemelt promóciója.

A nemzeti fejlesztési célok terén megfogalmazódott a termálvízre épülő gyógyturizmus, az egészség-, a kulturális-, az örökség-, a vidéki és az üzleti turizmus bővítése, célzott turisztikai K+F+I programok kialakítása, a sporttal és rekreációval kapcsolatos turizmusfejlesztés. A kulturális turizmus komplex rendszerének kialakítása, középpontban a helyi értékek megőrzése és bemutatása, a települési értékek (műemlékek, a helyi kulturális örökség, településkép, szerkezet) megóvása, a települési értékekre, örökségre épülő rendezvények, fesztiválok és sportesemények kínálatának bővítése, a helyi örökség digitális megőrzésének támogatása és európai szinten történő megjelenítése.

Horizontális cél a gazdasági potenciál javítása, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű térségek gazdasági felemelkedése, a térségi együttműködések erősítése.

A megye hosszú távú fejlődéséhez hozzájárulhat a különféle turisztikai ágazatok szorosabb együttműködése, új turisztikai attrakciók kialakítása a folyó menti területek vízi turisztikai adottságainak kiaknázása, a kerékpárút-hálózat bővítése a perifériák irányába.

A világörökségi területek és világörökség-várományos területek esetében a fenntartható fejlődés megalapozása, a kultúrtáji jelleg, a tájból-régióból fakadó művelési, gazdálkodási, építési tevékenységek, fejlesztések biztosítása.

A társadalomnak az egészséges identitás megőrzéséhez, a lakosság helyben megtartásához szüksége van a múltjába nyúló gyökerekre, melyek materiális megjelenése az épített örökség. Az örökségvédelem a múltra épülő, élhető jövő építésének elengedhetetlen eszköze

C. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés, értékesítés ösztönzése

Általános célok:

A mezőgazdasági termelés feltételeinek javítása (pl. csatornahálózat bővítése), az élelmiszerfeldolgozó-ipar újraélesztése. Prioritást élveznek a 85-ös úttól délre elhelyezkedő, nagy hagyományú mezőgazdasági kultúrával rendelkező térségek.

Nemzeti fejlesztési a környezeti adottságokkal összhangban lévő, azokat megőrző és a helyben élőkét gazdagító agrár- és élelmiszergazdaság kialakítása, amely növekvő szerepet tölt be a nemzetgazdasági teljesítményben, az exportban, a vidéki térségek fejlesztésében és a foglalkoztatásban.

Horizontális célként jelenik meg a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű térségek gazdasági felemelkedésének előmozdítása, a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás, az ivóvízvédelem, az élelmiszertermelés biztosítása, a hatékony erőforrás felhasználás.

A megye agroökológiai potenciáljának kihasználása révén a belföldi piac minőségi élelmiszerral történő ellátása mellett az élelmiszeripari termékek exportja is bővíülhet, különleges módként a bécsi és a pozsonyi élelmiszerpiacon való megjelenéssel is. A vidéki lakosság foglalkoztatása révén népességmegtartó hatása is meghatározóvá válhat.

3. Baross Gábor stratégiai fejlesztési cél – Elérhetőség, megközelítés

A. A közlekedési kapcsolatok javítása

Általános célok:

A megyei közlekedési rendszer célja, hogy kiszolgálja a dinamikusan fejlődő gazdaságot, biztosítsa a megyei nagyközpontok és városok hazai és nemzetközi összeköttetését, lehetőséget adjon az áruk, a szolgáltatások és az emberek folyamatos és zökkenőmentes szállításához. A megye földrajzi helyzetéből is következik, hogy közlekedési rendszere integratív része a nemzetközi hálózatoknak, így nemzetközi kötelezettség is, hogy ezek a rendszerek megfelelő módon működjenek, azok minősége elérje a nemzetközi normákat. Napjainkra a településközi kapcsolatok felértékelődtek, a munkába járás, a telephelyi kínálatok, az egyes kisebb és nagyobb központok szolgáltatási aktivitása, azok igénybevétele megnőtt. A települések közötti közlekedési hálózatok rohamosan leépültek,

minőségük megújítása nélkülözhetetlen. Megnőttek az alternatív közlekedési módok, így a turizmushoz köthető kerekpáros közlekedés, de különféle kiegészítő rendszerek használata is, illetve ezek összekapcsolása. A fejlesztések célja, hogy növekedjék a megyében a települések elérhetősége, azok bekapcsolódása a hazai és nemzetközi hálózatokba.

Tervezett programok és intézkedések:

- 83. sz. főút Győr-Pápa közötti 11,5 tonnás burkolat megerősítése (pápai repülőtér elérése) (2016-ig),

Mellékutak, belterületi utak fejlesztése:

- külön kiemelés nélkül fontos fejlesztési terület a régi és rossz állapotú mellékúthálózat fejlesztése (gondolva a kerekpáros közlekedésre is),

Kerekpáros közlekedés:

A kerekpáros közlekedésnél a korábbi extenzív (mennyiségi) bővítést minőségi irányba kell továbbfejleszteni. Ez alatt értendő az egységes szerkezetű, összefüggő kerekpárút-hálózat kialakítása, illetve a meg levő szakaszok minőségi fejlesztése, a határon átnyúló kapcsolatok kiépítése (vonalvezetés, burkolatszélesség, közúti átvezetések).

Kiemelten fejlesztendő a kerekpáros létesítmények (kerekpárutak és az azokat kiszolgáló kerekpáros-barát vendéglátó- és szálláshelyek) a megye turisztikailag frekventált területein (Fertő térsége, annak kapcsolódása Kapuvár irányába, EuroVelo 6 nemzetközi kerekpárút).

Emellett a megye belső kapcsolatait javítandó, meg kell teremteni a kerekpározható mellékúthálózat rendszerét is.

B. A centrumok elérhetősége

Általános célok:

A nagyvárosok és környezetük közlekedési kapcsolatainak megújítása, azok új rendszerbe történő szervezése, új típusú hálózati rendszerek kiépítése, a megközelíthetőség javítása, annak időbeli és technikai feltételeivel. Cél, hogy 2020-ig jelentősen javuljon a nagyváros környéki közlekedési hálózat, a centrumok és a kapcsolódó települések elérhetősége növekedjék.

Elővárosi Közlekedés Hálózat:

A megye nagyvárosai megközelíthetőségének javítása, intermodális csomópontok létrehozása, a hálózatok és szervezeti keretek korszerűsítése, a különféle rendszerek kapcsolatának megteremtése, a tájékoztatási rendszerek megújítása, a tarifarendszerek összehangolása, a hálózatra történő ráfűződés feltételeinek megteremtése. Az országhatáron átnyúló közlekedési kapcsolatok integrálása a rendszerbe, tekintettel arra, hogy mindhárom centrum - változó mértékben – országhatár menti viszonylatban is egyre nagyobb mértékben érdekelt.

Kistérségi Közlekedésfejlesztés:

A kisvárosok és térségük közlekedési kapcsolatainak áttekintése, a rendelkezésre álló eszközállomány felmérése, a hálózati rendszerek tervezése, szervezése, az ezekhez szükséges intézményi és technikai feltételek megteremtésével.

4. Timaffy László stratégiai fejlesztési cél – Környezetet, kultúra és életminőség

A. Környezeti adottságok hasznosítása

Általános célok:

Az erőforrás-hasznosítás, továbbá a gazdálkodási struktúrák és megoldások tervezése során a helyi (természeti- és erőforrásbeli) adottságok és készletek figyelembevétele szükséges a versenyképes, fenntartható megye kialakításához.

Törekedni kell a decentralizált erőforrások előállítására és a gazdaság, társadalom igényeinek lokális, önfenntartó ellátására, az ezzel kapcsolatos tevékenységek ösztönzésére, továbbá a szemléletformálásra. Célnak kell kitűzni a nyílt gazdasági láncok zárását, a gazdaság anyag felhasználásának csökkentését..

Törekedni kell az anyag- és energia-hatékony gazdálkodás feltételeinek kialakítására, továbbá a megye területén jó energiasűrűséggel elérhető megújuló kapacitás minél nagyobb arányú alkalmazására.

Környezeti potenciál hasznosítása:

A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken az adottságoknak megfelelő jó mezőgazdasági gyakorlat (pl.: trágyázás helyes módja, növényvédő szerek helyes alkalmazása, stb.) alkalmazása, illetve ennek támogatása szükséges ahhoz, hogy a gazdálkodás fenntartható szintje elérhető legyen.

A vizekkel való takarékos bánásmód érdekében a táji adottságoknak megfelelő öntözéses gazdálkodást kell kialakítani, melyhez szükséges az öntözés feltételeinek javítása is.

Megnyugtató választ kell találni a Víz Keretirányelvből származó, parti sávokat érintő szabályozások (pl. szántóföldi mezőgazdasági művelés megszüntetése) gyakorlati átültetésére.

Természet közeli gazdálkodási módozatok strukturált támogatása.

Zöldgazdaság:

A stratégiai célok elérése érdekében megyei szintű decentralizált gazdaságfejlesztési, közszolgáltatás-fejlesztési és speciális térségi programok indítása szükséges.

Támogatni kell az alacsonyabb környezeti terhelést jelentő technológiák megyén belüli megtelepedését. E célból kiemelten fontos K+F tevékenységek indítása, valamint a tudástranszfer erősítése.

Szükséges a hulladékok keletkezésének minimalizálása, részben technológiai fejlesztésekkel, részben az újra használat – újrahasznosítás erősítésével. Ehhez többoldalú gazdasági együttműködések kialakítása, valamint az ipari ökológia alapelveinek megvalósítása szükséges.

A pozitív változások egyértelmű hatótényezője a környezettudatos szemléletmód. Ennek erősítése érdekében a fenntartható fogyasztással és termeléssel kapcsolatos mintaprojektek és szemléletformáló kampányok indítása szükséges.

Energiagazdálkodás:

Támogatni kell az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaságra való áttérést (infrastruktúra és lakásépítés egyaránt).

A jövőbeni energetikai beruházások előkészítése érdekében fel kell tártani a helyi önkormányzatok energiagazdálkodását, különös tekintettel az energiahatékonyság kérdésére. Meg kell állapítani a fejlesztendő területeket, illetve azokat a pontokat, ahol jelentős hatékonyságnövelés lehetséges.

Ezzel párhuzamosan a jelenlegihez képest erőteljesebben kell támogatni az energiahatékonyság-növelő intézkedéseket (különös tekintettel a középületek épületenergetikai fejlesztésére, előnyben részesítve a megújuló megoldásokat).

A megyére is vonatkozó regionális szintű energiastratégia konzekvens megvalósítása, beleértve a határon túli együttműködések is.

A hosszú távú fenntarthatóság és az ellátás biztonságának növelése érdekében indokolt a megújuló energiaforrások (vízenergia – akár meglévő duzzasztókba beépíthető törpe vízerőművek), nap- és szélenergia, geotermikus energia, biogáz üzem) arányának karakterisztikus növelése (célszerű a lokális előállítás támogatása). Megyénk kiemelkedő lehetőségekkel rendelkezik ezen energiaforrások tekintetében, a lehetőségek kihasználása nem csak az energiabiztonságot növelné, hanem értékes munkahelyeket is teremtené.

Támogatni kell a lakossági és vállalkozói energiatakarékosságot. Ezt a folyamatot erősíteni kell olyan szemléletformáló kampányokkal, melyek az energiatakarékosság jelentőségére és ezen belül az egyes szereplők felelősségére hívják fel a figyelmet.

B. Táj, település, ember, értékmegóvás

Általános célok:

A megye területén található környezeti és természeti értékek állapotának feltárása, azok állapotának megítélése és az állapot megóvására, illetve javítására irányuló tervek kidolgozása és konzekvens megvalósítása szükséges az értékalapú hasznosításhoz.

Fel kell tártani a megye területén található épített értékek, műemlékek állapotát állapotmegőrző és -javító programok kidolgozása és konzekvens megvalósítása szükséges.

Ki kell dolgozni az értékalapú hasznosítás alapjait és meg kell teremteni annak feltételeit.

Környezeti állapot javítása:

Települések értékmegóvását célzó intézkedések előmozdítása, támogatása kiemelten fontos, csakúgy, mint a településkép javítása és a kistelepülési életszínvonal emelése.

Víz, mint erőforrás kapcsán folyamatosan erősíteni és korszerűsíteni szükséges a határvízi együttműködést és ezzel elő kell segíteni az összehangolt vízkészlet-gazdálkodást.

C. Életminőség javítása

Általános célok:

Az „egészséges, értéktudatos és szolidáris társadalom” megteremtésének ösztönzése.

Egészségügyi ellátás javítása, egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségeinek csökkentése; egészséggazdaság fejlesztések; hátrányos helyzetben élők és az idősek életminőségének javítása.

A megye gazdag termál- és gyógyvízkészletének, geotermikus adottságainak hasznosítására, valamint a megvalósítás alatt álló egészségügyi fejlesztési projektekre alapozva az egészség megőrzését és helyreállítását, az egészségtudatos életmódot támogató szolgáltató és termelő ágazatok, vállalkozások létrehozásának és működési feltételeinek támogatása.

A kulturális infrastruktúra fejlesztése, fenntartásának támogatása.

D. Társadalmi felzárkóztatás segítése

Általános célok:

A társadalmi felzárkóztatás intézményi kereteinek javítása.

A hátrányos, leszakadó társadalmi csoportok és rétegek, döntően a területi hátrányból következő kedvezőtlen helyzetük javítása, az esélyteremtés feltételeink biztosításával.

A meglévő kistérségi, területi, települési szinten található intézmények működési feltételeinek javítása, azok jobbítása.

5. Göcsei Imre stratégiai fejlesztési cél – Belső kohézió, centrumok és perifériák

Általános célok:

A belső kohézió erősítése azt jelenti, hogy a területi funkciók vonatkozásában egységesebbé, homogénebbé válik a megye, ezzel biztosítható a kialakult dinamizmus terjedése, a helyi erőforrásokra épülő innovációs folyamatok felgyorsítása, valamint ezek segítségével az életminőség növekvő szintjének biztosítása. A térség-szervezés rendszere a jövőben csak a központi települések (városok) funkcióinak megújításával, azoknak a változó igényekhez való alakításával érhető el, de ezeket biztosítani kell azoknak a településeknek is, amelyek részben a vonzáskörzetben, vagy azok metszéspontjaiban, érintkezési zónáiban helyezkednek el, vagy éppen az ország/megyehatárhoz való közelségük képezi a fejlődés korlátait. A tervezési időszak végére olyan helyzetbehózási stratégiákat és megvalósításuk metszeteit kell kidolgozni, amely az elmaradott helyzetben lévő települések integrálását segíti, valamint hozzájárul a nagyvárosi agglomerációs folyamatok kedvező alakulásához.

A. Rábaköz Fejlesztési Program

B. Helyzetbe Hozás Programja

Általános célok:

A megye elmaradott helyzetben lévő mikrotérségeinek, településhalmazainak, periférikus településeinek fejlesztését kiemelten kell kezelni. A program célja, hogy helyzetbe hozásukhoz támogatást adjon. A Répce mente, az osztrák határ menti vákuumtérség (84-es úttól nyugatra), a Tóköz vidéke, a Sokoró-alja, a Bakony-alja települései, településhalmazai hátrányos helyzetének javítása (elérhetőség javítása, munkalehetőségek, települési együttműködés ösztönzése, helyi erőforrások hasznosítása, stb.) együttesen kezelhető, de az adott térségekre jellemzően értelmezhető programot kíván meg, szorosan kapcsolódva a többi megyei fejlesztési célhoz.

C. Győri Járműipari Körzet Program

D. Centrumok és Térségük Integrációs Program

6. Esterházy János stratégiai fejlesztési cél – Együttműködés a szomszédokkal

Általános célok:

Igazodva a formálódó OFTK határ menti és határon átnyúló fejlesztésekkel kapcsolatos javaslataihoz, a szomszédsági kapcsolatok tekintetében több, a lehetőségekre és a hátrányok kompenzálására bontható elvi kiindulópontot célszerű megemlíteni. A korábban

már említett *külső és belső szomszédsági kapcsolatokban rejlő lehetőségek jobb kiaknázása* az egyik fő cél. Ide tartozik minden olyan kezdeményezés és fejlesztés, amellyel a megyében tevékenykedő szereplők a szomszédos országok és megyék gazdasági, illetve infrastrukturális rendszereihez való kapcsolódását elősegíthetik. Megyei szereplők közé sorolhatjuk a lakosságot és különböző intézményeket, szolgáltatókat, akik között segíteni kell új kapcsolatok kiépítését és a már meglévő kapcsolatok ápolását, nem utolsósorban a kapcsolatokból fakadó hatások jobb hasznosulását.

A határhelyzet azonban nem csak lehetőségeket, de hátrányokat is rejt magában, ezért második fő célként *a speciális elhelyezkedésből fakadó hátrányok kompenzálását* kell, hogy megemlítsük. Határtérség ebben az esetben éppúgy lehet a közigazgatási határral elválasztott belföldi országrész, mint a megye államhatárként funkcionáló térsége egyaránt. Az organikus szerveződő határ menti kapcsolatok élénkítése, megerősítése és a peremhelyzetekből fakadó lemaradás megszüntetése a legfontosabb beavatkozási terek ebből a szempontból.

Tekintettel arra, hogy a megyehatár-térségek helyzetéről a szomszédos magyarlakta megyék hasonlóan gondolkodnak koncepcióikban, mód nyílhat komplexebb, együttes beavatkozásokra is.

A. A CENTROPE-kezdeményezés térszervező hatásainak kiaknázása

B. Az országhatár menti együttműködések fejlesztése

C. Megyehatáron átnyúló városi/települési kapcsolatok - a vonzáskörzetek rehabilitációja

Általános célok:

A fejlesztési prioritás célja az, hogy a megye meghatározó városai nyerjék vissza természetes vonzáskörzetüket és váljanak a formális jellegű régiók mellett funkcionális szerveződések központjaivá.

Lehetséges fejlesztési tengelyek/zónák:

- Csorna – Beled – Répcelak – Sárvár
- Győr – Tét – Pannonhalma – Pápa – Zirc
- Győr – Kisbér – Mór
- Győr – Bábolna – Ács – Komárom – Tatabánya
- Sopron – Szombathely

Gazdasági együttműködések erősítése:

- megyehatáron átnyúló munkaerő-piaci kapcsolatok, munkaerő-piaci áramlás segítése,
- megyehatáron átnyúló turisztikai desztinációk, turisztikai tengelyek beazonosítása.

Környezeti és infrastrukturális hálózatok összekapcsolása:

- határtérségeket megfelelően összekapcsoló közlekedési rendszerek (migráció, munkaerőpiaci-áramlás, foglalkoztatottság érdekében), egy ökoszisztémát alkotó, elválasztott területek integrált kezelése (pl. közlekedés, környezetvédelem, erőforrás-gazdálkodás),
- természetvédelmi és kulturális értékek összehangolt hasznosítása.

Intézményi együttműködések és kapacitások bővítése:

Határ menti közösségek, a lakosság, a civil szféra, illetve az oktatási és kulturális intézmények kapcsolatfelvételének ösztönzése.

1.2.3. Megyei Területfejlesztési Programhoz való kapcsolódás

A Megyei Területfejlesztési Program megállapítás szerint a megye területén a kisebb településekben a szolgáltató szektor, az igazgatás és más települési funkciók is viszonylag gyengék.

A Megyei Területfejlesztési program Mórichidát érintő jövőképe

A kistelepülések határozottabb funkcióalakítása, azok gazdasági bázisainak megerősítése, a vidékükkel való jobb kapcsolatok sokoldalúbb megteremtése, a helyi termelési bázisok

támogatása, azok korszerűsítése, a meglévő értékek megóvása és azok fokozott bekapcsolása az országos és országhatáron túli hálózatokba, segítheti a megye vidéki térségeinek felzárkózását.

A megye belső kohéziójának megteremtése. A települések közötti kapcsolatok, a nagyvárosi terek, a kisvárosok és körzeteik elkülönülnek egymástól, miközben térségek, főleg a déli, délnyugati zónákban ezektől a fejlődési tengelyektől, csomópontoktól erősen elkülönülnek. A cél ennek a periférialódásnak a csökkentése, lassítása, a kapcsolatok alakításával (közlekedés), az életkörülmények javításával (gazdasági bázis, település környezet), az értékek megóvásával (környezeti potenciál).

A népesség területi elhelyezkedése

A szomszéd megyékkel összevetve Győr-Moson-Sopron népessége a legmagasabb, ugyanakkor közülük az egyetlen, amely lakóinak száma bővült az elmúlt évtizedben. Rajka, Sopron, Győr és Mosonmagyaróvár agglomerációs zónájában 40% feletti a népességnövekedés. Kiemelendő, hogy a népességnövekedés hatásaira, az abból fakadó plusz feladatokra a legtöbb település jelenleg nincs felkészülve.

A megye lakosságának folyamatos emelkedése nem a gyermekszám emelkedésének, hanem a belföldi és nemzetközi vándorlási különbözet pozitív változásának köszönhető. Előbbiek a munkahely miatt döntően önállóként a megyébe költöző felnőtt lakosság, utóbbiak elsősorban a Pozsonyból a határ menti településekre költöző családok. A külföldiek letelepedése a megyében jóval magasabb, mint a szomszédos megyékben. 2010-ben több mint kétszer annyi külföldi költözött a megyébe, mint a többi területre. A legtöbben Romániából és Szlovákiából települtek ide. A vándorlás mértéke jóval meghaladta a természetes szaporodás csökkenésével járó népességcsökkenést, s így a megye tényleges szaporodási mutatója az elmúlt 11 évben pozitív mérleget mutat. Azonban az öregedési index emelkedett, amelynek szinten tartása, illetve csökkentése lenne a jövő egyik fontos feladata.

A népesség területi elhelyezkedését és a humán erőforrás minőségét erősen befolyásolja a megye és települései elérhetőségének javítása, amellyel fokozni lehet a megyén belül a társadalmi mobilitás létrejöttét a helybeni munkahelykínálatok bővülését elősegítve.

A megye településein belüli munkahelyteremtő beruházások ösztönzésével a helybeli munkavállalók számának növelése egyrészt a szociális felemelkedést szolgálhatja, másrészt a munkahelyi ingázásra fordított idő csökkenésével életmódbeli javulás állhat elő, a regenerálódásra, rekreációra való lehetőség fokozásával.

A foglalkoztatás

Az utóbbi évtizedben a megye munkaerőpiaca dinamikussá vált. Egyrészt az ország különböző megyéiből és Szlovákia határ menti területéről számottevő munkaerő beáramlás zajlik. Korábban ez a jelenség bizonyos jól meghatározható szakmai végzettségeket jelentett elsősorban, ugyanakkor 2012-től már azt mondhatjuk, hogy gyakorlatilag valamennyi szakmacsoportban beazonosítható jelenséggé vált. A magyarországi szlovák munkaerő közel 10%-a itt dolgozik. A legtöbb szlovákiai vendégmunkás a feldolgozóiparban, az építőiparban helyezkedik el, de kiugró a gépkezelők és az egészségügyben dolgozók száma is. Másrészt a megye az Ausztriába irányuló munkaerő kibocsátója. A kiáramló munkaerő döntően azon hiányszakmákban helyezkedik el, amelyek a magyar oldalon is munkaerőhiánnyal küzdenek: vendéglátás, építőipar stb. A ki- és beáramló munkaerő nagymértékben befolyásolja a megye munkaerőpiacát.

Az iparban foglalkoztatottak száma 2012 első negyedében 47,5 ezer fő volt, alágazatai közül is kiemelkedik a járműgyártás. A képzetlenek aránya a második legalacsonyabb értékű az országban, mely a jobb foglalkoztatási helyzetnek köszönhető, valamint annak, hogy a tervezett képzéseknél elsősorban a képzetlenek kerülnek bevonásra, mellyel az elhelyezkedési lehetőségeik javulnak.

Megyei Területfejlesztési Program az elkövetkező húsz évben több ezer új, megyén belüli munkahely létrejöttét célozza meg. Társadalmi cél a köznevelés eredményességének és

hatékonyságának növelése, a felsőfokú képzettséggel rendelkezők arányának emelése, az élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása.

A munkaerőpiaci fejlesztések várhatóan pozitív hatással lesznek a gazdasági szerkezetváltásra, melyhez igazodhat a munkaerő kínálat, a képzési, oktatási rendszer. Növekszik a foglalkoztatás mennyiségi és minőségi értelemben, bővül a piacképes tudás és készség, az innováció. A munka világából kiszorulók újraintegrálásával a tartósan nem foglalkoztatottak visszavezetése megtörténik.

A szabadidő eltöltése

A szabadidő eltöltésére, a kulturális programok elérésére a megye számos területén van lehetőség. A megye meghatározó turisztikai térsége a Pannonhalmi Apátság és a Fertő-táj a világörökség része, míg a Mosonmagyaróvártól Győrig terjedő Szigetköz országos jelentőséggel bír. A Rábaköz kulturális értékeinek feltárásával és hasznosításával, illetve a meglévő természeti potenciáljával (gyógyvizek, Rába, Hanság) feltörekvő turisztikai térségnek számít. A fenti térségek közül Sopronnak és a Fertő-tó vidékének van a legnagyobb gazdasági súlya.

A Fertő-Hanság Nemzeti Parkra, a világörökségi területére, a vidék kulturális örökségére – ehhez a térséghez kötődik Liszt Ferenc és Joseph Haydn világhírű zeneművészeti munkássága, a Széchenyi és Esterházy család kulturális, építészeti, szellemi öröksége –, mint „húzó” tényezőkre alapozva el kell érni, hogy a Sopron-Fertődi térség akár Európa egyik legismertebb és leglátogatottabb idegenforgalmi területe legyen. Mosonmagyaróvár és a Szigetköz turisztikai potenciáljának alakulását az elmúlt két évtizedben jelentősen befolyásolta a Dunával kapcsolatos kérdések rendezetlensége.

A szabadidő eltöltésére, a rekreáció területi feltételeinek megteremtésére elsődlegesen Megyei Területfejlesztési Program környezet, kultúra, életminőség beavatkozásai szolgálnak. A szabadidő eltöltésében a rekreációs jellegű igények megjelenését és azok kielégítési lehetőségeit célozzák a T1. Környezeti adottságok hasznosítása, T2. Táj, település, ember értékmegővés, T3. Életminőség javítása stratégiai programok. A sportolás a rekreációs tevékenységek feltételeinek megyei szintű megteremtése a helyi lakosságot és a kiemelt fejlesztési célként kitűzött turizmus fejlesztését egyaránt szolgálja. A turizmus területi koncentrációját csökkenteni szükséges, az adottságok kihasználását a fokozni kell. Kiemelt cél, a gyógyító és gyógyuló Magyarország megteremtése az egészségügyi szolgáltatások és ellátás, egészséges életmód, kiemelten a sport és az egészséges táplálkozás, valamint a rekreáció ösztönzésével; az ország elismert egészségipari-központjának létrehozása.

A turizmusfejlesztés a gazdaság dinamizálása mellett a helyi lakosság szabadidő eltöltését, rekreációs igényeit is szolgálja. A tudatos vonzerő fejlesztés révén kialakítható a megye turizmus-arculata. A rekreáció területi feltételeit szolgálhatják a turisztikai vonzerők fejlesztése, a nemzeti kulturális és épített örökségek megőrzése, a szabadidős, rekreációs fejlesztése, a megye erdősültségének fokozása. A turisztikai kínálat fejlesztésével együtt jár a helyi lakosság életszínvonalának emelkedésével, a rekreációra hangsúlyt adó életmódbeli mintakövetés lehetősége megteremtődik.

A népesség életminősége és egészségi állapota

Egyértelműen megfogalmazott felismerés, hogy a megye jövőjének szempontjából az egyik legfontosabb tényező az emberi erőforrások minősége. A születéskori várható élettartam Győr-Moson-Sopron megyében a 2000. évi adatot alapul véve a férfiak és a nők születéskor várható átlagos élettartama egyaránt emelkedett, 2010-ben a férfiaké 71,98 év, mely meghaladja mind az országos (70,50), mind a régió belüli átlagot (71,1). A Győr-Moson-Sopron megyei nők születéskor várható átlag élettartama több mint 6 évvel múlja felül a férfiakét.

A megye halandósága az országos átlagnál kedvezőbb, csökkenő trendet mutat, azonban a kép közel sem egységes. Egyes halálokok alakulása kifejezetten kedvezőtlen trendet mutat (női daganatos halálozás), egyes járások lakossága több szempontból is fokozott kockázatúnak tekinthető. 2011-ben megkezdődött az egészségügyi ellátás egészségügyi térségekbe

szervezésének előkészítése, amely eredményeképpen 2012. január 1-től nyolc egészségügyi térség alakult.

Megyei Területfejlesztési Program legfontosabb tennivaló az egyén szintjén a testi és a lelki egészségi állapot javítása. A 4. prioritás Környezet, kultúra, életminőség, az Életminőség javítása operatív program a hangsúlyt az egészséges életmódra helyezi, ezzel párhuzamosan az egészségügyi ellátórendszer térben kiegyensúlyozott, lakosság-közeli szolgáltatásainak fejlesztésére. Az Életminőség javítása megyei program arra irányul, hogy az egészség hatékony fejlesztését és védelmét valamint a betegek megfelelő gyógyítását egyidejűen biztosítani tudja az egészségügyi ellátó rendszer.

A programok megvalósulása esetén: Egészséggel élő társadalom nevelődik ki. A piaci igényeknek megfelelő képzési rendszerben résztvevők biztonsággal aspirálnak a munkával elérhető megfelelő jövedelemre, mi által szociális biztonságban részesülnek. Kiépülnek a hatékony alkohol- és drog prevenciót szolgáló intézmények. Az adott területen élő lakosság igényei szerint jönnek létre az intézmények típusai és azok sűrűsödése.

A társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére

Magyarországon rendkívül alacsony a lakosság biztonságérzete az élet számos területén. Elveszett a bizalom egymás iránt, nincsen bizalmi kapcsolat a közösségekben, nincsen bizalmi viszony az intézményekkel, a társadalmi szervezetekkel, nem jön létre a bizalom a hit a politika képviselőivel, s mindezek eredőjeként az ember elbizonytalanodott, s nem bíz már önmaga képességeiben, erejében sem.

Megyei Területfejlesztési Program célkitűzése: kiemelt cél a társadalom biztonságérzetének megteremtése, a megrendült bizalom kiépítése, megerősítése, folyamatos fejlesztése, a társadalmi tőkegyarapítása. Ezt elsődlegesen az intézményi fejlesztések szolgálják. Ilyen az 5. prioritás: Belső kohézió, centrumok és perifériák, illetve a 6. prioritás: Együttműködés a szomszédokkal. Erősítik a biztonságérzetet, a bizalom építését fokozzák a társadalmi megújulást elősegítő, a társadalmi befogadás előmozdító és a szegénység ellen irányuló intézkedések.

A megerősíteni kívánt kapcsolatok, együttműködések alapot adhatnak arra, hogy a társas kapcsolatokban, illetve szűkebb-tágabb közösségekben, majd a szolgáltató és ellátó intézményekben is kialakuljon a bizalom. A bizalmi szint emelkedése hozzájárulhat a gazdasági növekedéshez, míg utóbbi nem feltétlenül eredményezi a társadalmi bizalom erősödését.

Közlekedés

A Budapest-Bécs nemzetközi közlekedési tengely megyei szakasza a Győr-Mosonmagyaróvár vonallal jellemezhető, mely a megye egyik legintenzívebben fejlődő része. Észak-nyugaton a tengelyre - a megyei városok adottságai mellett - Bécs és Pozsony is jelentős hatást gyakorol. E terület egységes jellemzője a gazdasági prosperitás és a vándorlási nyereség, amely kedvezően hat a településrendszer alakulására. A tengellyel párhuzamosan fut a Duna, mint a kontinens egyik legfontosabb, növekvő jelentőségű vízi útvonala. Jelenleg a folyam nem nyújt olyan lehetőségeket a megye számára, mint a korábbi időszakokban, azonban az olyan beruházások, mint a gönyűi kikötő, ezen változtathatnak.

Mosonmagyaróvár viszonylag erős szolgáltató-igazgatási funkciókörrel bír, ipari és egészségturisztikai jelentősége szintén fejlődik. A három nagyváros teljes körűen ellátja a megyei szükségleteket. Hagyományos térségi vonzásterülettel a kisebb városok közül csak Csorna és Kapuvár bír, azonban nem alakult ki a megye középső-déli negyedét megfelelően lefedő vonzáskörzet-rendszer, nem rendelkeznek felsőoktatási intézménnyel és bizonyos igazgatási szerepek is hiányoznak.

Funkciógazdag falvak elsősorban a két megyei jogú város agglomerációjában, valamint a Szigetközben és a Bécs-Budapest korridor mentén jelennek meg, valamint a déli területek városhiányossága miatt több község ellátottsága kiemelkedik. Ezen települések nagyobb népességi és jobb közlekedési-gazdasági helyzetük révén több funkciót képesek helyben ellátni, így hagyományosan ide sorolhatók a körjegyzőségi központok.

Megyei Területfejlesztési Program célkitűzései: A térszerkezet fejlesztésére vonatkozó beavatkozásokat elsősorban a 3. prioritás Elérhetőség, megközelítés B1. A közlekedési kapcsolatok javítása és a B2. A centrum elérhetősége, valamint a 5. prioritás Belső kohézió, centrumok és perifériák programok tartalmazzák. A beavatkozások az alábbi célok megvalósulását hivatottak elősegíteni: a térszerkezet kiegyensúlyozott fejlesztése, a kapcsolatrendszerek kiépítése, bekapcsolódás a határokon átnyúló közlekedési folyamatába. Különös jelentőséggel bír a nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése, a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása. Magas minőségű szolgáltatást nyújtó, valamint megbízható közlekedési feltételek, illetve a feltételeket hordozó multimodális infrastruktúra létrehozása.

A javaslatok megvalósulása esetén: Versenyképes térség alakul ki, amely hatékonyan kapcsolódik az európai és a globális pénzügyi, kereskedelmi, gyártási, elosztási és tudományos tranzakciókhoz. A megye a nagy- és kisvárosok, falvak hálózatával sűrűn átszőtt, gazdaságilag prosperáló, hatékony, a régió többi szereplőjével együttműködő, vonzó környezeti feltételeket és életminőséget biztosító térséggé válik.

A nemzetközi és országos közlekedési kapcsolatrendszer fejlesztése, a térség geostratégiai pozíciójának jobb kihasználása elősegíti a gazdasági növekedést és a munkahelyteremtést. A hálózatos fejlődés elősegíti a tevékenységek decentralizációját, a vállalkozások számára pedig nagyobb térséghez, több erőforráshoz biztosít hozzáférést, így hosszabb távon nagyobb és kiterjedtebb növekedés alapjait teremti meg. Az erőforrásokhoz és piacokhoz való hozzáférés erősíti a vállalkozási dinamikát, ösztönzi a piaci versenyt és az innovációt.

A beruházásokban nagyobb arányt képviselnek a magasabb hozzáadott értékkel bíró elemek – technológia és szolgáltatások – ami minőségi változást eredményez az ipari ingatlanfejlesztésben, valamint a középületek, közintézmények fejlesztésében, és előtérbe helyezi a társadalmi felelősségvállalást, valamint a környezettudatos gondolkodást.

A természeti erőforrások

Megyei Területfejlesztési Program célkitűzései: T1. Környezeti adottságok hasznosítása, T2. Táj, település, ember értékmegeővítés, T3. Életminőség javítása intézkedések tartalmazzák a vonatkozó beavatkozásokat.

A megyei természeti erőforrások helyzete is szorosan összefügg egyes nemzetstratégiai jelentőségű kérdéskörökkel, többek között az élelmezés-, energia- és környezetbiztonsággal. Ezek megőrzése hosszú távon szolgálhatja a közjót, a harmonikus gazdasági növekedést és az életminőség javítását. Az élelmiszertermelés, a klímaszabályozás, árvízvédelem erősödnék, bővül az ökoturisztikai szolgáltatások köre, a helyi gazdaság erősödik. A megújuló és megújítható energiahordozók (napenergia, szélenergia, geotermikus energia) kihasználtsága nő. A fogyasztói szokások átalakulnak, a helyi gazdaság erősödik. Megvalósul az ipari és mezőgazdasági szerkezetátalakítás, a magyar gazdaság függőségi helyzete csökken. A globalizációs kihívások csökkennek.

Az ipar, kereskedelem térbeli szerkezete

Győr-Moson-Sopron megye napjainkig is egyértelműen ipari régióknak tekinthető. A kilencvenes évek közepén is a legiparosodottabb térségek közé tartozott a Közép-Dunántúl és Észak-Magyarország megyéi mellett; az ipar GDP-ből való részesedése az ezredfordulón 20,2 százalékponttal meghaladta az országos átlagot. A bruttó hozzáadott érték közel 50%-át az ipar adta, amelynél csak Fejér megye értéke volt magasabb. Megfigyelhető az agrárszektor további zsugorodása, mely 10 év alatt 0,5 százalékpontot veszített szerepéből, és 2009-ben már csak 3,6%-ot ért el, ami az EU27 átlaga körül helyezkedik el. Az iparon belül a feldolgozóipar szerepe kiemelkedő.

A régió iparszerkezetében az elmúlt két évtizedben jelentős változások játszódtak le, amelyben kiemelkedő szerepet játszottak az 1990-es évek elejétől széleskörűen alkalmazott kínálat-orientált gazdaságfejlesztési politikai eszközök, a térségen kívüli erőforrások és az extenzív típusú fejlesztési tényezők. Középtávon mindenképpen a jelenlegi folyamatokkal ellentétben – a 2011-

ben elindult és várható további ipari nagyberuházásoknak köszönhetően – az ipar részesedésének enyhe emelkedése prognosztizálható, a terciér szféra folyamatos bővülése mellett. A gazdasági szolgáltatásokkal való ellátottság területén a megye helyzete az országos dimenzióban átlagosnak nevezhető. Győr és környéke az egyetlen terület, amely fejlett üzleti szolgáltatásaival kiemelkedik és országos viszonylatban is képes átlag feletti szolgáltatási feltételeket biztosítani.

Győr-Moson-Sopron megyében 2010 végén a regisztrált vállalkozások száma meghaladta a 69 ezret, ami 55,6%-kal magasabb, mint 2000-ben. Az 1000 lakosra jutó vállalkozások száma 154 (2000-ben még csak 102 volt), ami teljesen megegyezik a Budapest és Pest nélküli vidéki átlaggal (105 vállalkozás). A gazdaság területi koncentrációjára utal, hogy 2009-ben a működő vállalkozások több mint 60%-a a megye három nagyobb városában (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár) található. Ha járásokkal együtt nézzük a három várost, akkor a működő vállalkozások koncentrációja közel 85%-os. A nagyfokú koncentráció egyértelmű oka, hogy a letelepedést, majd működést az ipari, építőipari vállalkozások esetében elősegítette a kiépített infrastruktúra, a helyi szakképzett munkaerő jelenléte, valamint a potenciális felvevőpiac közelsége, de a szolgáltató szektorban is a piac és a magas urbanizáltsági szint a megyeszékhelyek, illetve közepes méretű városok felé tereli a vállalkozásokat.

Megyei Területfejlesztési Program célkitűzései: Az ipar és a kereskedelem dinamizálása: 2. prioritás Innovációval a gazdaságban, K1. Helyi gazdaságfejlesztés és innovációk, K2. Turisztikai kínálat feltételeinek javítása, K3. Mezőgazdasági és élelmiszeripari termelés, értékesítés ösztönzése. Jelentős hangsúlyt fektet a befektetés ösztönzésre, a vállalkozásfejlesztésre és a foglalkoztatottság növelésére. Az egyik legfontosabb célkitűzés a kkv-k szerepének növelése. A kkv-k jelenléte meghatározó részarányú és nagyságú a régióban, jó részük számos problémával küzd. Nem megfelelő a termelékenységük, aktivitásuk a megyére korlátozódik csupán, nem rendelkeznek megfelelően képzett munkaerővel, alacsony a menedzsment ismeretük, alultőkésítettek. Szintén fontos célkitűzés a helyi gazdaság erősítése, melyben olyan működőképes rendszert kíván kialakítani a megye, amelyben a helyi identitásra alapozva, a szereplők jövedelemtermelő képessége erősödik. Megújul a munkaerőpiac; megalapozott lesz a lehetősége a munkahelyteremtésnek és a sokszínűbb foglalkoztatási lehetőségeknek. A megyei ipari parkok, nagyfoglalkoztatók által kínált foglalkoztatási lehetőségek összehangolódnak. A kis- és középvállalkozások a szerepének növekedése elindul a foglalkoztatásban és a hozzáadott érték termelésében. Növekszik a munkával elérhető jövedelem és a szociális biztonság. Erősödik a helyi gazdaság, a leszakadó térségek gazdasági visszaesése megáll, lassú növekedés következik be. A befektetés ösztönzéssel erőteljes gazdasági növekedés indul el, a termelékenység egyenletes és fenntartható növekedésével. A járműgyártásban a szervezett egyetemi és K+F háttér megteremtésének köszönhetően az ipari specifikus szakképzés elindul. Az élelmiszeripari ágazat erősödik, versenyképes, magas hozzáadott értékű termelésen alapuló agrár- és élelmiszergazdaság valósul meg. Az egészségiparban a piac egyre bővül, a szolgáltatások iránt egyre nagyobb kereslet mutatkozik bel- és külföldről egyaránt. Az egészségtudatos életmód terjedése segíti az egészségipar fejlesztéseit.

A térség versenyképessége

A megye jó adottságokkal rendelkezik a gazdasági növekedéshez, valamint az emberek igényeinek megfelelő életminőség biztosításához. A fejlődést ugyanakkor akadályozhatja az alacsony hatékonyság, amely rontja a gazdaság teljesítményét, a kilátásokat, az itt felhasznált erőforrások hasznosulását. A megyei nagy- és kisvárosok együttes gazdasági ereje, fejlettsége, társadalmi és kulturális sokszínűsége, és mindenekelőtt a hazai K+F és innováció koncentrációja következtében a térség képes arra, hogy részt vegyen az európai központok versenyében. A képzett munkaerő, az erőteljes vállalkozási dinamika, a hozzáadott érték, az oktatás és a felsőoktatás mint versenyképességi faktor jelen van a térségben.

Megyei Területfejlesztési Program célkitűzései: A versenyképesség nemcsak a természeti és környezeti fenntarthatóságtól és nemcsak a gazdaság fejlettségétől függ, ezért a program idevonatkozó beavatkozásai áthatnak minden prioritást: 1. Kreatív humán erőforrások, 2. Innováció a gazdaságban, 3. Elérhetőség, megközelítés, 4. Környezet, kultúra és életminőség.

Akkor érhető el siker, ha az integráció az erős és kiegyensúlyozott belső kapcsolatokon, valamint a gazdaság és a helyi közösségek szerves együttműködésén, a társadalmi kohézió erősítésén alapul. A programok célja a kiemelkedően jó életminőséget biztosító környezet megteremtése, egy versenyképes megye létrejötte, amely egyensúlyban van a természeti-, épített- és társadalmi-gazdasági környezettel. A stratégiai programok célja továbbá a térség gazdasági teljesítményének erősítése, a beruházási jelentős növelése, a termelékenységek növekedése; a vállalkozói készségek fejlődése, az innováció és a tudás hasznosulásának erősödése, a technológia és a külföldi működő tőke importja.

A stratégiai célok megvalósulásával a megyében megfelelő alapszolgáltatások, jó társadalmi közérzet, színvonalas települési környezet alakul ki, amelynek köszönhetően az itt élők komfortérzete emelkedik, identitástudata mélyül, és a befektetők és turisztikai látogatók számára is vonzóvá válik. Gazdasági szempontból kedvező fejlődés eredményeképp, nő a térség eltartóképessége és versenyképessége a vállalkozói szféra foglalkoztatási és jövedelemtermelő képességének fenntartható fejlesztésének köszönhetően. A technológiai fejlesztés, termelékenység erősödik. A szabályozás hatása nyomon követhető. A gazdasági kihívásokra reagálni képes KKV-k jönnek létre és a meglévő vállalkozások technikai korszerűsítésével, minőségi és környezetirányítási rendszerek bevezetésével, ill. új vállalkozások megalakulásával erősödik a térség gazdasági pozíciója, javul foglalkoztatási szerkezete. Lehetőség nyílik a helyi termékek helyben történő feldolgozására és értékesítésére. A helyi termékekkel és fenntartható fogyasztással kapcsolatos szemléletformálás hozzájárul ezeknek a termékeknek a népszerűsítéséhez, így ösztönözést jelent a helyi termékekre alapozott kistermelői, kisléptékű feldolgozó kapacitások létesítésére, fejlesztésére. A fejlesztések a gazdáknak, a családi gazdaságoknak, valamint a helyi feldolgozó tevékenységet végző mikrovállalkozásoknak lehetőséget teremt a bevételek helyben tartására, és ez számos új munkahely teremtését generálja.

A térség lakosságának életminősége

A megyei programban meghatározott célok a megye kohéziójának összehangolásával és a megfelelő humán erőforrás kialakításával az életminőség javulását segítik a megyében. A társadalmi és gazdasági fejlődés magával vonja az infrastruktúra fejlesztését, illetve egyéb beruházások kivitelezését, mely folyamatok negatív hatást fejtenek ki a környezetre. A stratégiai pontok végrehajtásakor fontos, hogy a környezeti hatásokat és a környezeti tényezőket mindig figyelem előtt tartsák az illetékesek. Infrastrukturális fejlesztések esetén ajánlott a termőföldek, a tájszerkezet, tájhasználat, épített környezet, kulturális örökségek, és az élővilág helyi jellemzőinek, elhelyezkedésének figyelembevétele a döntéshozatal során.

Továbbá előnyben kell részesíteni a „zöld” környezetkímélő és energiahatékony technológiák használatára minden területen. A programok végrehajtása következtében a megnövekedett hulladékmennyiséget a hulladékgazdálkodási rendszernek tudnia kell kezelnie, ezért a hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése, hatékonyságának javítása a keletkező hulladékok mennyiségének arányában ajánlott.

A megye levegőminőségét jelentősen befolyásolja a közlekedés által légkörbe kerülő szennyezőanyagok. A közösségi közlekedés fejlesztése és elterjesztése, továbbá a vasúti és vízi teherszállítás előtérbe helyezése segíthet a megfelelő levegőminőség kialakulásához.

A turizmus és lakosság okozta környezeti hatások minimalizálása érdekében a tudatformálás erősítése ajánlott, zöld programokon, környezetvédelmi akciókon és a környezetvédelem oktatásán keresztül.

A lakosság egészségtudatát és a prevenció szükségességét célzó programokat javasolt már gyermekkorban elkezdni, amellyel az egészség, a környezetvédelem és a helyi gazdaság fejlesztése egyszerre javítható. Általánosságban elmondható, hogy a lakosság egészségre nevelése a gazdasági és környezeti folyamatokra is jó hatással van. Javasolt továbbá, hogy az ilyen fejlesztési programok megvalósításánál a nőkre kiemelt figyelem fordítódjon.

Téti járás: Periférikus helyzet mérséklése

Fejlesztési irányok:

- Kisvárosi funkciók erősítésével a térségi kohézió alakítása
- Térségszervező funkciók kiépítése Téten
- A táji, környezeti értékekhez kapcsolódó gazdasági bázisok fejlesztése
- Lovas, falusi, kerékpáros turizmus létesítményeinek bővítése
- Sokoró-alján megindult ökokultúra, termelés, turizmus támogatása
- A folyók nyújtotta adottságok jobb hasznosítása
- A belső közlekedési kapcsolatok javítása a nagyváros elérhetőségének jobbításával

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

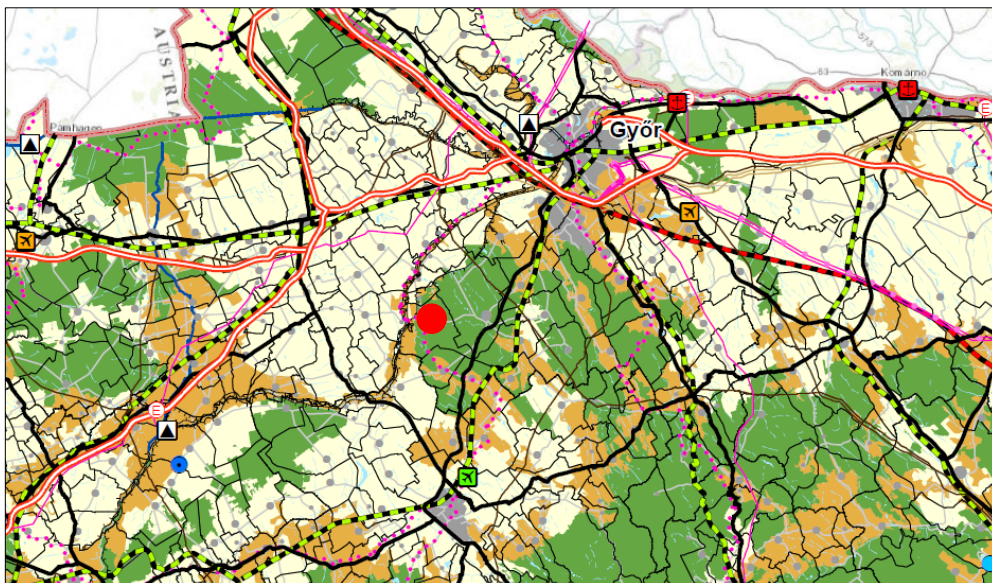
1.3.1. Országos Területrendezési Terv

A területrendezési tervek a területfejlesztés társadalmi, gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki es ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása, és a térségi területhasználat szabályozása. A területrendezési tervek között legjelentősebb az Országos Területrendezési Terv (OTrT.), amely a léptéknek megfelelő mélységben az ország egészére határozza meg a területhasználatra és az infrastruktúra térbeli rendjére vonatkozó jövőképet es az annak elérését szolgáló szabályokat.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény (a továbbiakban: Törvény) célja, hogy meghatározza az ország egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki, infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai es kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. Az Országos Területrendezési Terv az ország szerkezeti tervét, valamint az országos és térségi övezeteket területi lehatárolásokat, valamint az ezekre vonatkozó szabályokat foglalja magában.

Az Országos Területrendezési Terv a település közigazgatási területét **erdőgazdasági és vegyes területfelhasználási térségbe** sorolja.

Az országos területfelhasználási kategóriákon belül a megyei területfelhasználási kategóriák kijelölése során az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni a vegyes területfelhasználású térséget pedig 75 %-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni.

Kivonat az Országos Területrendezési Tervből

A települést érintő Országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények:

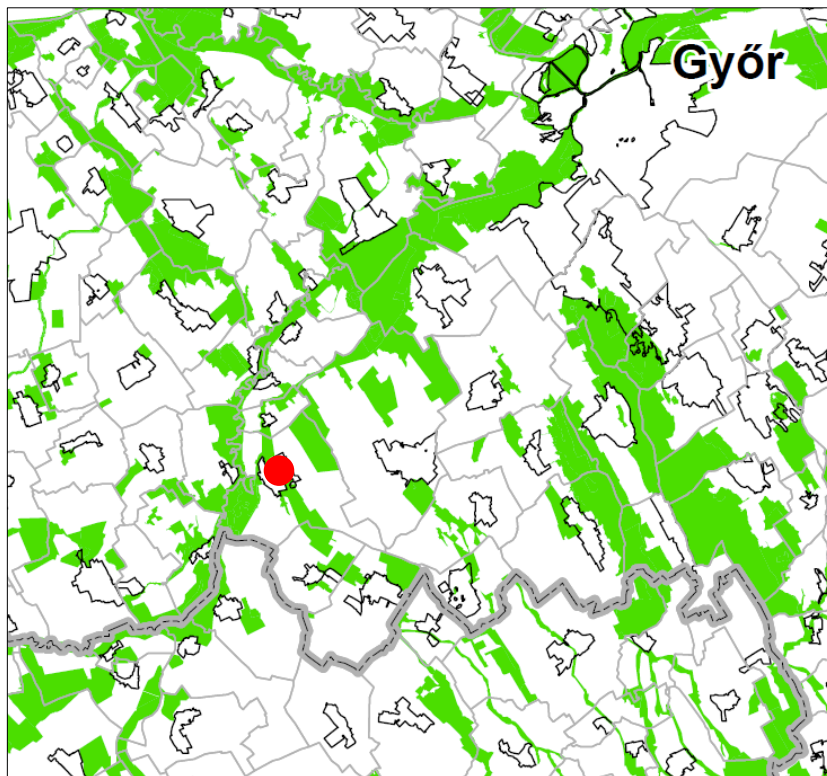
Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út (M83) amely a hatályos OTrT-ben még nem szerepel, de mára már tervezés alatt áll
- Országos kerékpárút-törzshálózat (Győr (Rába töltés)-Pápa-Balaton)

Országos jelentőségű energetikai hálózatok és egyedi építmények – nem érintik a települést

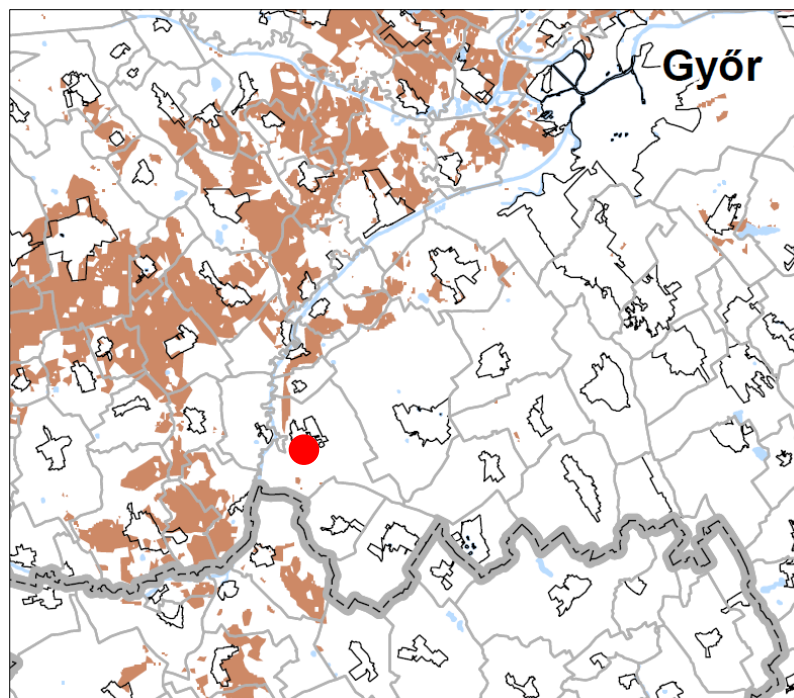
Az OTrT. által meghatározott övezetek közül a település területét az alábbiak érintik:

- Országos ökológiai hálózat övezete
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete
- Országos vízminőség-védelmi terület övezete
- Nagyvízi meder övezete

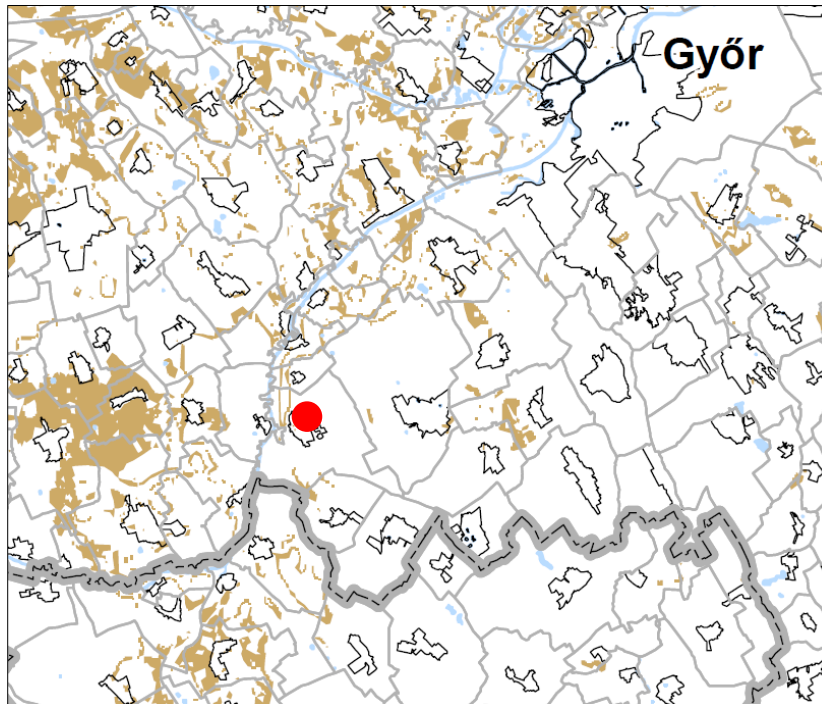
Országos ökológiai hálózat övezete

Az *országos ökológiai hálózat övezetben* csak olyan kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölheti ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti. Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó elírások alkalmazásával lehet. Az országos ökológiai hálózat övezetét a kiemelt térségi és a megyei területrendezési tervekben magterület, ökológiai folyosó, valamint pufferterület övezetbe kell sorolni.

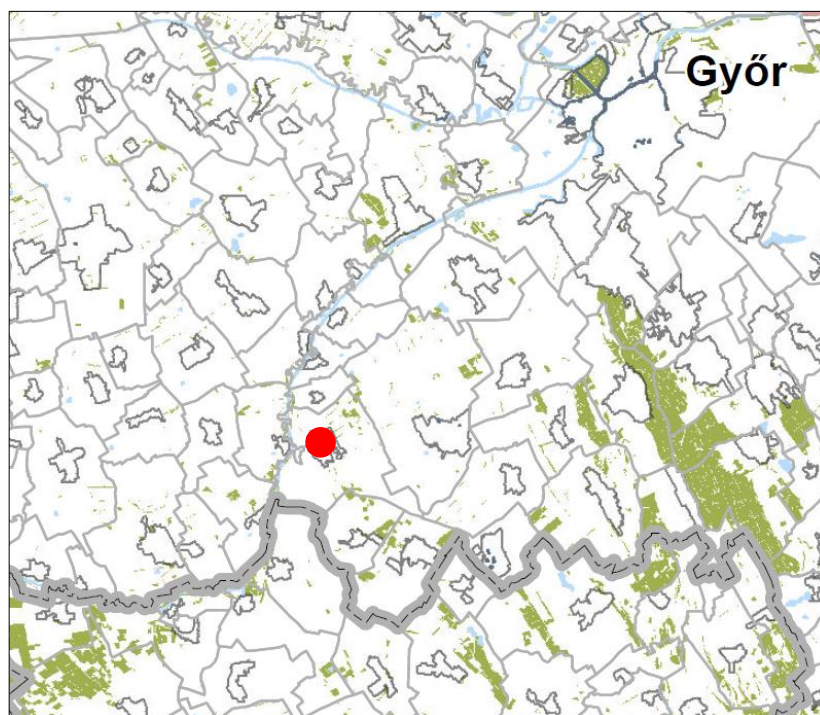
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében beépítésre szánt terület csak kivételesen, egyéb lehetőség hiányában területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

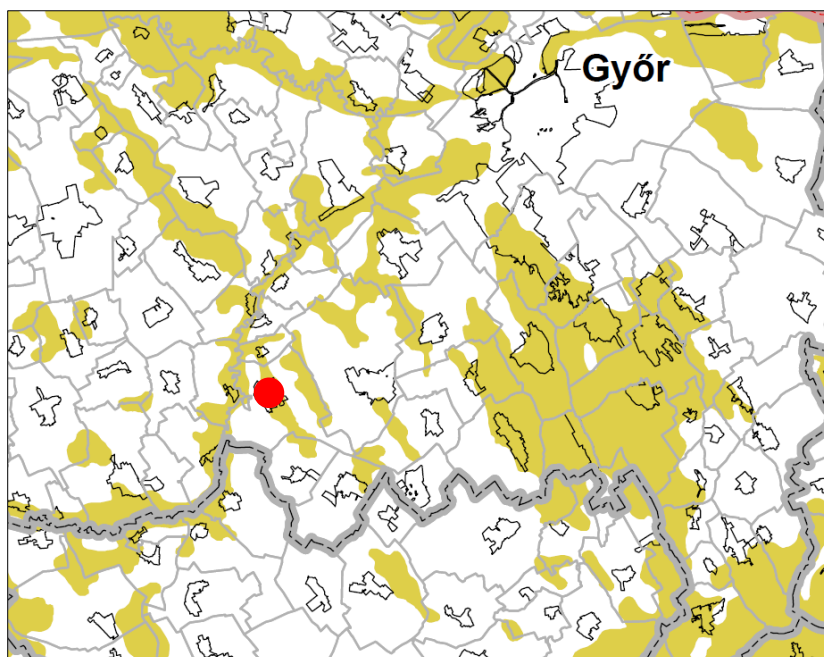
Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

A településrendezési eszközökben a *jó termőhelyi adottságú szántóterület övezetét* a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység kijelölésénél figyelembe kell venni.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az övezetben külszíni bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete területét a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv és annak alapján a településszerkezeti terv pontosítja.

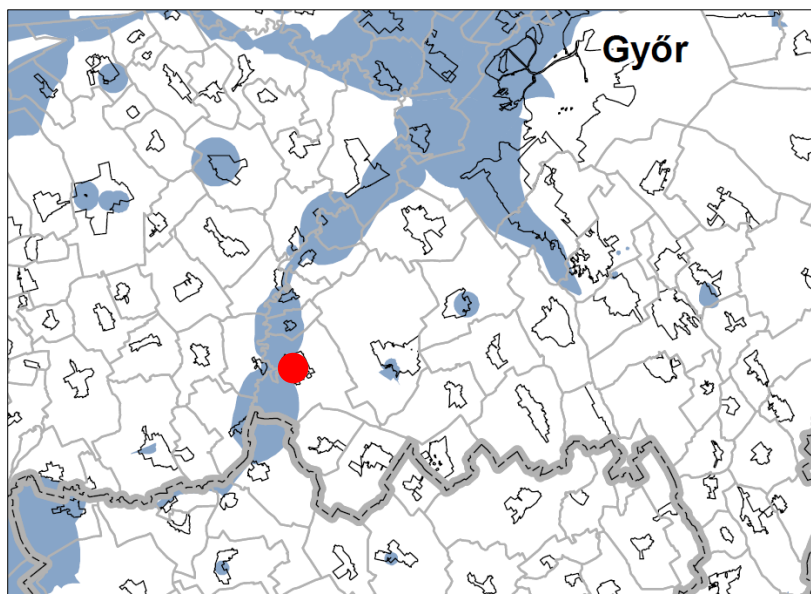
Az övezet pontosított lehatárolása által érintett területre a kiemelt térség és a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg helyi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a természeti adottságokhoz igazodó hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

Az övezet pontosított lehatárolása által érintett területre a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat fennmaradása érdekében a helyi építési szabályzatban meg kell határozni a területhasználatra és az építmények tájba illeszkedésére vonatkozó szabályokat.

A helyi építési szabályzat az építmények tájba illeszkedésének bemutatására látványterv készítését írhatja elő és a készítésre vonatkozó követelményeket határozhatja meg.

Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

Az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, erőműveket és kiserőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell elhelyezni.

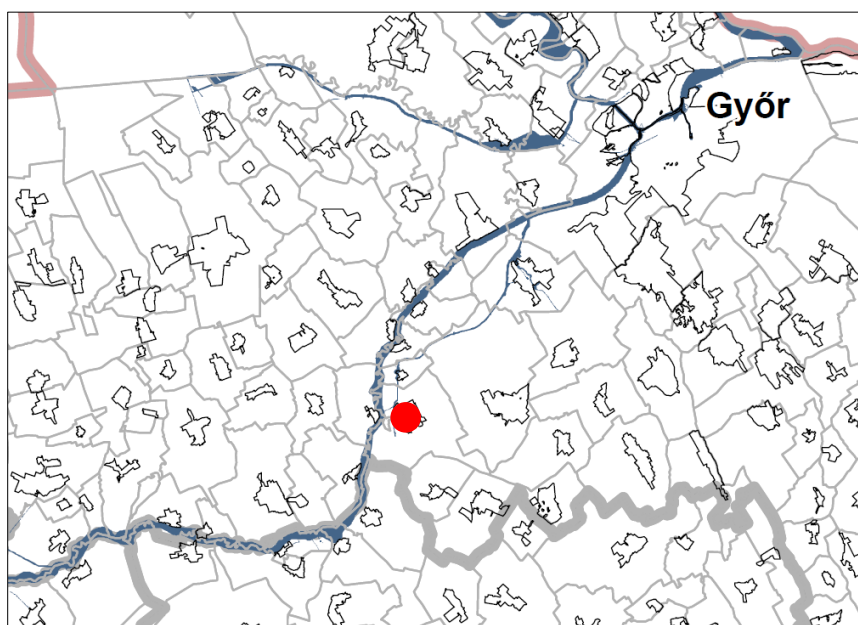

Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Az országos vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről a kiemelt térség és a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.

Az övezetbe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket, és a helyi építési szabályzatban az építési övezetre vagy övezetre vonatkozó szabályokat kell megállapítani.

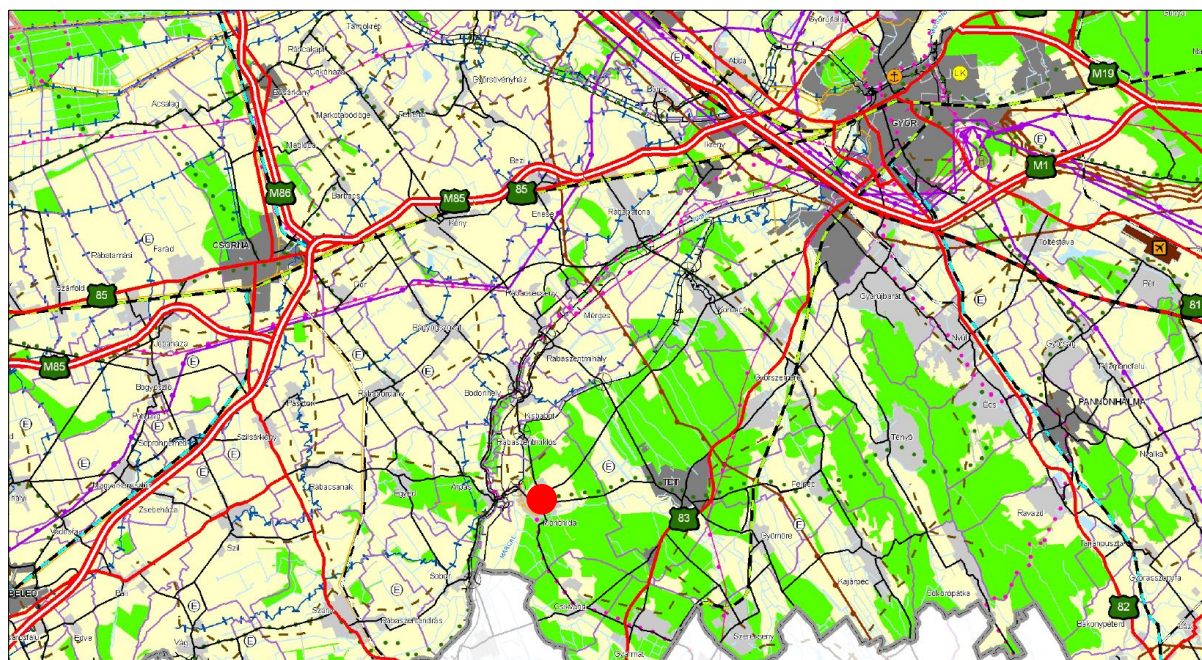
Az övezetben bányászati tevékenységet a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet folytatni.

Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete

Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.

1.3.2. Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terve

Kivonat Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Tervéből

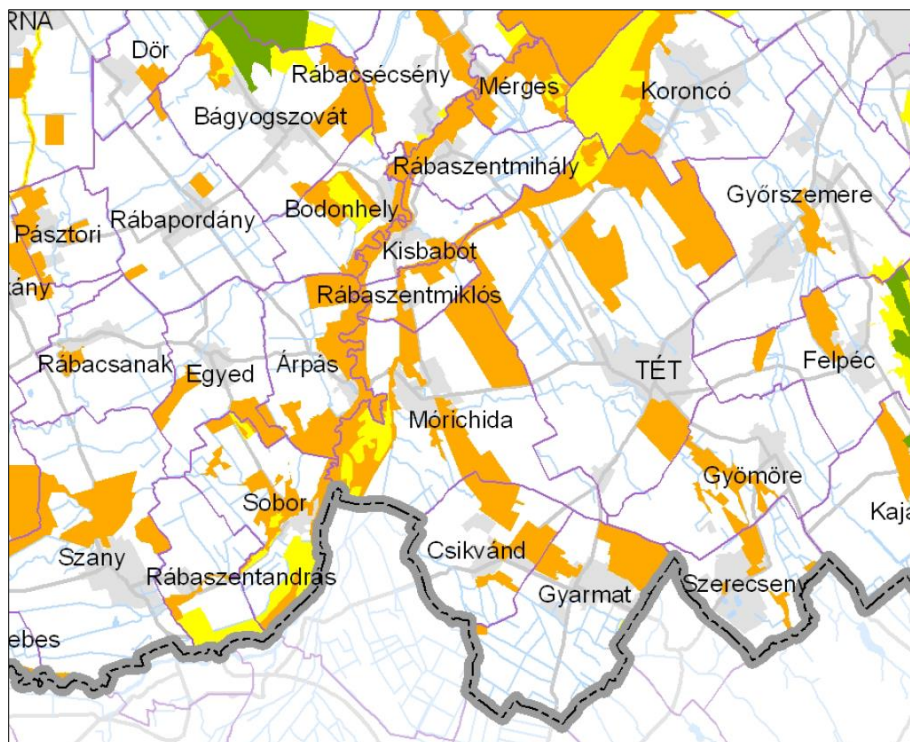
Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terve (MTrT) 2010-ben került legutoljára felülvizsgálatra. Az azóta eltelt időben az OTrT több alkalommal is módosult. A megyei terv és az OTrT összhangba hozataláig az országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat és egyedi építményeket valamint az OTrT által újonnan létrehozott, ill. módosított övezeteket az országos terv előírásai szerint kell figyelembe venni.

Amint azt az előzőekben említettük a megyei területrendezési tervben az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni a vegyes területfelhasználású térséget pedig 75 %-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni.

Annak ellenére, hogy a MTrT 2010 óta nem követte le módosításokkal az OTrT-t, Mórichida esetében fenn áll az a kedvező helyzet, hogy a megyei terv **erdőgazdasági térségbe** ill. **mezőgazdasági térségbe** sorolja a teljes külterületet.

MTrT által meghatározott övezetek közül a település területét az alábbiak érintik:

- Ökológiai folyosó és pufferterület övezete
- Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete
- Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete

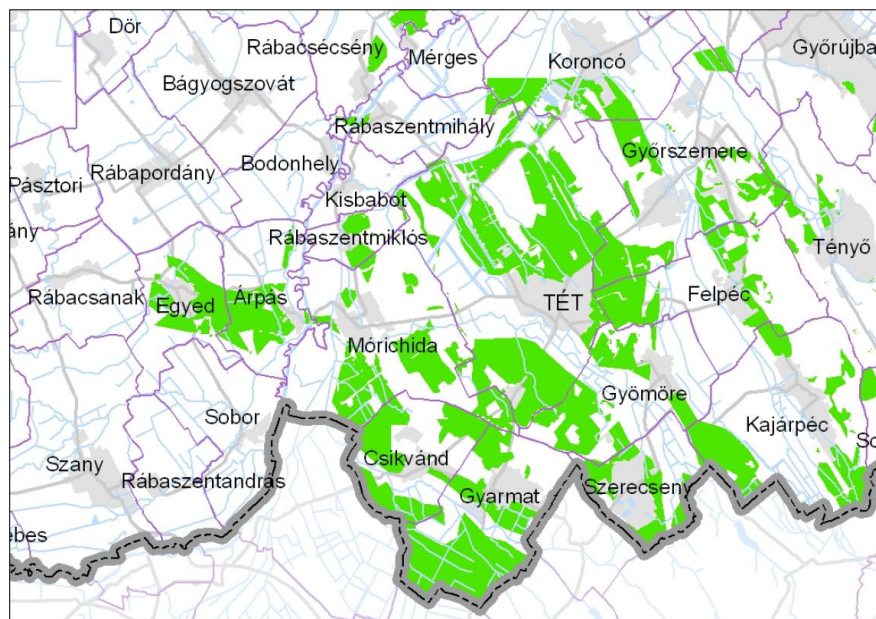

Ökológiai folyosó és pufferterület

Az ökológiai folyosó övezetében

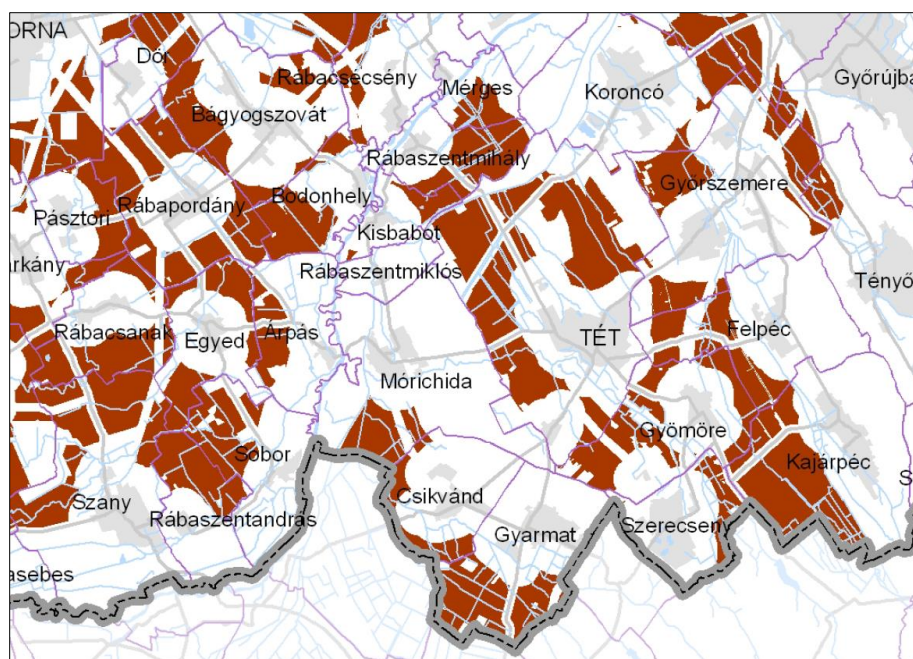
- új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha a települési területet az ökológiai folyosó vagy a magterület és az ökológiai folyosó körülzárja, és a kijelölést más jogszabály nem tiltja.
- az előzőekben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület területrendezési hatósági eljárás alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.
- az övezetben a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az erőművek és kiserőművek az ökológiai folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával helyezhető el.
- az övezetben új külszíni művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külszíni művelésű bányatelek nem bővíthető.

Pufferterületen a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhető ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

Erdőtelepítésre alkalmas területek

Az *erdőtelepítésre alkalmas területek* lehatárolásának célja, hogy a Nemzeti Erdőtelepítési Program megvalósítására alkalmas területek védelmét a területrendezés során is meg lehessen valósítani. Az övezeti lehatárolást alapvetően az adott terület szántóföldi alkalmassága, erdőtelepítési alkalmassága és környezeti érzékenysége határozza meg.

Győr-Moson-Sopron megye erdőtelepítésre alkalmas területei elsősorban a hegy- és dombvidéki tájakat (Soproni-hegység, Fertőmelléki-dombság, Pannónhalmi-dombság, Bakonyvidék) valamint a gyengébb talajadottságú síkvidéki mezőgazdasági területeket (Pápa- Devecseri sík, Hanság, Győr-Tatai-teraszvidék, Igmánd-Kisbéri-medence) érintik.

Szélerőmű elhelyezéséhez további vizsgálatra ajánlott terület

A szélerőmű elhelyezéséhez további vizsgálatra ajánlott terület övezete azon területeket jelöli, amelyek a szélerőművek telepítésére a természeti, a táji, a kulturális adottságok és értékek megőrzése, illetve a természeti erőforrások védelme szempontjából a leginkább alkalmasak

A szélerőmű elhelyezéséhez további vizsgálatra ajánlott területek összehangolt, azonos szakmai szempontok szerinti kijelöléséhez országos, megyei és települési érdekek egyaránt fűződnek, és azt a Magyarországon – azon belül kiemelt jelentőséggel Győr-Moson-Sopron megyében – is terjedő szélerőművek, szélerőműparkok telepítésének szabályozatlansága teszi indokolttá.

A telepítésre nem ajánlott területek a magasabb rendű jogszabályok valamint központi ajánlások, tájékoztatók valamint Győr-Moson-Sopron Megye Területrendezési Terve módosításának a véleményezési eljárás során megfogalmazott szakmai állásfoglalások figyelembe vételével kerültek megállapításra.

Az övezet lehatárolásának elsődleges célja, hogy orientálja a szélerőművek területi kijelölését, elkerülendő azokon a területeken, amelyeken védelmi szempontok miatt az nem kívánatos. A konkrét telepítési helyet – lehetőleg fenti övezeten belül – továbbra is a településszerkezeti tervben kell kijelölni.

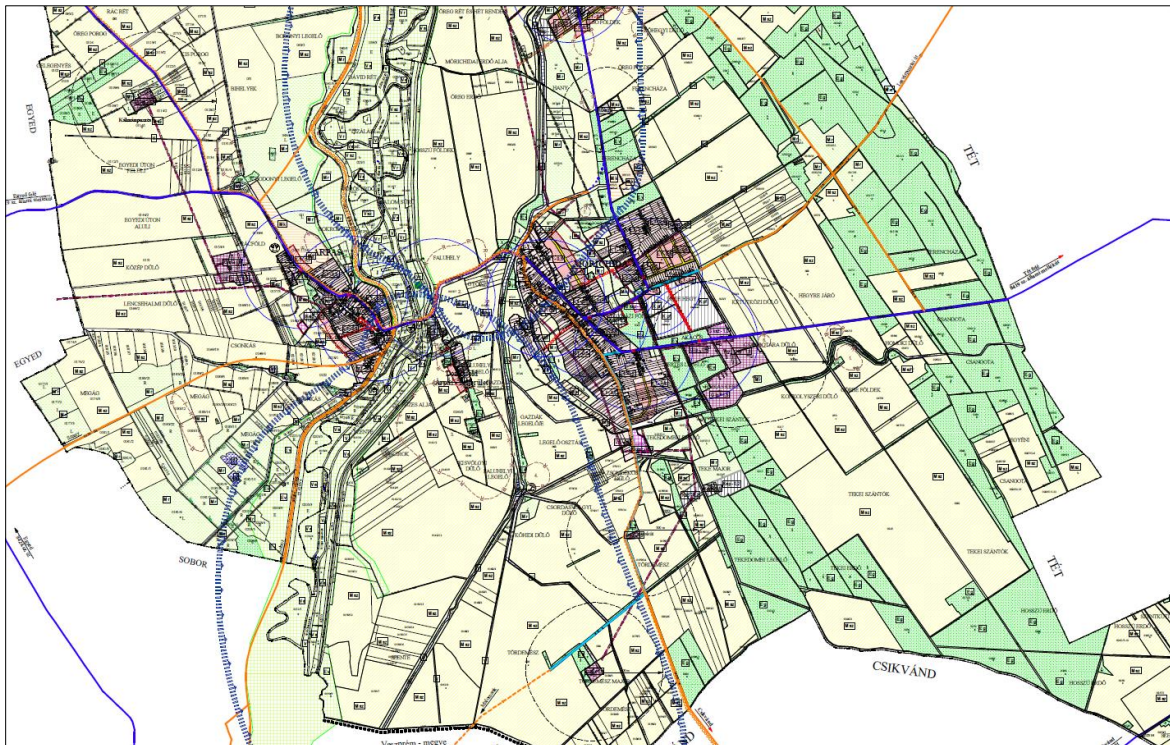
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TEVEINEK- AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ, VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

Mórichida közigazgatási területe viszonylag nagyszámú (7 db) településsel határos. Ezen települések: Sobor, Árpás, Rábaszentmiklós, Tét, Gyömöre, Gyarmat Csikvánd és a Veszprém-megyei Malomsok.

Az egyes települések településszerkezeti tervét a szerint vizsgáltuk, hogy Mórichida település településfejlesztési elképzeléseire hatással vannak-e ill. hatással lehetnek-e.

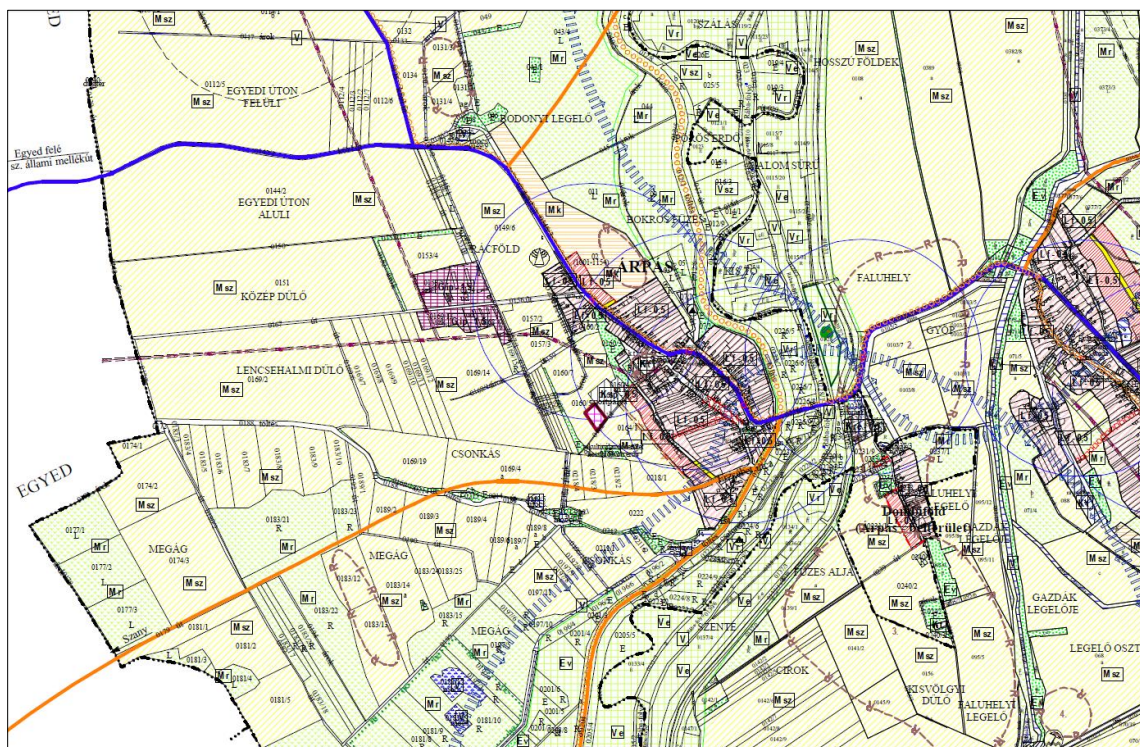
Vannak-e olyan meglévő vagy tervezett nagyobb léptékű (lakóterületi, gazdasági, mezőgazdasági, ipari, közlekedési, közművi, egyéb infrastrukturális) fejlesztési elképzelések, amelyek befolyással bírhatnak Mórichidára.

Továbbá vizsgáltuk, hogy Mórichida közvetlen környezetében vannak-e olyan térségi területfelhasználási kategóriák, ill. térségi övezetek, amelyek Mórichida közigazgatási területét ugyan nem érintik, de azzal közvetlenül határosak és arra hatással lehetnek.

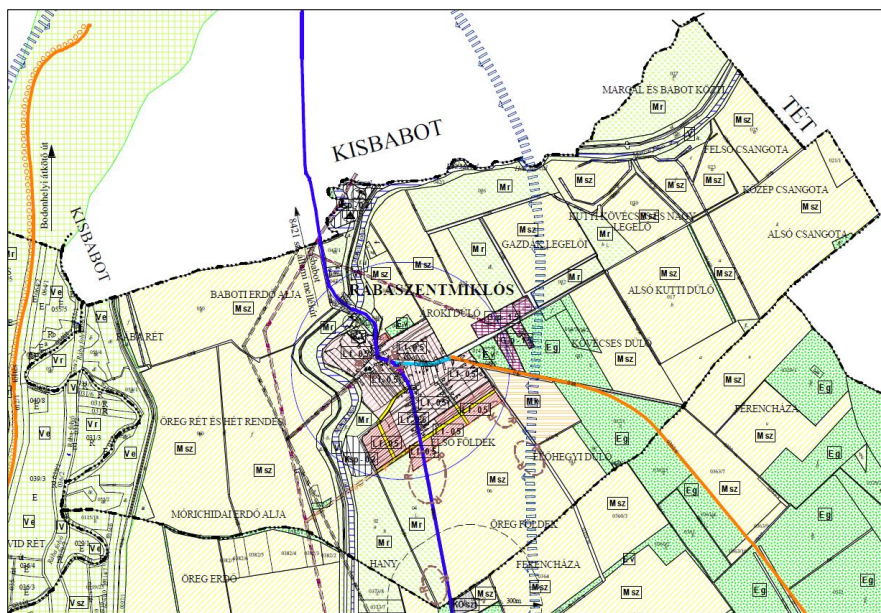
Kivonat Mórichida településrendezési tervéből

Sobor jelenleg nem rendelkezik településrendezési tervvel. A két település közigazgatási határán a Rába és annak kétoldali töltés halad. A külterületen mindkét településen mezőgazdasági művelés folyik. Híd nem található ezen a folyószakaszon. Befolyásoló hatásuk a Mórichidai fejlesztési elképzelésekre, Mórichida területhasználatára nincs.

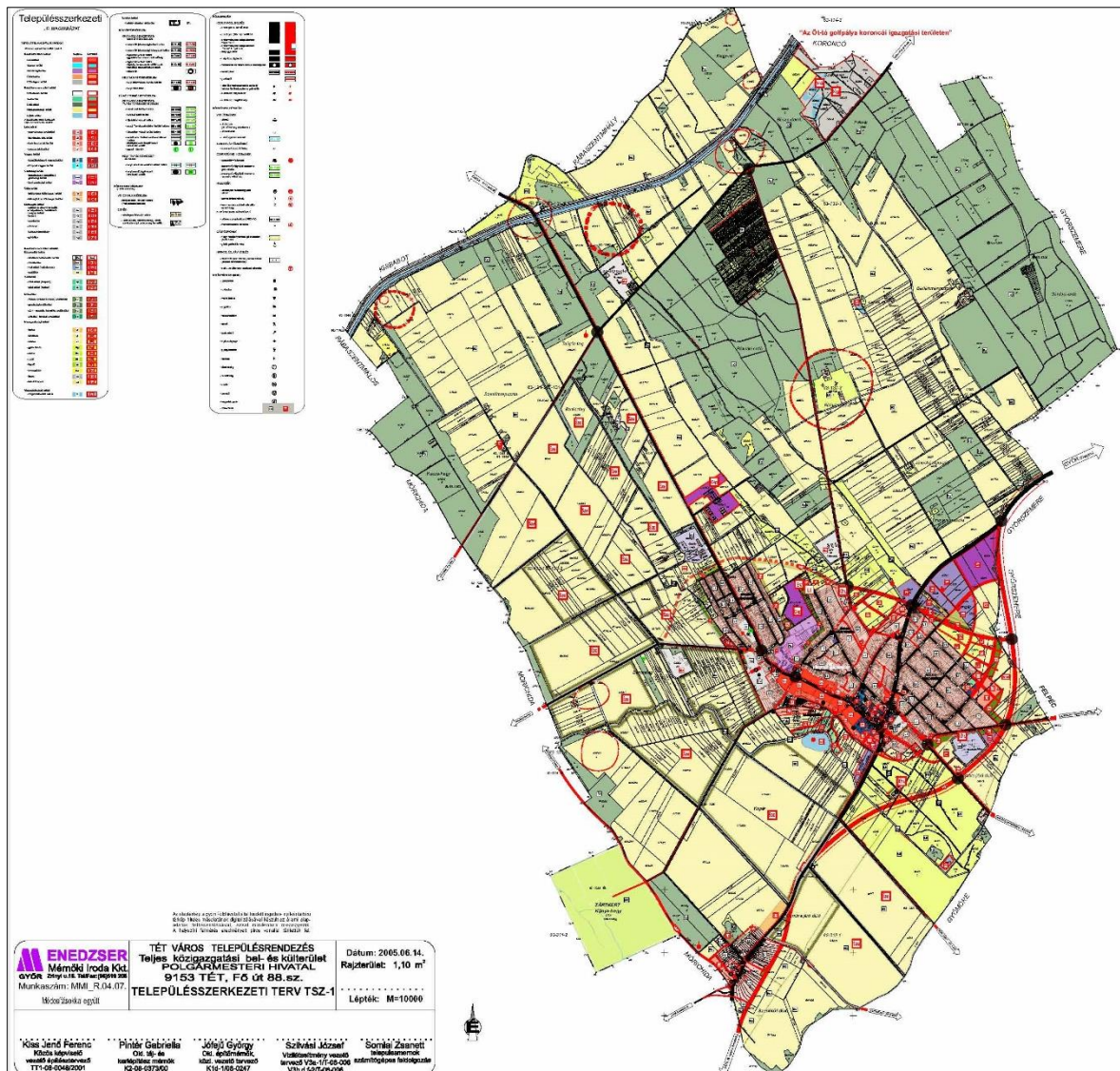
Kivonat Árpás településrendezési tervéből

Árpás és Mórichida határán tovább folyik a Rába. A két települést egy közúti híd köti össze. A két közigazgatási terület érdekessége, hogy Dombiföld lakóutcája Árpás közigazgatási területére, míg az Árpási műemlék templom Mórichida közigazgatási területére esik. A templommal szemközti területen közvetlenül a közigazgatási határon az árpási rendezési terv egy sport és szabadidős területet tervez, amely azonban nincs jelentősebb befolyásoló hatással a Mórichidai fejlesztési elképzelésekre, Mórichida területhasználatára. Egyéb területeken mezőgazdasági területek határosak mezőgazdasági területekkel.

Kivonat Rábaszentmiklós településrendezési tervéből

Mórichida – Rábaszentmiklós közigazgatási határa találkozási esetében nagyrészen általános mezőgazdasági területek határosak a Mórichidai mezőgazdasági területekkel. Befolyásoló hatásuk a Mórichidai fejlesztési elképzelésekre, Mórichida területhasználatára nincs. Mórichida területén a közigazgatási határon található a szennyvíztisztító telep, amely a két települést egyaránt ellátja.

Kivonat Tét településrendezési tervéből

Mórichida – Tét közigazgatási határa találkozása esetében általános mezőgazdasági területek valamint erdőterületek határosak a Mórichidai mezőgazdasági és erdőterületekkel. Emellett a két település határán fekszik a mórighidai közigazgatási területbe ékelődött tét Kányahegy (pincefalu). Fenti területhasználatoknak befolyásoló hatásuk a mórighidai fejlesztési elképzelésekre, Mórichida területhasználatára nincs.

Mórichida – Gyömöre, Mórichida – Gyarmat, Mórichida – Csikvánd Mórichida – Malomsok közigazgatási határa találkozása esetében általános mezőgazdasági területek valamint erdőterületek határosak a mezőgazdasági és erdőterületekkel. Ezen szomszédos települések területhasználatának befolyásoló hatásuk a mórichidai fejlesztési elképzelésekre, Mórichida területhasználatára szintén nincs.

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos 2005 évi településfejlesztési koncepció

A 2005-ben megfogalmazott jövőkép alapján Mórichida:

- több munkahellyel rendelkező
- nagyobb népességszámú
- rendezett (belterületi utak)
- fiatalosabb
- szabadidő eltöltésére alkalmas
- felújított közintézményekkel

rendelkező település legyen.

Ahhoz, hogy a település képes legyen ezt a célt elérni, akkoriban fejlesztési kérdésekben az alábbi lakossági ajánlások fogalmazódtak meg:

- munkahelyteremtés.
- úthálózat javítása
- lakótelkek létesítése
- iparterület kialakítása

a község arculatának javítása

Erősségek	Gyengeségek
<i>Lakossági hozzáállás</i>	
A lakosság képes befogadni a letelepülni, üdülni szándékozókat	
Jelentős helyi civil élet	
A település rendelkezni fog beruházásokat lehetővé tevő rendezési tervvel	
<i>Humán adottságok</i>	
A térség legalacsonyabb népességvesztésű települése	A lakónépesség hosszútávra visszavezethető csökkenése
Alacsony népsűrűség	Magas halálozási ráta
Magas születési ráta	Negatív természetes szaporodás
A térségen belül a legmagasabb a fiatalok aránya	Negatív a vándorlási egyenleg
Alacsony a végzettség nélküliek aránya	Magas a 8 osztályos végzettségűek aránya
<i>Gazdaság, foglalkoztatottsági adottságok</i>	
A térségen belül a legtöbb foglalkoztatott itt található	Magas a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya
Magas a helyi foglalkoztatottság aránya	Alacsony a vállalkozások aránya
Alacsony a munkanélküliség	Alacsony a társas vállalkozások aránya
Magas a szolgáltatásban foglalkoztatottak aránya	Alacsony a vendéglátóhelyek száma
Csökkent az eltartottak száma	
A térségben a legtöbb vállalkozás a településen működik	
A társas vállalkozások számának növekedése	
A vállalkozói szerkezet pozitív irányban strukturálódik át	

Mórichida Településfejlesztési Konceptió

Magas a kereskedelmi intézmények aránya	
Vízturizmus a Rábán	
<i>Környezetvédelem, táji, települési adottságok</i>	
Kitermelhető termásvíz a térségben	Mind méretében, mind arányaiban nagyméretű külterület
Természetközeli tájadottság	Nyitott a közműolló
A kommunális hulladék elvitele megoldott	Veszélyes hulladék gyűjtése nem megoldott
Van döglyerakó hely	Nincs törmelék lerakóhely
Gázfűtésre történő rákötési lehetőség adott	Magas a motorizáltsági szint
Alacsony az átmenő tranzitforgalom	
<i>Vonalas és Humán Infrastruktúra</i>	
Kiépített a gázhálózat	Sok az egyedül élő a településen
A lakásállomány a legfiatalabb a térségben	Nincs kiépített szennyvízhálózat
Magas a telefonhálózat kihasználtsága	
Egészségügyi alpinfrastruktúra teljes	
Térségi oktatási intézmény működik a településen	

Mórichida fejlesztési programtáblája

Mórichida fejlesztési céljaként a mikrokörzet - központi szerepének erősítését jelöltük meg. Ezt a munkahelyek számának növelésével és a szolgáltatások minőségének javításával érhetjük el.

<i>Mikrokörzet- központi szerep erősítése</i>					
Programok	I. Infrastruktúrafejlesztés	II. Gazdaságfejlesztés	III. Idegenforgalomfejlesztés	IV. Környezetvédelem	V. A lakosság kényelméért
Projektek					
1.	Szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése	Stratégiai együttműködés a környező településekkel	Kerékpárutak kitáblázása, turisztikai táblarendszer kiépítése	Illegális szemétkerakók megszüntetése	Autóbuszváróhelyiségek építése
2.	Belterületi utak felújítása	Munkahelymegtartó beruházások ösztönzése, működő foglalkoztatók támogatása	Közterületek parkosítása, virágosítása, pihenőhelyek kialakítása	Szennyvízcsatorna-hálózat kiépítése	Teleház kialakítása
3.	Összekötő út építése Tét-Úrgehegy és Csikvánd község irányába	Befektetésvonzó kiadvány készítése	Rába és Marcalpart előkészítése a túrázók számára		
4.			Pincesor védetté nyilvánítása és Tájház építése		

Mórichida célpiramisa és a kapcsolódó feladatrendszer

A település fejlesztését 4 vertikális és egy horizontális programban határoztuk meg. A horizontális program a település mikrokörzet- központi szerepének erősítését jelölte meg céljául. A fejlesztési projektek megvalósítása több program megvalósulását teszi lehetővé.

A programokat elsősorban a településen végzett megkérdezések során feltárt lakossági igényeknek feleltünk meg. Természetesen nem hagytuk figyelmen kívül a statisztikai elemzés által meghatározott fejlődési lehetőségeket sem.

A programok logikája a következő:

1. A programok megalapozását az *infrastrukturális fejlesztések* alapozzák meg.
2. A *gazdaság fejlesztése* által munkahelyek teremődnek, amely által növekszik a lakosság elégedettsége.
3. Az *idegenforgalmi fejlesztések* munkahelyeket generálnak, valamint az idelátogatók megismerhetik a települést.
4. A *környezet védelme* elősegíti a megfelelő környezetet a lakosság és a turisták elégedettségének eléréséhez.
5. A *lakosság kényelméért* program növeli az itt élők komfortérzetét, hozzájárul a közösségi kapcsolatok kialakulásának lehetőségéhez, és információs kapcsolatot teremt Mórichida és a nagyvilág között

A projektek a következő összefüggésben vannak a fejlesztési célokkal:

1. Szennyvízcsatornázás

Mórichida egyik legnagyobb elmaradottsága a szennyvízhálózat hiánya. A szennyvízkezelés hiányában a természet jelentősen károsodik. Amíg nincs kiépítve rendszer, addig nem lehet számítani munkahelyek letelepedésére, mert az ipari jellegű termelésekhez szükséges a szennyeződések ellenőrzött, tisztított formában történő elvezetése. Amíg nincs kiépítve a szennyvízcsatorna, egy letelepedni szándékozó család erősen meggondolja, hogy Mórichidát válassza-e egy olyan településsel szemben, ahol nem kell rendszeresen szippantós-kocsit rendelnie.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a lakosság elégedettségét
- Javítja a környezet állapotát
- Elengedhetetlen az iparfejlesztéshez
- Elősegíti a betelepülést

2. Belterületi utak építése és felújítása

Az útfelújítások feltétele a szennyvízhálózat kiépítése. Egy jó állapotban lévő úthálózat jelentősen javítja a lakosság elégedettségét, hiszen nem rontja a személygépkocsik állapotát. A jó karban lévő úthálózat szükséges az iparfejlesztéshez. A rossz állapotban lévő úthálózat rontja a település megítélését.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a településképet
- Elősegíti a cégek letelepedését
- Elsegíti a betelepülést
- Javítja a lakosság közérzetét
- Javítja a település megítélését
-

3. Összekötő út építése Tét- Ürgehegy és Csikvánd község irányába

A fenti viszonylatok megépülésével javul a település elérhetősége, így a lakosok könnyebben juthatnak el mind Győr, mind pedig Pápa irányába. A település elérhetősége nagyon fontos, mert a vállalkozások és a betelepülni szándékozók szívesebben telepednek le egy jobb elérhetőséget biztosító településen. A jobb elérhetőséggel könnyebben lehet turizmusszervezést végezni. A fejlesztéshez szükséges a stratégiai együttműködés a szomszédos településekkel.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a település elérhetőségét, javítja az esetlegesen letelepedő cégek számára
- Javítja a településen élők közlekedési lehetőségét
- Javítja a település elérhetőségét a turisták között
-

4. Stratégiai együttműködés a környező településekkel

Az Európai Unió Alapokra történő pályázás csakis akkor lehet sikeres, ha a környező települések összefogásával kerülnek kidolgozásra és benyújtásra a projektek. Az Unió pályázatok megnyerésénél fontos szempont a partnerség. Egy olyan fejlesztés, mint a turizmus alapinfrastruktúrájának megteremtése, vagy egy összekötő út létrehozása az összefogás nélkül nem jöhet létre.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Közös fellépéseket tesz lehetővé
-

5. Befektetésvonzó kiadványok készítése, munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, működő foglalkoztatók támogatása

A munkahelyteremtés, a foglalkoztatottság növelése a lakosság elégedettségének és a szükséges fejlesztések forrásai előteremtésének elengedhetetlen előfeltétele. Eredményességével jelentősen javul a település népességmegtartó ereje

A fejlesztés szükséges, mert:

- Helyi foglalkoztatottságot tesz lehetővé
- Fejlesztési forrásokat biztosíthat

6. Kerékpárutak kitáblázása, turisztikai táblarendszer kiépítése

A meglévő, településeket összekötő mellékúthálózat forgalmi adatai, valamint költség-haszon elemzések alapján elmondható, hogy új kerékpárutak építésével ellentétben elegendő, ha a turisztikai kínálatot útbaigazító táblarendszerrel próbáljuk megismertetni az idelátogatókkal. A Rába töltésen kijelölt regionális kerékpár-úthálózathoz történő kapcsolódással a település profitálhatna a régió kerékpáros turizmusából.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a település ismertségét
- Fellendíti a turizmust

7. Közterületek parkosítása, virágosítása, pihenőhelyek kialakítása

Egy virágosítási, pihenőhely kialakítási projekt sokat javít a település megítélésén. A rendezett településképpel rendelkező falvakat előszeretettel látogatják a turisták, és büszke rá a lakosság. Amennyiben megfelelő kommunikációval a település lakosságát sikerül bevonni a fejlesztésbe, azt magukénak érzik és vigyáznak rá.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a településképet
- Emeli a lakosság elégedettségét
- Elősegíti a településmarketinget

8. Rába és Marcal-part előkészítése a túrázók számára

Egyre népszerűbb a nyugodt, természet közeli kiránduló és pihenő helyek felkeresése a környező városokban és településeken, így a Marcalon is egyre növekszik a vízi túrázók száma. Ahhoz azonban, hogy az idelátogatók még inkább megkedveljék az itt kínált programokat és lehetőségeket, kedvező és kulturált környezetet szükséges teremteni és kialakítani. Az ideérkező vízi túrázók és pihenni vágyók számára a településen horgászati, fürdési lehetőség is biztosított. A projekt megvalósításával olyan gondozott és kulturált pihenőhely kerül kialakításra, amit szívesen keresnek fel a turisták és a kikapcsolódásra vágyók.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a turisztikai kínálatot
- Emeli a lakosság elégedettségét

9. Pincesor védetté nyilvánítása és Tájház építése

A Sokoróalja kistérségben a Gyarmat - Csikvánd - Mórichida útvonalon található pincesor és a hozzá kapcsolódó tárgyi emlékek megmentése és megőrzése az utókor számára a kistérség egyik

legfontosabb feladata, hiszen ezek a pincék és a bennük található szőlészeti eszközök 100-150 évesek és jelentős turisztikai értéket képviselnek és ezáltal kiegészítő jövedelmet biztosítanak a településen élők és a pince tulajdonosok számára. A projekt megvalósítása közösen az önkormányzat és a helyi gazdálkodók, szőlő és pince tulajdonosok összefogásával kerülhet megvalósításra.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a turisztikai kínálatot

10. Illegális szemétlerek megszüntetése

Az illegális szemétlerek a lakosság felelőtlenségének, nemtörődömségnek, lustaságának közterületi emlékművei. Az elkövetkezendő generációkat fosztjuk meg a szeméthalmokkal a tiszta környezethez való joguktól.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a környezet állapotát
- Javítja a településképet
- Javítja a település megítélését a turisták között

11. Autóbuszváró- helyiségek építése

A fejlesztés szükséges, mert:

- Javítja a lakosság komfortérzetét

12. Teleház kialakítása

A teleház létrehozásának célja mindenekelőtt a mórighidai lakosság életminőségének javítása a modern technika eszközeinek közösségi célú alkalmazása révén. A teleház létrejöttével a város távolsága ellenére is helyben elérhető lesz nagyon sok minden abból, ami az elköltözni vágyóknak hiányzik. Mindazt, amit egy-egy család nem bírna megfizetni, elérhetővé válik a teleházon keresztül, gyakorlatilag bárki számára. Lehetőség nyílik a kommunikációs és információs technikák megtanulására és használatára, ezek segítségével önképzésre, saját képességeink folyamatos fejlesztésére is.

A fejlesztés szükséges, mert:

- Vonzóbbá válik a település
- Széles rétegek számára elérhetővé válik a modern technika

A fejlesztés kapcsolatrendszere

A fejlesztések kapcsolatrendszerét egy táblázat segítségével ábrázoljuk. Abban az esetben, ha a Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja és Mórichida Településfejlesztési koncepciója között összefüggés van egy X-szel jelöltük.

A következő táblázatban látható, hogy az összefüggés a két dokumentum között szoros. Minden olyan fejlesztés megtalálja a szükséges támogatást a megyei programban, amely fontos a település szempontjából.

		I. Infrastruktúra fejlesztés	II. Gazdaság - fejlesztés	III. Idegenforgalom fejlesztés	IV. Környezetvédelem	V. A lakosság kényelméért
Humán erőforrás bővítése és megújítása	<i>Tudás-képzés-iskola</i>					X
	<i>Támasz</i>					
Gazdasági bázis innovációs környezetének fejlesztése	<i>"Megyei termék"</i>		X			
	<i>"Termelési tér – vállalkozói tér"</i>		X			
	<i>"Vendégszertétel"</i>			X		
	<i>"Agrármegújulás"</i>					

Mórichida Településfejlesztési Konceptió

Környezet és infrastruktúra fejlesztése	"Jelenünk"			X	X	
	"Jövőnk"	X		X	X	
	"Lakható tér"	X	X			
	"Sztráda"	X		X		X
Átfogó intézkedés:	Tervezés és programozás		X			

**Győr-Moson-Sopron Megye Területfejlesztési Programja és
Mórichida Településfejlesztési Konceptiójának kapcsolatai**

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Jelenleg nincsenek érvényben levő településfejlesztési és településrendezési szerződések, azonban a jövőben javasoljuk bevonni a településrendezés eszközei közé.

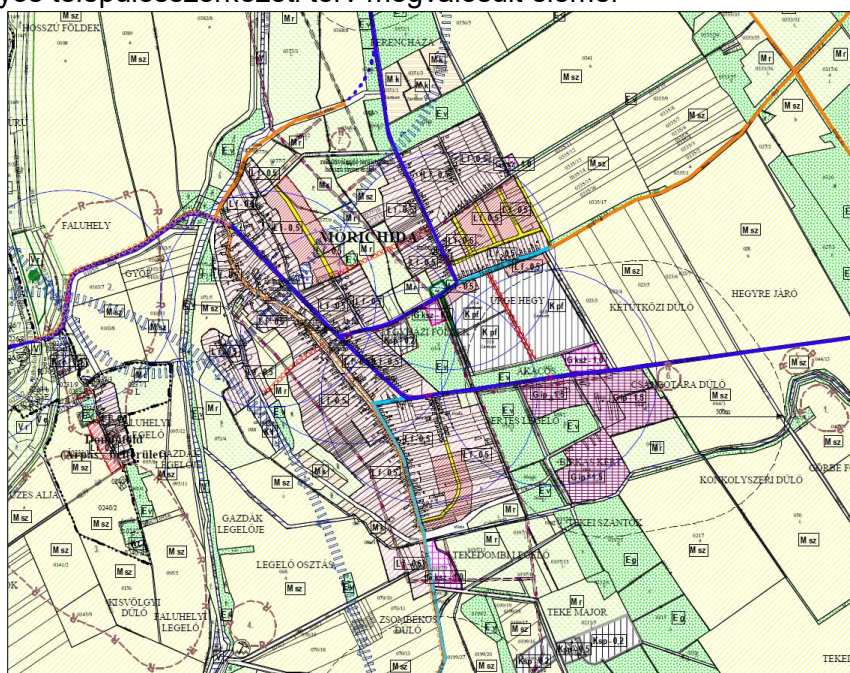
1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

Mórichida község 2005 évben készítette el a hatályos településrendezési tervét, melyet szintén a Tér-Háló Kft. készített. Az azóta eltelt időben a rendezési terv módosítására nem került sor. A 314/2012. (XI.08.) Korm. rendelet átmeneti időszakra vonatkozó rendeletei alapján a jelenleg hatályos tervek 2018. december 31-ig használhatóak. A település fejlesztési időszakja és a jogszabályi „kényszer” miatt a község új rendezési terv elkészítéséről döntött, amely megalapozására elengedhetetlen egy új településfejlesztési koncepció megalkotása is.

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

Mórichida Község Önkormányzat Képviselő-testületének 13/2005.(IX.30.) önkormányzati rendelete a helyi építési szabályzatról és szabályozási tervről
Mórichida Község Önkormányzat Képviselő-testületének 69/2005.(IX.28.) önkormányzati határozata a település szerkezeti tervéről

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megvalósult elemei

Mórichida hatályos településrendezési tervéből megvalósult elemek az alábbiak:

Lakóterületek

- a Béke utca folytatásában kijelölt lakóterület-fejlesztés beépítése nem indult meg
- a Hegy u. - Miklósi u. – Hunyadi u. által határolt tömbben kijelölt lakóterület-fejlesztés beépítése nem indult meg
- a Hegy utcában kijelölt lakóterület-fejlesztés azaz az utca kétoldali beépítése nem történt meg
- a Kőhid utca folytatásában kijelölt lakóterület-fejlesztés beépítése nem indult meg, az utca kikötése a Fő utcára nem valósult meg

Gazdasági területek

- a Hegy utcában kijelölt kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület kialakítása nem valósult meg
- az Új utcában található ipari gazdasági területen (Birkás kert) gazdasági tevékenység folyik
- a Fő utca folytatásában kijelölt kereskedelmi-szolgáltató gazdasági terület kialakítása nem valósult meg

Különleges területek

- a külterületen kijelölt különleges sport és szabadidős területen (Teke puszta) a funkciónak megfelelő tevékenység folyik

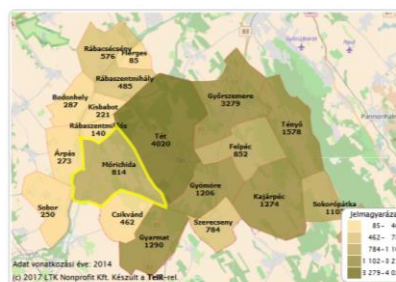
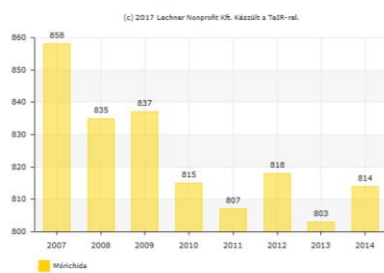
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1. A társadalom összetétele

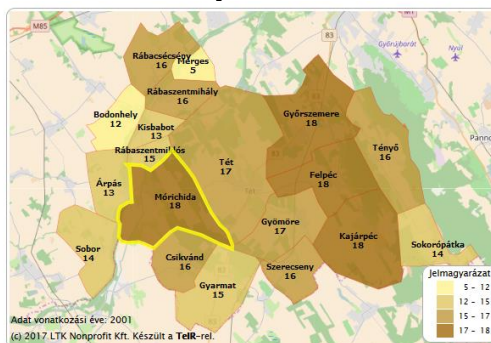
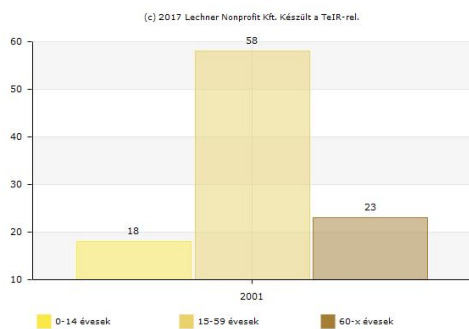
1.7.1.1. Demográfia

Az alábbi ábrán Mórichida demográfiai mutatóinak alakulását látjuk 2007-2014. intervallum között:

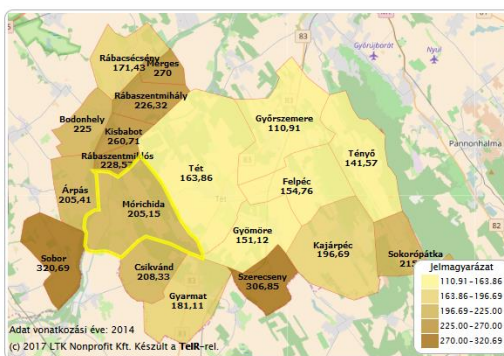
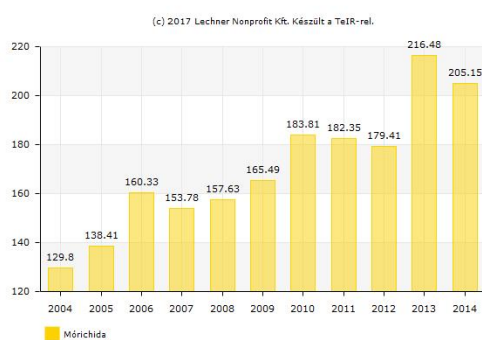
Év	Népesség fő
2014	814
2013	803
2012	818
2011	807
2010	815
2009	837
2008	835
2007	858

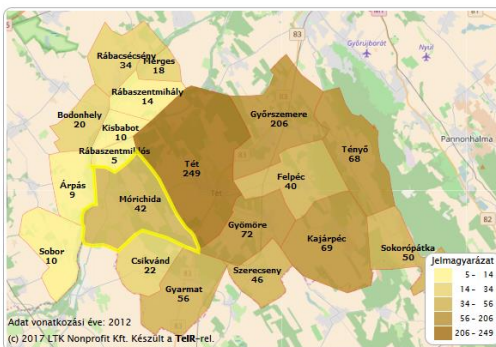
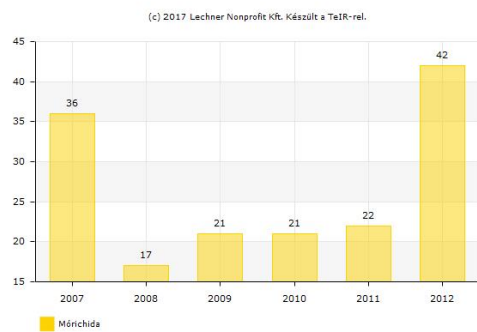
Lakónépességén belül a 0-14, a 15-59, és a 60 év felettek aránya

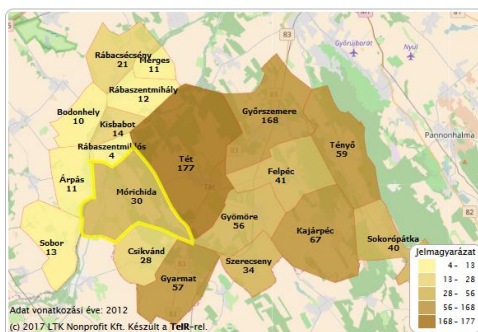
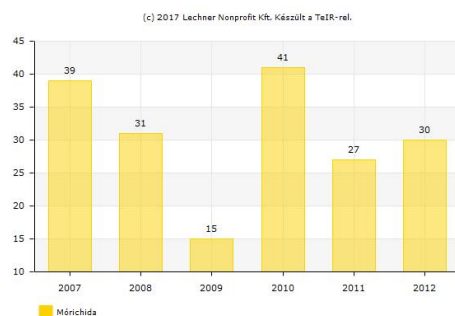
Az alábbi ábrán az öregségi mutató látható (100 db 0-14 évesre jutó 60-x éves)

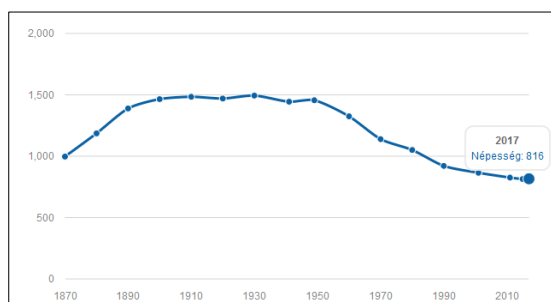
Az alábbi ábrán az odavándorlások száma látható (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)

Az alábbi ábrán az elvándorlások száma látható (állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen)

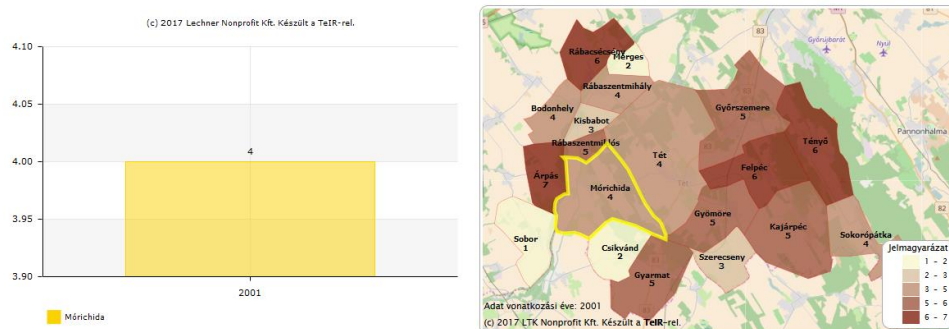
1.7.1.2. Népeség

A népességi csúcs Mórichidán az 1930-as években volt, amikor 1490 fő élt a településen. Azonban a hosszútávú kitekintésből az látszik, hogy a község népessége stabilan 800 fő körül mozog.

1.7.1.3. Képzettség

Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában (népszámlálás 2001) (%)

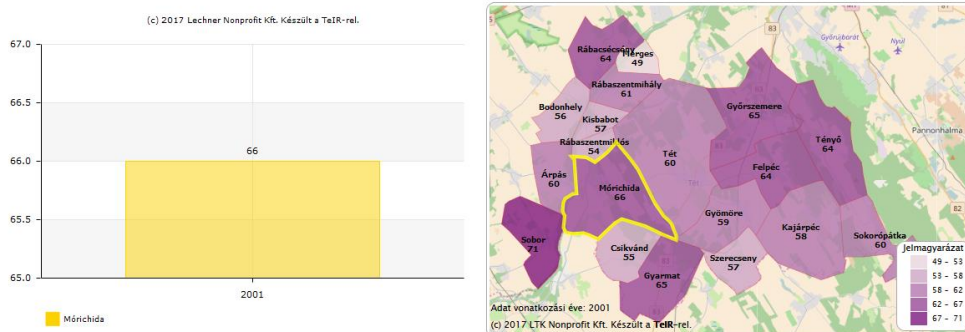
A felsőfokú végzettségűek aránya 7 % a 2011-es népszámlálás alapján, ami nem éri el ugyan a megyei átlagot (14%), de a járási átlagot (6%) meghaladja.

	általános iskola			középfokú iskola, érettségi nélkül	érettségi	egyetem főiskola
	első évfolyamát nem végezet el	1-7. évfolyam	8. évfolyam			
Mórichida	11 1%	106 14%	227 29%	243 31%	141 18%	55 7%
Községek (500 - 999 fő között)	352 1%	3458 12%	8732 29%	8297 29%	6551 22%	2358 8%
Téti járás	140 1%	1528 12%	3849 28%	3963 29%	2984 22%	975 6%
Megye összesen	4142 1 %	39775 10 %	98944 24 %	94965 23 %	119774 29 %	59618 14 %

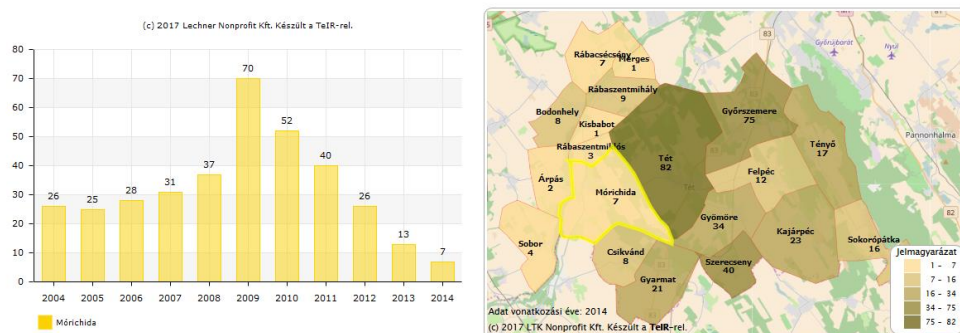
Az érettségizettek aránya a járási átlagnál valamivel rosszabb, az érettségi nélkül középfokú iskolát végeztek, ill. általánost végeztek aránya valamivel jobb a járási átlagnál. A hasonló lélekszámú települések átlagához hasonló az arány.

1.7.1.4. Foglalkoztatottság

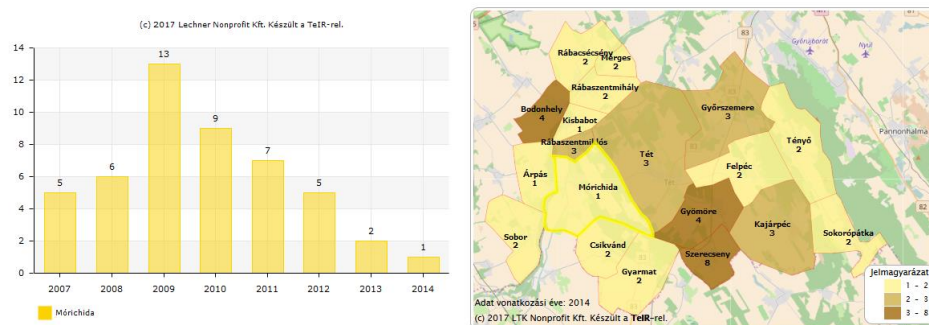
Az alábbi ábrán a 15-64 éves népességen belüli foglalkoztatottak aránya látható a településen.

Az alábbi ábrán a településen élő regisztrált munkanélküliek számának alakulása látható.

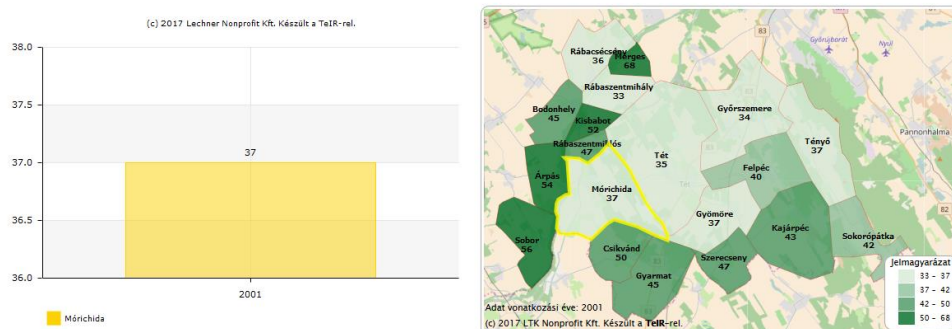

Az alábbi ábrán a településen élő nyilvántartott álláskereső aránya látható a munkaképes korú népesség százalékában.

A mellékelt ábra szerint és a kistérség viszonylatában a munkanélküliség kicsivel, de az átlag felett van. 2014-re 1 % alá esett. Az országos átlaghoz képest mind a település, mind a járás, de főként Mórichida munkanélküliségi mutatói magasan a legkedvezőbbek.

Az alábbi ábrán a foglalkoztatott nélküli háztartások arányát látjuk.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya a környék kistelepüléseihez képest nagyon alacsony a településen.

1.7.2. Települési identitást erősítő tényezők, történeti és kulturális adottságok

„Önmeghatározásunk fontos részét képezi a területi-térségi hovatartozásunk, különösen meghatározó e tekintetben a települési hovatartozásunk, lokális identitásunk.” (Nárai, 2009).

„A területi/települési identitás egyszerre tudatos és emocionális azonosulás, kötődés egy térséghez/településhez, amely történelmi és területi szocializációs folyamat eredményeképpen jön létre.” (Raagmaa, 2002).

„A közös identitás társadalmi, területi, történelmi és kulturális gyökerekre nyúlik vissza” (Paasi, 2003).

A fejezetben olyan kiemelendő és kiemelkedő értékeket jelenítünk meg, amelyek az emberek mentális térképében Mórichidához kötődhetnek, a települési identitás (azonosulás) építőkövei, illetve hordozói.

Mórichida története

A falu szerkezete tükrözi a fejlődés egyes fázisait, az egyes falurészek nem kapcsolódnak szervesen egymáshoz.

A település kialakulását és nevét annak köszönheti, hogy a vidék egyik földesura, a Pok nemzetségbeli Móric birtokán hidat építtetett a Rábán. A híd keleti oldalán alakult ki a 12-13. század fordulóján a falu. Első okleveles említése 1228-ból való.

1242-ben IV. Béla meglátogatta a települést. Móric és öccse Márk ekkor alapították a premontrei prépostságot. Egy 1251-es oklevél itt élő szerzeteseket említ.

1414-ben a prépostság elnyerte a móríchidai tizedet a győri káptalannal és püspökkel szemben. Az erről szóló okirat már mezővárosnak (oppidum) nevezi Móríchidát. 1536-ban Enyingi Török Bálint adományként kapta I. Ferdinándtól Móríchida egy részét, mint a pápai várhoz csatolt falut. A Török család jóvoltából indult meg a településen a reformáció és az evangélikus vallás meggyökeresedése. 1616-ban II. Mátyás megújította a község vásártartási jogát. A hódoltság alatt a fejevári Szandzsák bégnek adózott a falu népe.

A 18. században a kuruc-labanc harcok elől menekülve Móríchida népe ismét elhagyta faluját, és a közeli mocsaras területen, 1720 és 1730 között új települést hozott létre. A régi Móríchida emlékét a Faluhely-dűlő neve és földalatti maradványai őrzik. 1782-ben a nagyszombati apácák rendjének eltörlése után birtokuk a vallásalapé lett.

1789-ben megkezdték a máig álló evangélikus templom építését. 1794-ig a katolikus plébánia is Móríchidán működött, ekkor költözött Árpásra. 1803-ban új birtokosa lett a nagyszombati klarissza apácák birtokrészének: Crenvillei gróf Folliot Victoria asszony. 1806-ban felosztották az Esterházyakkal a falut és határát. 1814-ben szőlőhegyet alakítottak ki a volt Akasztó-dombon. 1853-tól 1866-ig folytak az elkülönítő perek a földbirtokosok és a parasztok között. 1929-ig Kis-Móríchida és Nagy-Móríchida az Esterházyak pápai uradalmához került.

A 19. század közepén 418 kh volt a falu határa, lakossága többségében evangélikus. Talaja jó minőségű, termékeny, a Rába mentén erdei is vannak.

A századfordulóra a lakosság szám 1400-ra emelkedett. A 2. világháború után fejenként átlagosan 3 hold földet osztottak szét a rászorulóknak. 1950-1956 között, majd 1959-től mezőgazdasági termelészövetkezet működött. 1966-tól Mórichida fokozatosan vált három falu közigazgatási, oktatási és egészségügyi központjává. 1968-ban termelészövetkezete egyesült a rábaszentmiklósiival.

A határ erdeinek egy része Kisalföldi Erdőgazdasági Rt. használatában van.

Hol is van és milyen a mi falunk? (a település honlapján található identitáserősítő leírás)

„Kisalföldön a Marcal és a Rába völgyében helyezkedik el, Győr-Moson-Sopron Megye délkeleti részén, Győrből közúton – 32 km – a 83-as útról Tétnél letérve jó félóra alatt autóval odaérünk. Kerékpárral Győrből Koroncón keresztül nagyrészt erdők között kerekedve illetve a Rába vagy a Marcal védtöltésén érhetjük el. Csorna csak 22 kilométerre van Mórichidától. A vasútállomások ugyan messzebb vannak – Gyömörén illetve Enesén át ma már 14 autóbusz pár közlekedik megyénk székhelyére.

Határa ligetes, lapos homokos hátakkal. Szántók és erdők váltakoznak rajta. Fényes Elek 1851-ben így ír róla: „Határa lapályos, de termékeny. Rétje sok. Fája elég a Rába mentibe.”

A mai közigazgatási területe 3230 hektár, amelyből 167 ha belterület, 33 ha zártkert. A szántók és erdők 90 %-a magántulajdonban van, az erdők 10 %-át a Kisalföldi Erdőgazdaság birtokolja.

Az időjárása kellemes, habár a csapadék viszonylag kevés, a 30 éves átlag is csak 583 mm. Az évi napsütéses órák száma 1900-1950.

A vizek falujának is nevezhetnénk. A Rába folyó a falu nyugati határa a Marcal folyó a Fő utcai „kertek alatt” csordogál.

A Marcal a falu határában éri el a Csikvándi Bakony-ér és a Csangota patak. Ma már nehéz elképzelni, hogy a Csangota mentén a XIX. Században még 29 vízimalom működött.

A Rába, amely Nyugat-Magyarország egyik legjelentősebb folyója Ausztriában, a Fischbachalpokban 1200 m magasságban ered. Vízsztíntje és vízhozama rendkívül változó. A legalacsonyabb és a legmagasabb vízszint közt több mint 7 méter különbség van a falu határában (29.f.km.). Vízhözama is ennek megfelelően nagyon változik. Volt amikor másodpercenként csak 2,5 m³ csordogált a fenekén (1978. szeptember 10.), 1965. április 25-én viszont közel 1000 m³ víz hömpölygött a mederben és a hullámtérben. Hála a korábbi vízi munkáknak a töltések bírták e magas szintet.

A nyári üdülési időszakban viszont rendszerint alacsony a vízállás, s a selymes, langyos vízben jókat lehet fürödni, úszni.

A horgászok itt is lelkesen kémelelik a jobbnál jobb pecahelyeket s néha a nagy fogásról regélnek. Túravezősök nagy rajokban ereszkednek lefelé a Rábán s rendszerint Árpáson-Dombföldön ütik fel néhány napra sátraikat.

A Marcal folyó Sümeg környékén ered és széles völgye összegyűjti a Bakony nyugati lejtőiről lefutó patakokat, ereket, és a hegy lábánál előtörő források vizét. Vízsztíntje Mórichidánál ugyancsak

nagyon változó. A legalacsonyabb és legmagasabb vízszint közt 5 méter is előfordult s az árvizei még a folyószabályozás után is, a legutóbbi időig rettegésben tartották a falu egy részét, és gyakran okoztak jelentős károkat. Az 1963-as árvíz volt az egyik legnagyobb. A Csikvándi Bakonyér, a Csangota patak és a Marcal árvize együtt jelentkezett. A fél falu háza vízben állt és ameddig a szem ellátott, mindenhol csak víz és víz ... A hídról nézve olyan volt mint a tenger. A további veszélyt az 1964-65-ben megépült körtöltéssel hártották el. A folyó vízhozama 1 m³ -tól 170 m³ -ig változik.

Gyermekkorunkban a nyári időszakban a víz ragyogó tiszta volt s szinte mindnyájan a „Tízölesi” mélyedésnél tanultunk meg úszni.

Hal is akadt benne sok. A halászok egyszer –a 40-es években- Mórichidától – Rábaszentmiklósig hálóval húzták végig a folyót, annyi halat gyűjtve be, hogy maguk is alig hittek a szemüknek. A zsákmányt urasági szekérre rakott hatalmas kádakban szállították Győrbe.

Magas víznél nagy halak is felúsztak a Dunából s a vízszint csökkenésével ott ragadtak a mélyedésben. Egy-egy harcsa itt maradt a híd környékén s fogyasztotta a kiskacsákat.

A hatvanas években a rendszeres ipari szennyvizek beeresztésével a folyó vízminősége leromlott, s csak az elmúlt években kezdett újból javulni.

A „Marcalmenti Horgászegyesület” tagjai időnként eredményes zsákmánnyal térhetnek haza, de biztosra csak a kezelésükben levő halastavaknál mehetnek, ahol napi jeggyel a látogatók is horgászhatnak.

A falu mai településszerkezete a történeti fejlődésének egyes fázisait tükrözi s az egyes részek nem kapcsolódnak szervesen egymáshoz. Az ősi falurész –Bordács- még ma is létezik, s a Nagy- és Kis- mórichidai rész jól megkülönböztethető. Az utóbbi évtizedekben a falu elsősorban a szőlőhegy irányában fejlődött. Igényes szép házak épültek a régi és az új falu részen egyaránt. A régi falurésztől a „Papréten” létesült sportpálya választja el.

A falun kívüli településekről – az ősi Teke-pusztáról, Ferencházáról s Tördemésről – a lakosok betelepültek a faluba. Tekén ma már csak az erdőszlakások vannak

A 360 lakás –családi ház- zöme a 70-es években épült vagy bővült. A múlt századból már csak néhány nádfedeles parasztház maradt. Építészeti értéket képviselnek az Új utca 3. és a Bordács utcai régi lakóházak.

Mórichida határában, Dombiföldön található az Árpád-korban -1251. előtt- román stílusban, a móríchidai premontrei kolostor részeként épült katolikus templom. E templomot 1860-ban Romer Flóris – a kor egyik legnagyobb archeológusa – nagyon romos állapotban találta. „Alacsony fekvése miatt a vízáradásoknak ki van téve, falai nyirkosak és zöld penésszel befedettek, tetőzete pedig éppen, hogy fenntartatik”. A tetőt 1930-ban móríchidai ácsok Szabó József ácsmester irányításával újítták fel. A költségét a ferenczázi uraság – König Ignác fizette.

A templom szakszerű felújítása 1935-ben Fömötör Gyula – néhai plébánosunk – fáradhatatlan munkásságának köszönhető. Az akkori restaurálást Schutzbach Antal iparművész irányította s ennek során a külső barokk formai elemeket eltávolították. Az új torony gömböt és keresztet árpási kovácsmester készíttette el. Legutóbb a hívők anyagi támogatásával az Országos Műemlékhivatal 1995-ben újíttatta fel a templomot, amely évszázadokon keresztül szolgálja a móríchidai és árpási római katolikus híveket. A plébánia 1794-ben Móríchidáról Árpásra költözött s azóta –tévesen- a templomot is gyakran árpásinak nevezik. A templom a plébánia segítségével tekinthető meg. (Árpáson a plébánia emeletes épülete a Rába hídról lehajtva a kápolna mögött található /Gerencsér Gyulánál kell érdeklődni/.

A templom egyhajós, bordás keresztboltozatú, egyenes záródású szentéllyel, két toronnyal. A főoltár egyes részletei a XVII. Század végéről valók. Az oltárkép 1666-1667. közt készült. A felsőrészen a Madonna alakja lebeg, a gyermek Jézus az angyalok Magyarország térképét a Madonna széttárt köpenye alá vonják. Felettük két angyal Máriát a magyar koronával koronázza meg. A kép alsó részén portrészzerűen megfestett egyházi és világi vezetők láthatók s köztük térdel a kép ismeretlen alkotója is. A térdelők Mária oltalmába ajánlják a térképpel szimbolizált Magyarországot s hozzá könyörögnek.

Műemlék templomunkat feltétlenül érdemes meglátogatni!

Aki pedig vidékünk másik építészettörténeti nevezetességét is látni szeretné, sétáljon át Rábaszentmiklóásra. A móríchidai Marcal-hídtól, a töltésen, szép folyóparti tájon gyalogolva fél óra alatt el lehet érni a falut. Az itt látható Árpád-kori templomot a magyar művészettörténet az ősrégi építészeti hagyatékot követő körtemplomok között mutatja be.

A templom köralaprajzú belsejét három patkó alakú karéj egészíti ki, világos nappal is sejtelmes félhomály fogadja boltozataik alatt a látogatót.

A mórichidai Fő utca közepe táján egy szép vadgesztenyesor vezet az 1789-ben épült evangélikus templomhoz. Ide járnak az árpási evangélikusok is. A II. világháborúban e templom is megsérült. A helyreállítást anyagilag is segítették a Mórichidáról Amerikába kivándorolt Cleveland-i magyarok Bors Károly és neje összefogásában. A templomot a közelmúltban /1996/ renoválták ezért is méltó a megtekintésre, amihez a közeli parókia szívesen ad segítséget.

Az ezredfordulós parkban, az első és második világháború áldozatainak a község 1992-ben állított emlékművet, amely a téti közút mentén, a falu közepén található.

részletek dr. Gerencsér Árpád Mórichida 2000. c. könyvéből”

Vallások szerinti megoszlás tekintetében a településen a lakosság 96 %-a vallásos. A nagyobb arányban (50%-ban) a katolikusok képviseltetik magukat, de az evangélikusok aránya is megközelíti a 45%-ot. Protestánsok az evangélikusokon kívül még 2%-ban találhatóak meg Mórichidán.

Mórichida címere

Haránt negyedelt álló gótikus pajzs, pajzsfővel. Első zöld mezőjében három ezüst hullámos pólya fölött háromnyílású boltozatos ezüst kőhíd. Második vörös mezőjében lebegő, lóhere végződésű arany latin kereszt. Harmadik vörös mezőjében lebegő ezüst Luther-rózsa zöld szirmlevelekkel, a vörös szívben ezüst latin kereszt. Negyedik ezüst mezőjében lebegő zöld szőlőlevélen arany szőlőfürt. A fekete pajzsfőben két nyolcágú arany csillag között „1242” évszám arany betűkkel. A pajzs élén vörös-fehér- zöld-fehér- vörös sisaktekerccsen egy háromlombos nyitott ékköves arany sisakkorona nyugszik, csúcsán egy gerezdelt nyolcágú csillaggal. A pajzs alatt „MÓRICHIDA” felirat arany betűkkel zöld keretézéssel. A pajzs két oldalán stilizált olajágak.

A jelképek ismertetése

A három hullámzó folyó: a Bakony ér, a Csangota patak és a Marcal folyó. A fölötté levő kőhíd pedig a Móric gróf által épített hídnak állít emléket, amelyről a települések, ill. a mai település is vette a nevét. A kereszt és a Luther-rózsa a katolikus és az evangélikus valláshoz való tartozást szimbolizálják, a szőlőfürt pedig a környék fejlett szőlőtermő tevékenységére utal. A pajzsfőben található évszám IV: Béla magyar király 1242. október 6-án történt látogatását jelzi. A pajzsforma gótikus, a középkori eredetre utal, a pajzson látható korona a csillaggal pedig Kis-Mórichida egykori pecsétképe, amelyet még 1818-ban is használtak. A domináns vörös, fehér, zöld színek a magyar címer és zászló színeivel azonosak és a település hazafias szemléletét és érzületét tükrözik.

A címeren a színek a címertan szabályainak megfelelően jelennek meg.

A zászló és lobogó leírása

1. A település zászlója 120-180 cm méretű fekvő téglalap alakú, dupla selyemből, a felső és alsó szélén hullámvonallal zárt vörös illetve zöld sávval, a rúdmenti harmad tengelyében a színes címerrel „MÓRICHIDA” felirattal, lengő végén arany rojttal.
2. A település lobogója megegyezik a zászlóval, de a rúd helyett zsinórra vagy kötélzetre erősítve.
3. A függönyzászló (labarum): 120x300 cm méretű álló téglalap alakú vászon vagy selyem, két hosszanti oldalán hullámos vonallal zárt vörös illetve zöld sávval, felső részén – az árboccal párhuzamosan – a község címere „MÓRICHIDA” felirattal.
4. A település lobogóját az önkormányzati hivatal tárgyaló termében kell elhelyezni.
5. A község zászlóját a polgármester irodájában tekinthetik meg az érdeklődők.

A faluban számos civil szervezet működik, amelyek munkájukkal nagymértékben hozzájárulnak a közösség összetartozásának erősítéséhez, a hagyományok, a múlt értékeinek megőrzéséhez, az egészségmegőrzéshez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

Boróka Táncegyesület

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége.

Marcfal-menti Kórus

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége.

Ifjúsági Klub

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége a fiatal generáció számára.

Őszirozsa Nyugdíjas klub

A településen élő nyugdíjasok részére nyújt tartalmas és aktív programokat. Találkozókat szerveznek és kistérségi találkozókra vesznek részt.

Önkéntes Tűzoltó Egyesület

A lakosság vagyon- és tűzvédelmének biztosítása, tűzmegeelőzési munkálatok, versenyeken való részvétel, rendezvényeken forgalomirányítás.

Horgászegyesület

A szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége.

Vöröskereszt helyi szervezete

Véradások szervezése, egészségügyi előadások szervezése, azokban közreműködés

Lövészklub

A fiatalok és idősebbek szabadidő hasznos eltöltésének lehetősége.

Polgárőr Egyesület

A település élő lakosság ingó- és ingatlanjainak őrzése érdekében működő szervezet.

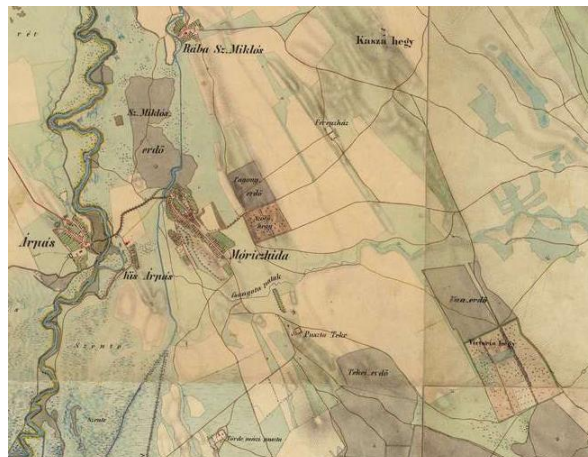
Öregfiúk Focicsapata

Az idősebb generáció szabadidejének hasznos eltöltésének lehetősége.

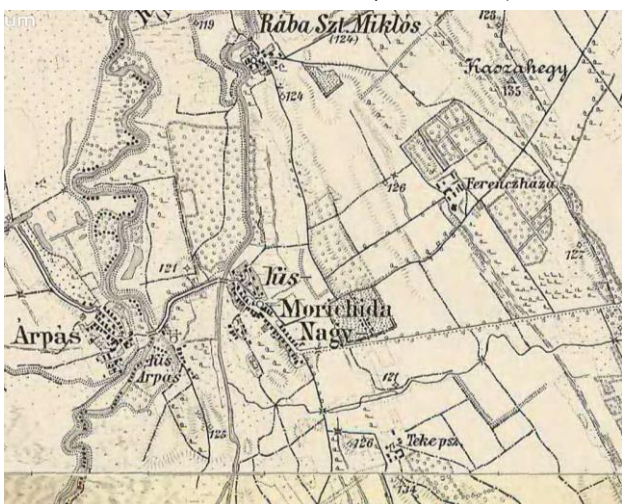
Mórichida a régi térképeken

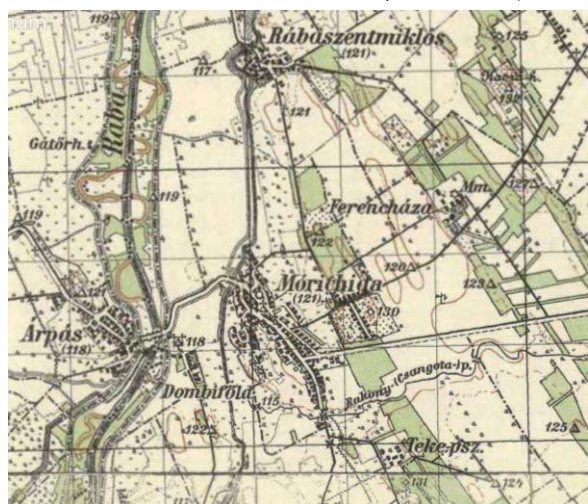
Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

Magyarország Katonai Felmérése (1941)

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy)

Oktatás

Mórichidán jelenleg óvoda és általános iskola működik. Bölcsőde a legközelebb a szomszédos Téten található.

A Mórichidai Napköziotthonos Óvoda 1976-ban épült a település központjában.

Kezdetben az egyik szomszédos község Rábászentmiklós kisgyermekének óvodai nevelését is ellátta. 2000. szeptember 1-től pedig egy másik kisközség, Árpás gyermekei részére is biztosítja a szolgáltatásokat. Így a három település önkormányzata intézményfenntartói társulás keretében működteti az óvodát. Az óvodában vegyes korosztályú csoportot alakítottak ki. A felvehető maximális gyermeklétszám 50 fő.

Óvodához játszóudvar is tartozik, mely zárt egységet alkot, nagy zöld területtel. Játékra, mozgásra a hely biztosított.

1999. szeptember 1 óta adaptált nevelési programmal dolgozik az óvoda, melynek címe: Nagy Jenőné: Nevelés a művészetek eszközeivel. A programot saját arculatukra, helyi adottságainkra kivetítve alkalmazzák.

Alapelvek: „Fontosnak tartjuk, hogy mind az óvoda dolgozói, mind a gyermekek kivegyék a részüket a helyi közéleti tevékenységből. Megismerjék a helyi szokásokat, ezáltal is jobban kötődnek majd közvetlen környezetükhöz, saját régiójukhoz.”

Az óvoda saját főzőkonyhával rendelkezik, mely nem csak az óvoda, de a helyi általános iskola gyermekeinek és alkalmazottainak étkeztetését is szolgálja, továbbá a három község szociálisan rászoruló lakosságát is ellátja.

A **Pedagógiai program** a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési, oktatási feladatait, céljait. Nyomon követésük folyamatos.

„KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Küldetésnyilatkozatunkat az intézményünkben végzett elemzések összegzése és programunk alapján öt érték szerint határozzuk meg:

- GYERMEKKÖZPONTÚSÁG
- ÓVODA – CSALÁD KAPCSOLAT
- TESTI – LELKI EGÉSZSÉG
- MULTIKULTURÁLIS NEVELÉS
- TOLERANCIA

Hisszük, hogy a családdal karöltve, a gyermekek igényét szem előtt tartva, jó munkahelyi légkörben, egészséges, kiegyensúlyozott gyermekeket tudunk nevelni.

Minden cselekedetünk:

- a gyermekekről
- a gyermekekért
- a gyermekeknek szól.

ÓVODÁNK JÖVŐKÉPE

Óvodánkban a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásának megerősítésére irányuló, kompetencia alapú szemléletet tükröző nevelést képzelünk el, melyben előtérbe kerülnek az innovatív pedagógiai törekvések.

Kisgyermekünk megismerik saját közvetlen környezetük népszokásait, melyek beépítése mindennapjainkba hozzájárul lelki egészségük megőrzéséhez; ugyanakkor kölcsönösen tájékozódnak esetleges más vidékről érkezett csoportok kultúrájáról, szokásairól.

A mi óvodánk nevelési céljaival, feladataival hozzájárul a felnövekvő generációkban a környezettudatos magatartással élés igényének kialakításához.

A jövőképpen megfogalmazott elvek áthatják óvodánk teljes nevelési rendszerének kialakítását.

JÖVŐNK A GYERMEK – VIGYÁZZUNK RÁ, ÓVJUK, NEVELGESSÜK, HOGY A JÖVŐBEN IGAZI TÁMASZUNK LEGYEN!

GYERMEKKÉP

Olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik

- Óvodánkban testileg – lelkileg – értelmileg egészségesen fejlődnek; ki-ki a saját ütemének megfelelően
- Boldogan tevékenykedő gyermekek; játékkal, játék közben ismerhetik meg önmagukat, lehetőségeiket, korlátaikat, környezetüket
- Nyitottak, szabadon kérdezhetnek, választhatnak, dönthetnek, korrigálhatnak – így alakul ki egészséges ÉNKÉPÜK
- A mai kiégett világban megtanulják szeretni a másikat
- Együttérzéssel fordulnak egymás felé; elfogadják és tolerálják kiemelt figyelmet igénylő társaikat
- Rá tudnak csodálkozni a tiszta, igazi művészi alkotásokra; élvezettel vesznek részt a régi – elsősorban helyi – néphagyományok felelevenítésében
- Észreveszik környezetükben a szépet, az értéket; nevelésünk eredményeként kezd kibontakozni személyiségükben a környezettudatos magatartásra törekvés csírája

- *Az óvodáskor végére készen állnak arra, hogy iskolába lépjenek*

ÓVODAKÉP

A Gyermekképben megjelölt óvodást gyermekközpontú, otthonos és érzelmi biztonságot adó óvodában szeretnénk nevelni!

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, amely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Funkcióinak teljesítése mellett a gyermekben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) lépés belső pszichikus feltételei; pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Ebben a nehéz világban legyen a mi óvodánk a falu közepén egy igazi meseország;

- *Ahova mindig besüt a Nap*
- *Ahol mindig nyílnak virágok*
- *Ahova mindegyik kisgyermek be akar jönni*
- *Ahol úgy érzi, jó itt lenni*
- *És ha majd továbbmegy, úgy gondol vissza az itt eltöltött évekre, hogy másoknak is elmondja, hogy itt nagyon szerették, itt jó volt óvodásnak lenni*

NEVELÉSI PROGRAMUNK ALAPELVEI

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemben gazdag óvodai élet megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot, boldogságot ad a gyermekeknek. Gyermekeink személyiségét tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.

A pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Magas színvonalú szervezeti kultúra kiépítése a hatékony nevelőmunka érdekében, melynek alapja az egymástól való tanulás.

Nevelőmunkánkat tudatosan tervezzük és végezzük a szabad játékra építve; a módszereket a nevelési célokhoz és feladatokhoz igazítva.

E tevékenységeken keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalom közvetítéséről.

Minden dolgozónak biztosítani kell a lehetőséget ahhoz, hogy a migráns családok és a tősgyökeresen itt élő családok gyermekei megismerhessék egymás kultúráját; ugyanakkor megőrizhessék önazonosságukat.

Szükség esetén biztosítani kell a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek részére a multikulturális nevelésen alapuló integrációt.”

A Kisfaludy Károly Általános Iskola Mórichidai Tagintézményében az alábbi feladatokat látják el:

- általános iskolai nevelés
- oktatás (alsó tagozat és felső tagozat 5-6. évfolyam)
- sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelése
- oktatása
- fejlesztő nevelés
- oktatás
- napközi, tanulószoba

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai

Pedagógiai munkánkat meghatározó alapelvek, értékek:

- az ember tisztelete,
- a tudás megbecsülése,
- fegyelem és önfegyelem,
- udvariasság, figyelmesség embertársaink iránt,
- kulturált magatartás és kommunikáció, melyben tükröződik az előítélet-mentesség, valamint a konfliktusok kezelésére és a megegyezésre való törekvés,
- mások szabadságának, szokásainak, választásainak és tulajdonának tiszteletben tartása,

- közösségi érzés és érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránti igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre –áldozatvállalás a szűkebb és tágabb környezetért,
- a törvényesség,
- az állampolgári jogok tisztelete.

Nevelési és oktatási céljaink

- Emberközpontú, az élet és az ember tiszteletén, megértésén és szükség szerinti segítésén, a másság elfogadásán alapuló humanista szemlélet közvetítése.
- Hazánkat ismerő és szerető, a nemzeti hagyományokat és az iskolai tradíciókat őrző fiatalok nevelése.
- A nemzeti értékek előtérbe állítása mellett az egyetemes emberi kultúra tisztelete, megbecsülése, nyitottság az európai kultúra iránt.
- Az egész életen át tartó tanulás megalapozását szolgáló képességek fejlesztése.
- Tanulóink számára biztosítani kívánjuk mindazon ismeretek átadását, azoknak az alapképességeknek és képességeknek, kulcskompetenciáknak –lehetőség szerint –egyénre szabott kialakítását és fejlesztését, melyek életkori sajátosságaiknak, fejlettségi fokuknak megfelelnek, és szükségesek ahhoz, hogy fejlődésük folyamatos legyen, megalapozva a felnőtt életben való boldogulásukat.
- Befogadó iskolaként a gyógypedagógiai és integrált nevelés hatékony megvalósítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása.
- A tehetség kibontakozásának a segítése, a differenciálással történő fejlesztés és a hátránykompenzálás hatékony megvalósítása az iskolai élet minden területén.
- Az anyanyelv helyes használata szóban és írásban, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- A jelenkor igényeinek megfelelő természettudományos és társadalomtudományos műveltségkép kialakítása, mely segíti tanulóinkat a körülöttük zajló események megismerésében és megértésében, s alkalmazható mintát ad a különböző cselekvésformákban.
- Ökotudatos magatartásformák, korszerű környezetbarát szemlélet kialakítása, amely hozzájárul elő az élő természet és az épített környezet fennmaradásáért, valamint a társadalom fenntarthatóságát.
- Az aktivitás, a kezdeményezőkézség, az önálló tájékozódás és véleményformálás, a döntési képesség, a felelősségvállalás, az alkotás, az innovativitás alapjait kimunkáló pedagógiai tevékenység. Ezáltal olyan személyiségek fejlesztése, akik kellő önismerettel rendelkeznek, akik önállóan döntenek képességeiket, lehetőségeiket ismerve. Így egy következő életszakaszban képesek az önmegvalósításra.
- Egészséges életmódra nevelés, amely magában foglalja a helyes életvitelt, az egészséges életmód legfontosabb szabályait, a pozitív életszemléletet, az egészséges állapot örömteli megélését; a kudarcok, a negatív hatások, élmények kezelését, feldolgozását, a stressz kezelést, és a harmonikus élet értékékként való tiszteletét

Egészségügyi ellátás

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. tv., valamint az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV törvényben előírtak szerint az önkormányzatok kötelező feladata alapellátás lehető legmagasabb színvonalú ellátásának biztosítása, illetve ha szakellátást szervez, annak fenntartása. Továbbá a népesség egészségügyi állapotának javítása, egészségi szükséglet biztosítása.

Az önkormányzat feladata, hogy közreműködjön a lakosság egészségi állapotához, valós egészségügyi szükségleteihez igazodó megfelelő hatékonysággal működő ellátó rendszer kialakításában.

A célok eléréséhez szükséges a településre vonatkozó egészségterv elkészítése, mely az ellátó rendszer tekintetében az alábbiakat tartalmazza:

Mórichida Településfejlesztési Konceptió

- Az egészségügyi alapellátást igénybe vevők azonos szintű ellátáshoz való jogának biztosítása, csökkenjenek az egyenlőtlenségek az egészségügyi szolgáltatás színvonalában. Magasabb színvonalon és költséghatékonyabban működjenek az ellátások.
- A lakosság megfelelő tájékoztatásához, elengedhetetlen a megfelelő színvonalon kiépített informatikai rendszer folyamatos használata, a kommunikációs rendszer kiépítése.
- Korszerű épületek, megfelelő technikai feltételek és megújult gép- műszer állomány

Egészségmegőrzés, prevenció

A lakosság egészségi állapotát meghatározó tényezők között kiemelkedő jelentőséggel bír az egyének és a közösség egészségtudatos magatartása, az egészségmegőrzéshez, fejlesztéshez elengedhetetlen ismeretek és készségek megszerzése.

Az Önkormányzatnak is jelentős szerepet kell vállalnia az egészséges életmódot, az egészségtudatos magatartásformák elterjedését szolgáló programok, rendezvények szervezésében, támogatásában.

Az egyén egészségi állapota egyértelműen meghatározza, hogyan tud bekapcsolódni a gazdaságba, részt venni a közösségi életben. Az emberek egészségi állapota olyan központi probléma, amely jelentősen befolyásolja a település fejlődését, versenyképességét.

Az egészségfejlesztés nem kizárólag az egészségügyi ellátó rendszer feladata. Az egészségismeretek oktatása, a programok szervezése az oktatási intézmények, védőnői szolgálat, ÁNTSZ szakembereinek is feladata. A hatékony egészségfejlesztés, a jó egészségkommunikáció a szakmai szervezetek más társadalmi szervezetek együttműködésén alapszik.

Ehhez kapcsolódó eladatok

- Folyamatos óvodai és iskolai egészségnevelés
- Egészségügyi felvilágosítást, egészségnevelést szolgáló rendezvények szervezése
- Civil kezdeményezések támogatása
- Egészségügyi ellátó rendszer aktív részvétele az egészségmegőrzésben, betegségmegelőzésben
- Az egészségügyi rendszer fejlesztése
- Az emberi egészség kockázati tényezőinek csökkentése
- Összehangolt szűrő programok szervezése: alkalmoszerű és lakosság szintű tömegszűrések.

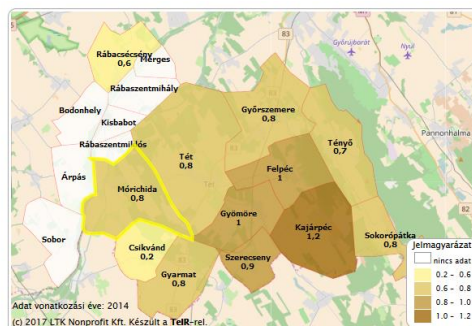
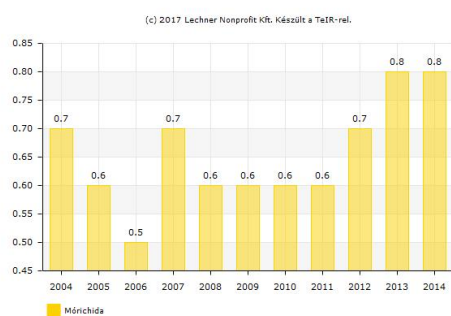
A prevenciós programok és állapotfelmérés megvalósításához a pályázati lehetőségek figyelembe kell venni.

Hosszú távon a lakosság egészségmagatartása változik, a betegségmegelőzésben, egészségmegőrzésben aktív közreműködővé válik, hiszen közös érdeke a munkaképesség és teljes értékű élet megőrzése.

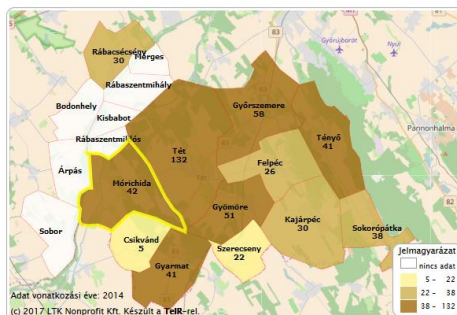
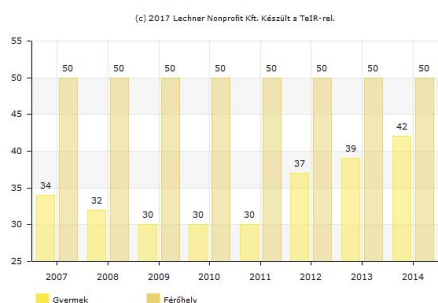
A devianciákkal kapcsolatos problémákhoz útmutatókat, programokat kell keresni.

Humán közszolgáltatások grafikonokon

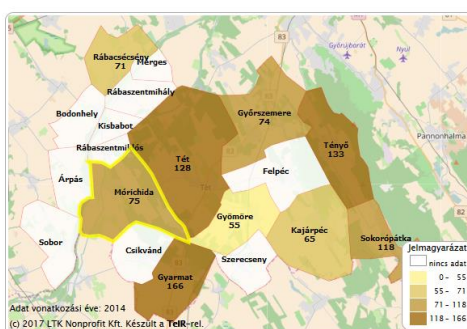
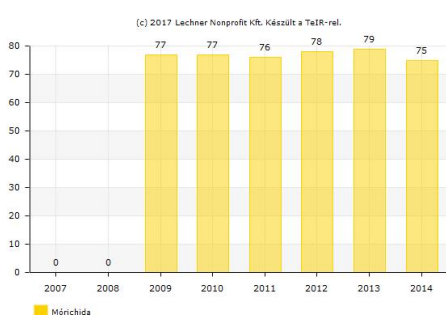
Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

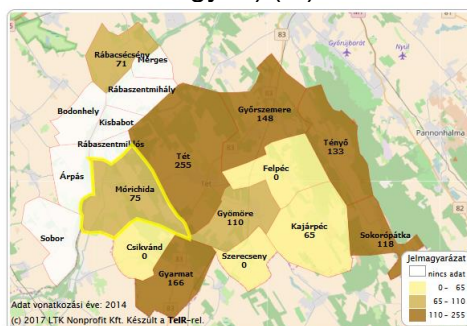
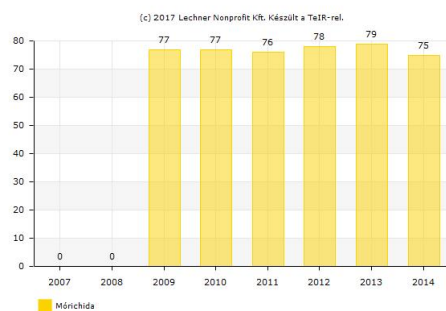
Óvodába beírt gyermekek és az óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (fődb)

Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma (fő)

Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (fő)

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Kormány Rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI Rendelet rendelkezéseivel, Mórichida Település Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzítette az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Mórichida település Önkormányzata fontosnak tartja, hogy a lakosság hozzájusson a jogszabályok által biztosított ellátásokhoz. Ezzel is támogatva azt, hogy ne legyen magas az elvándorlás, a kisgyermekes családokat itt tudjuk tartani a településen.

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett cél a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Szintén célként határozta meg a település annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely segítségével tudja biztosítani a társadalmi egyeztetést

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazott jövőkép

„Olyan településen kívánunk élni, ahol az esélyegyenlőség minden állampolgár számára fontos érték. Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatunknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra.

Az esélyegyenlőségi programunk célja, hogy a településen élő hátrányos helyzetű csoportok számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélyét tudjuk biztosítani, a helyi társadalmat célzó fejlesztések és beruházások során arra törekszünk, hogy a különböző területeken jelentkező hátrányokat kompenzáljuk a lehetőségekhez képest ezen esélyegyenlőségi intézkedésekkel. A helyi esélyegyenlőségi programnak célja, hogy

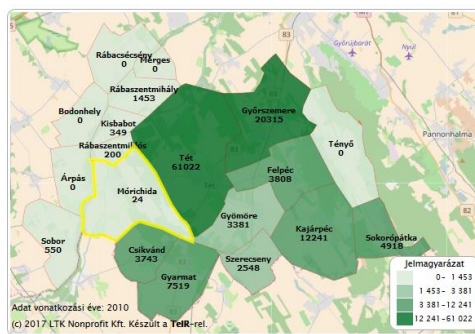
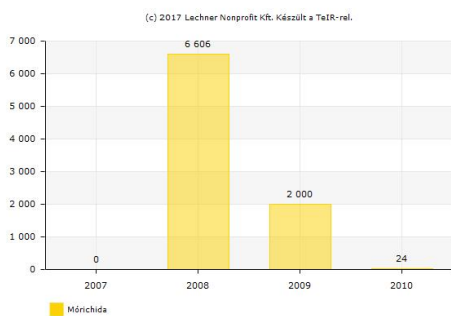
- a) biztosított legyen az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítésére a helyi önkormányzat döntéshozatalában, illetve az általa fenntartott vagy támogatott intézményekben, és az önkormányzat által ellenőrzött szolgáltatások körében;
- b) a nevelés, oktatás területén minden gyermek/tanuló az egyéni fejlődéséhez szükséges lehetőségekhez hozzájusson
- c) a közszolgáltatásokhoz, valamint az egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása;
- d) a hátrányos helyzetű csoportok tagjai részvételének elősegítésére a döntéshozatalban, a közügyek irányításában”

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

„Az ország gazdasági fejlődésében kialakult területi különbségek már az 1990-es évektől kezdve ugyanazt a térségi differenciálódást mutatják. Erős megosztottság mutatkozik egyrészt a főtelepülés és a vidék, másrészt a nyugati és keleti országrész fejlettségében”. (KSH 2012, 22. o.) Az adatot 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra a Magyar Államkincstár, mivel az önkormányzati beszámolók a tárgyévet követően kerülnek leadásra, melyek feldolgozása időigényes.

Az alábbi ábrán a rendelkezésre álló adatok alapján az iparüzési adó mértékének alakulása látható 2007-2010. közötti intervallumban (1000 Ft).

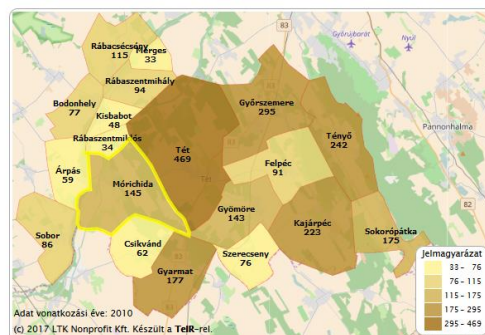
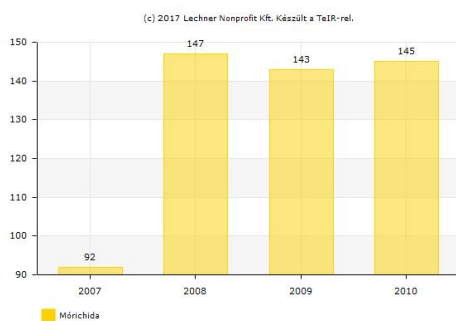

Sajnálatos módon Mórichidán az iparüzési adó mértéke a járás hasonló településeihez viszonyítva nagyon alacsony.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

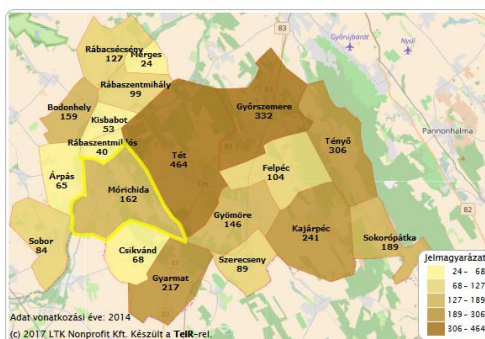
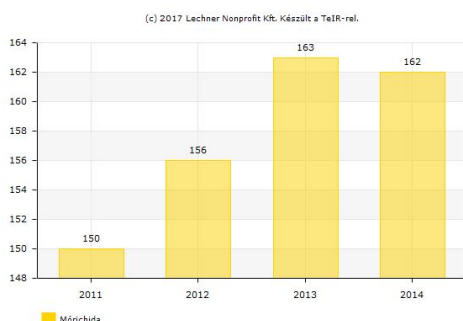
Regisztrált vállalkozások száma (átalakulásra kötelezett és megszűnő gazdálkodási formákkal együtt, év végén) (db)

(2011-től az adatkör gyűjtése a GFO nomenklátúra szerint megváltozott, ezért egy időszokban nem összehasonlítható, a megelőző évekkal. (Bizonyos vállalkozási formák átkerültek a vállalkozások köréből a nonprofitok vagy az egyéb szervezetek kategóriájába.). A GFO nomenklátúra szerinti mutató a "Regisztrált vállalkozások száma (GFO '11)" mutató név alatt érhető el.)

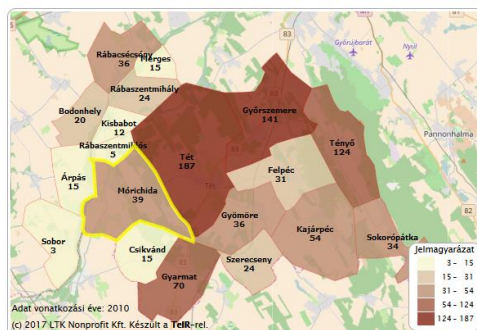
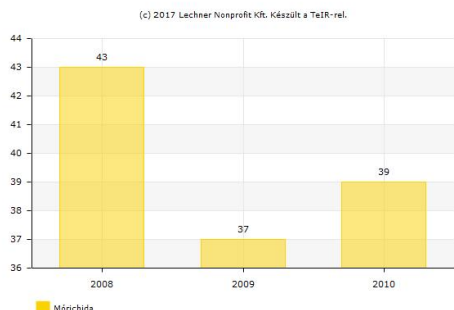
Regisztrált vállalkozások száma (GFO '11) (db)

(2011-től az adatkör gyűjtése a GFO nomenklátúra szerint megváltozott, ezért egy időszokban nem összehasonlítható, a megelőző évekkal. (Bizonyos vállalkozási formák átkerültek a vállalkozások köréből a nonprofitok vagy az egyéb szervezetek kategóriájába.)

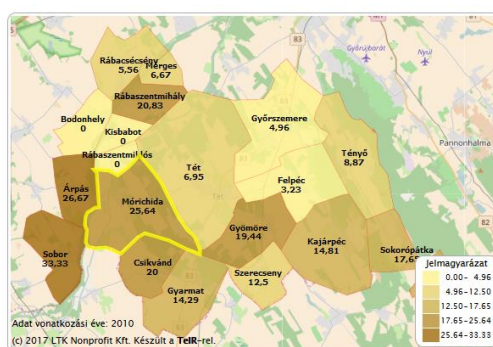
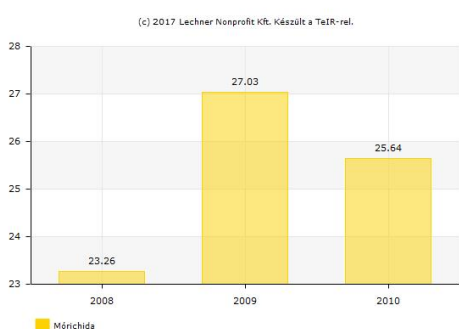

Az alábbi ábrán a működő gazdasági társaságok száma látható (db).

(A KSH módszertani okok miatt a gazdasági szervezeti adatokat (pl. működő vállalkozások adatai) mindig a tárgyévet követő 2. évben építik be az adatbázisba. 2011-es adatok 2013 utolsó negyedévében várható szerződéskötésnek megfelelően.)

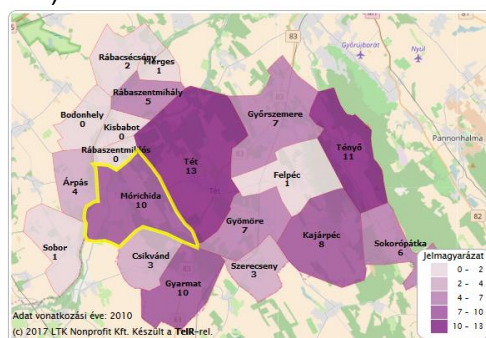
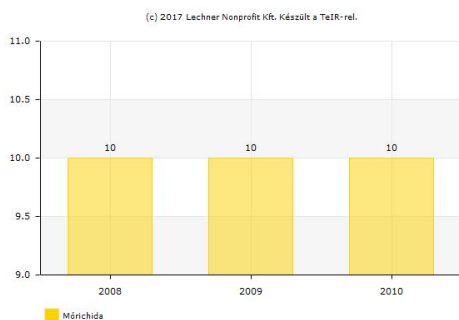

Mezőgazdaságban működő vállalkozások aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) (Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.)

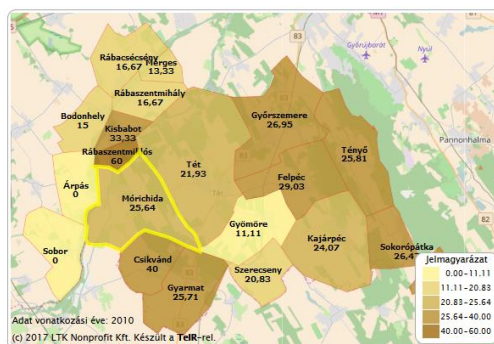
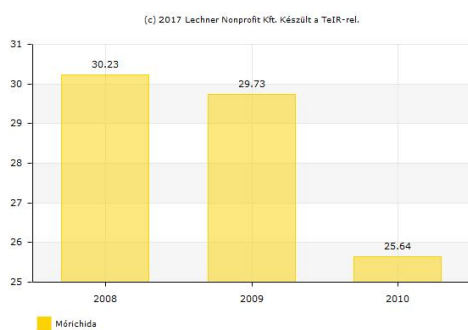
Működő vállalkozások száma a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban (TEÁOR '08: A gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

(Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkel egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.)

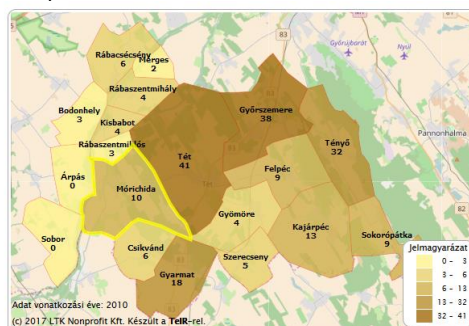
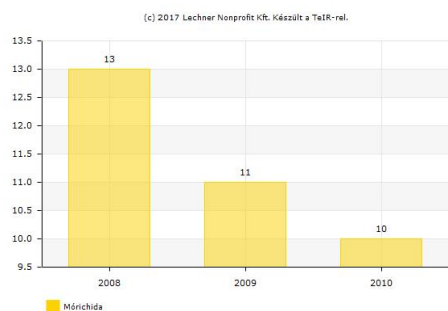
Mórichida Településfejlesztési Konceptió

Ipar-, építőiparban működő vállalkozások aránya (az összes működő vállalkozás százalékában) (Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkal egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.)

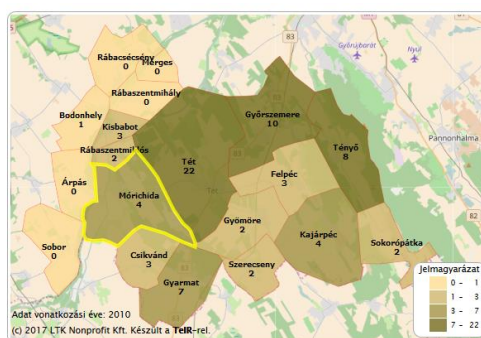
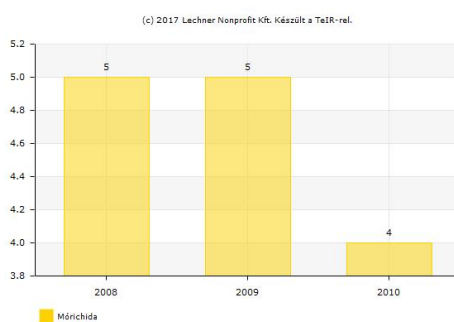
Működő vállalkozások száma az ipar-építőiparban (szekunder szektor) (db)

(Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkal egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.)

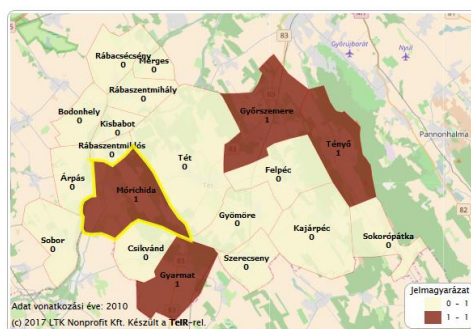
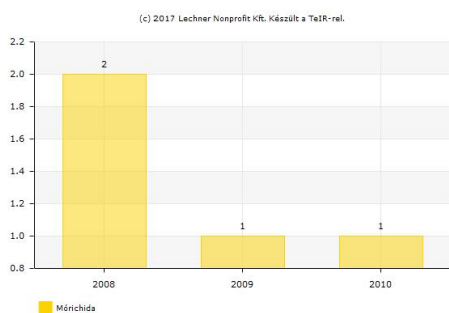

Működő vállalkozások száma a feldolgozóipar nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: C gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

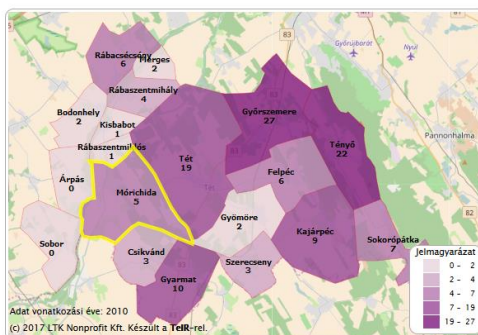
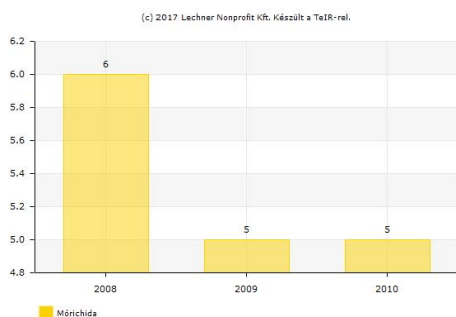
(Az adat a gazdasági tevékenységek 2008. január 1-jétől érvényes egységes ágazati osztályozási rendszere (TEÁOR '08) alapján került gyűjtésre, ezért a korábbi évekkal egy időszorban nem összevethetők. A KSH ezen adatok közzétételét 2 éves késéssel hozza nyilvánosságra, mivel azok statisztikai vagy adóforrásokból utólag beszerzett, tényleges tárgyévi adatok, melyeket a tárgyévi adóbevallások feldolgozása után bocsát a KSH rendelkezésére a NAV.)

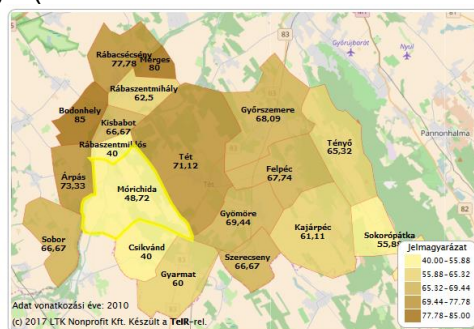
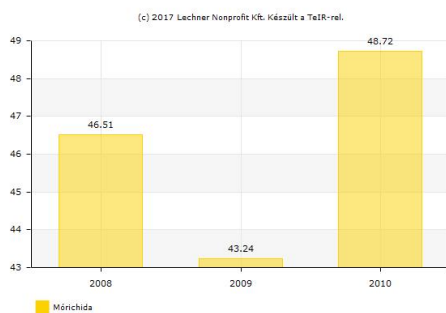
Működő vállalkozások száma a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmentesítés nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: E gazdasági ág szerint) (db)

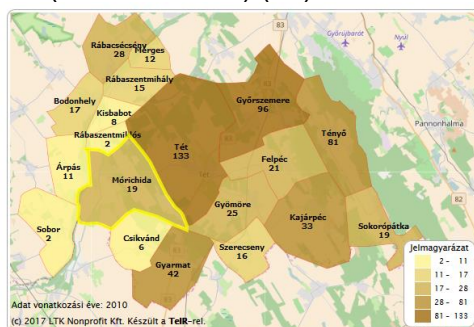
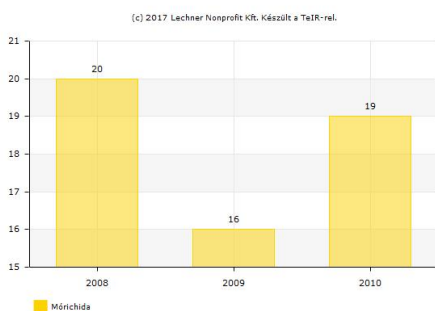
Működő vállalkozások száma az építőipar nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: F gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

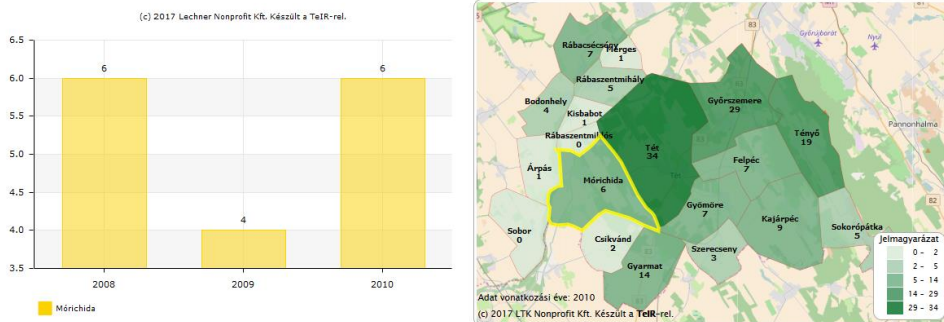
Szolgáltatásokban működő vállalkozások aránya (az összes működő vállalkozás százalékában)

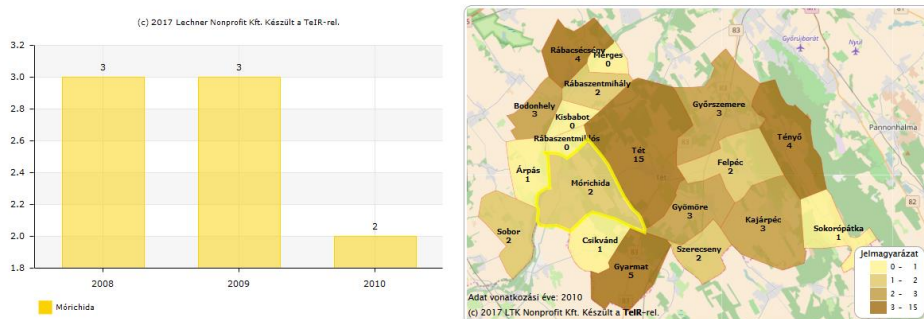
Működő vállalkozások száma a szolgáltatásokban (tercier szektor) (db)

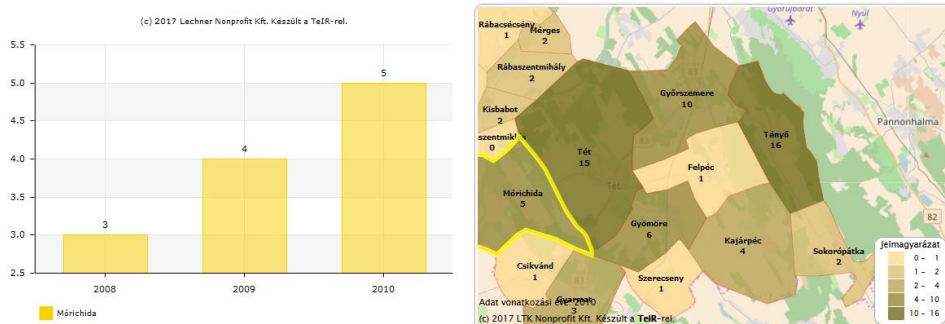
Működő vállalkozások száma a kereskedelem, gépjárműjavítás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: G gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

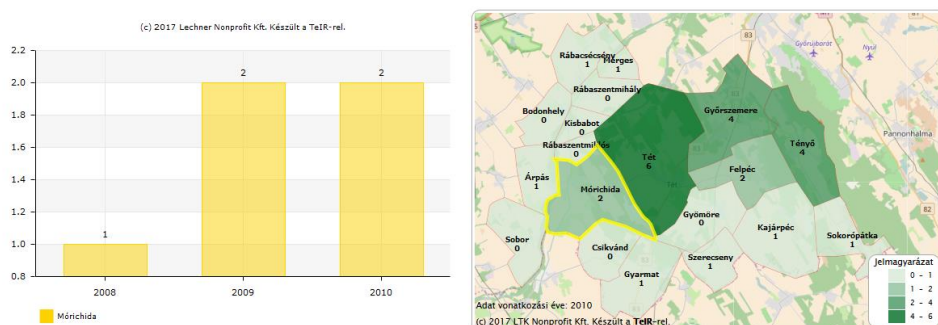
Működő vállalkozások száma a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: I gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

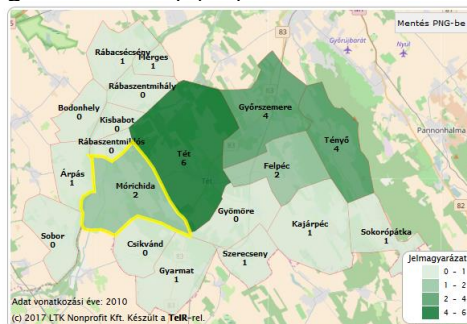
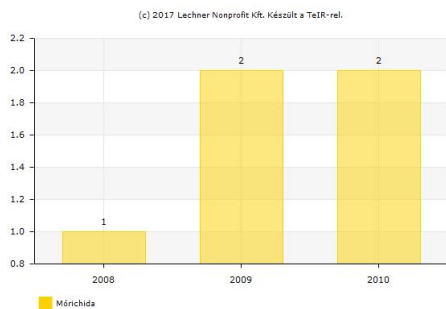
Működő vállalkozások száma a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: M gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

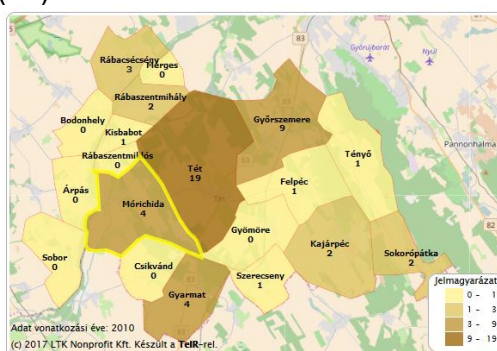
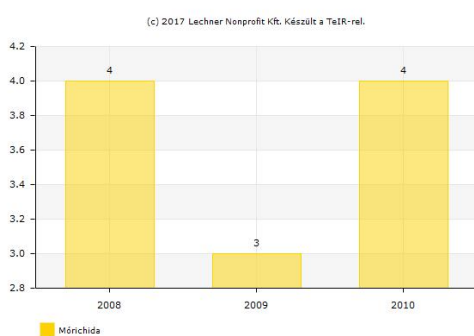
Működő vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: Q gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

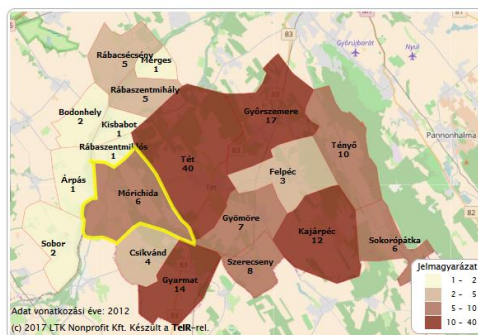
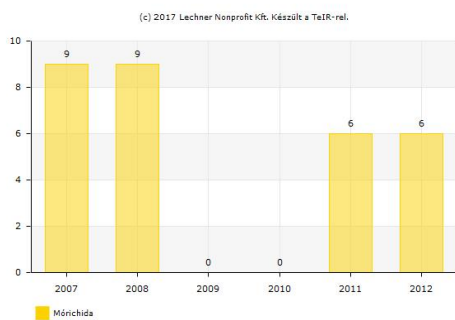
Működő vállalkozások száma a humán-egészségügyi, szociális ellátás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: Q gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

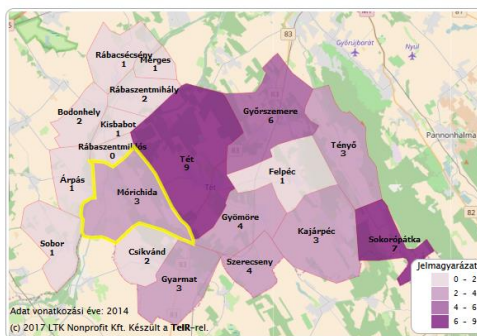
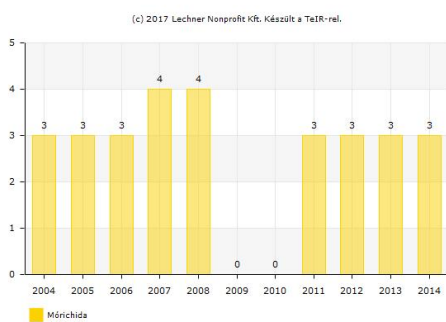
Működő vállalkozások száma az egyéb szolgáltatás nemzetgazdasági ágban (TEÁOR '08: S gazdasági ág, vállalkozási demográfia szerint) (db)

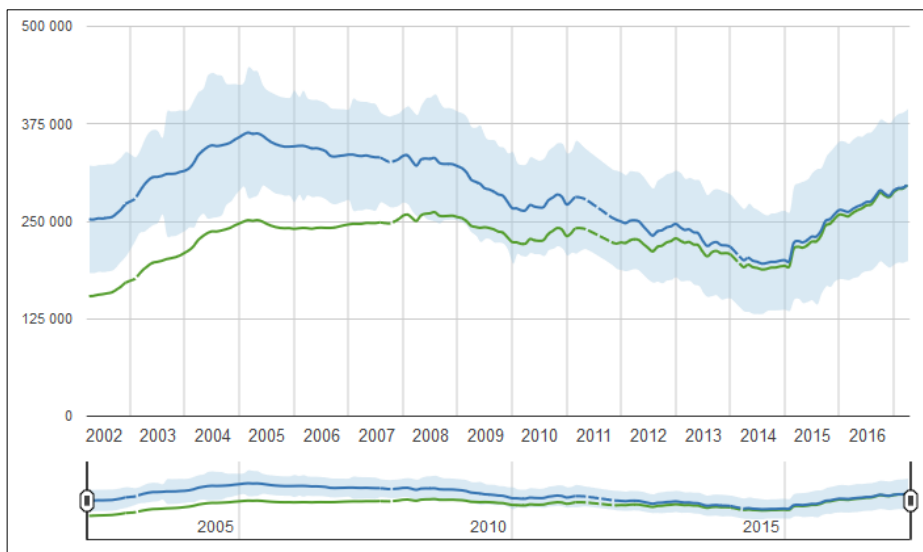

Kiskereskedelmi hálózati egységek száma (gyógyszertár nélkül, db):

Élelmiszer jellegű üzletek és áruházak száma (db):

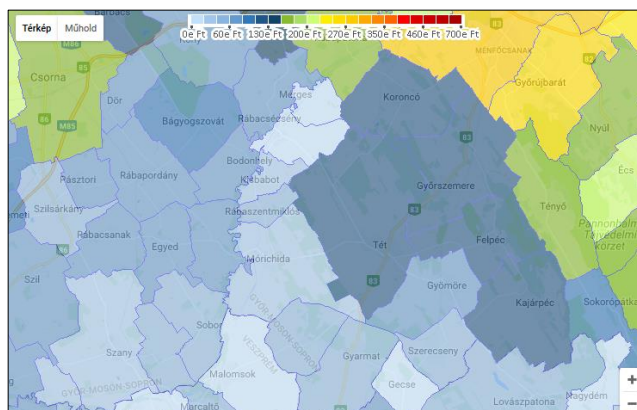
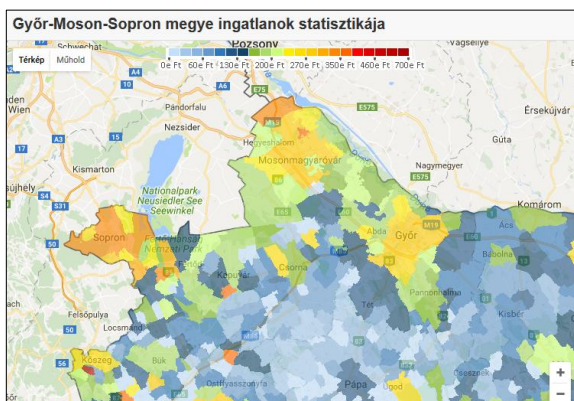

Négyszetméter ár alakulása ■ Nominál m² ár ■ Reál m² ár

Négyszetméterre vonatkozó statisztikák			
Átlag m ²	Átlag m ² ár	Legkisebb m ² ár	Legnagyobb m ² ár
117	292 736 Ft	59 333 Ft	705 882 Ft
Ingatlanra vonatkozó statisztikák			
Átlag ár	Legkisebb ár	Legnagyobb ár	
35 058 762 Ft	100 000 Ft	1 800 000 000 Ft	

forrás: ingatlanet.

Összehasonlításként az alábbi ábrákon a Győr-Moson-Sopron-megyei ingatánárak:

1.10. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

1.10.1. Természeti adottságok

Táj, domborzat

A település a Rábaköz néven ismert Csornai-sík kistáj része. A terület természetföldrajzi adottságait tekintve igen egységes. Mind a talajviszonyok, domborzati adottságok csapadékeloszlások terén egységes, homogén képet mutat. A település tengerszint feletti átlagos magassága 115-120 m. Mórichida a 8419-es számú állami mellékútfőút mentén fekszik. A település Győrtől 28 kilométerre, Tétől 7 kilométerre, Csornától 19 kilométerre található.

A község külterületét nagy kiterjedésű szántóterületek és valamivel kisebb erdőterületek jellemzik. Kisebb arányú, de települési szinten jelenős területek vannak ezen felül rét és legelő hasznosításban is.

Az szántóterületek nagy arányának oka a domborzatból fakad, hiszen a község közigazgatási területének nagy része a Rába és Marcal folyók öntési árterületein található. Ezen felül a szántóterületek magas aranykorona értékkel bírnak, jó termelékenységű területek. A homokosabb, lazább területeken volt csak érdemesebb erdőgazdálkodást folytatni, mint mezőgazdasági művelést, melyek főleg a településszélességi és dél-nyugati területein találhatóak. Az erdők nagy része ma is gazdasági rendeltetésű.

Földtani adottságok

A település egy alacsonyártéri medencesíkságon fekszik. A tengerszint feletti magasság 120 m körül alakul. A környék antropogén felszíni elemei közül a táblás szántóföldi művelést és a folyókat övező gátakat lehet kiemelni a település épületein kívül.

A terület földtanilag a Rába megsüllyedt hordalékkúpjának lejtője, amelyet jelenkori folyóvízi iszap, lápi és réti agyag borít. A mélyben 50-100 m vastag pleisztocén, jó víztározó képességű, majd vegyes víztározó-képességű pannon üledékek találhatóak. Aszeizmikus, jelentős 50 C°-nál melegebb geotermikus energiával rendelkező terület.

Talaj, növényzet

A terület az Arrabonicum flórajárásba tartozik. Potenciális erdőtársulás a fűz- és égerligetek, illetve a tölgy – kőris - szil ligeterdők.

Aljnövényzetben a sások, medvehagyma, a csalán, a szálkaperje, a müge és a gyöngyvirág jellemző.

Erdészetiileg a fiatal, kemény- és lágylombos fajok jellemzőek a kistájon. A mezőgazdasági művelésű területeken a búza, a kukorica és a cukorrépa a döntő.

A talajtakaróra jellemző a változatosság, de döntően a réti öntés és a lápos réti talajok jelentősek. A térség jellemző talaja a homokon képződött barnaföld.

Éghajlat

Mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz éghajlatú terület. A napfénytartam meghaladja az 1950 órát, az évi középhőmérséklet 9,5-10 C°. A fagymentes időszak átlagosan 185-190 nap. A lehetséges hőmérsékletingadozás – 16,5 C°- +33,5 C° között várható.

A csapadék évi összege 590 és 640 mm, amely a vegetációs időszakban 340-370 mm-re korlátozódik. A hótakarós napok száma maximum 35 nap, maximális hóvastagság 24 cm.

Uralkodó szélirány ÉNY, átlagos szélesség 3m/s. Az éghajlat alapján természetközeli kultúrnövények: gabonafélék, kapások és kertészeti növények.

Vízrajz

A terület a Rába-Rábca és a Marcal vízgyűjtőjéhez tartozik. Mérsékelt lefolyású terület. A folyók vízminősége II. osztályú. A települések közvetlen közelében folyó Rába jelenleg gátak közé van szorítva, nem jelent veszélyt a település életére. Az árvizek általában nyár elején jelentkeznek.

Talajvíz átlagos mélysége 2 méter, amely magasabb vízállás következtében megnövekedhet. A talajvíz nátriumos, illetve kalcium - magnézium - hidrokarbonátos, keménysége 25 nk°, szulfáttartalma 300 mg/l körüli.

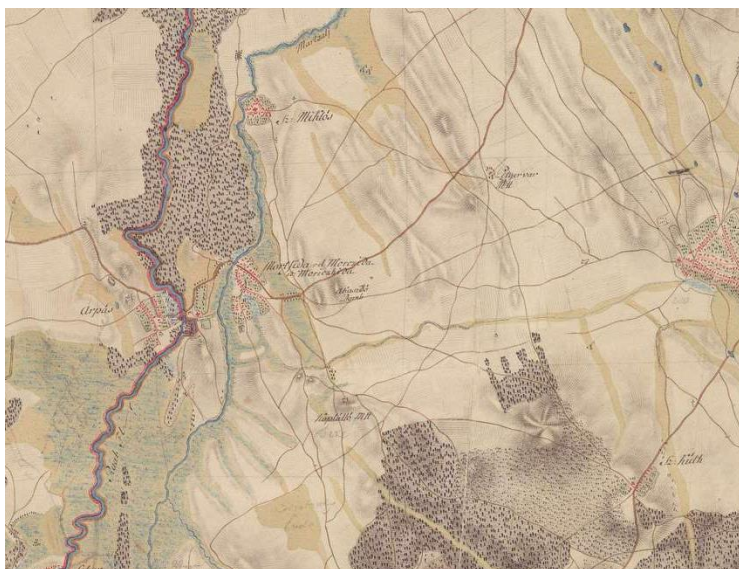
Természeti értékek

A településen a Rába és Marcal folyókat kísérő erdők és rétek Natura 2000 területbe tartoznak. A védelemmel érintett helyrajzi számok: 0107/1, 0107/2, 0107/3, 0114/1, 0114/3, 0114/4, 0114/5, 0114/6, 0114/7, 0114/8, 0114/9, 0115/5, 0115/6, 0115/7, 0115/8, 0115/12, 0115/13, 0115/15, 0115/17, 0115/18, 0115/19, 0115/20, 0115/22, 0115/23, 0115/24, 0115/25, 0115/27, 0115/28, 0115/29, 0115/30, 0115/31, 0116, 0117, 0118, 0119/1, 0119/2, 0119/3, 0120/2, 0120/3, 0120/4, 0120/5, 0121/1, 0121/2, 0122, 0123, 0124, 0125/2, 0125/3, 0125/5, 0125/6, 0125/7, 0125/8, 0125/9, 0125/10, 0125/11, 0126/1, 0126/2, 0126/3, 0127, 0128, 0130/2, 0130/3, 0130/4, 0130/5, 0130/6, 0130/7, 0131/4, 0131/5, 0132/3, 0132/4, 0133/3, 0133/4, 0133/5, 0133/6, 0134/2, 0134/3, 0134/5, 0134/6, 0135, 0136/1, 0136/2, 0136/3, 0136/4, 0137/3, 0137/4, 0137/5, 0137/6, 0137/7, 0137/8

A területek részei a Nemzeti Ökológiai Hálózatnak is.

1.10.2. Tájhasználat, tájszerkezet, tájtörténeti vizsgálat

Az első térképes ábrázolások óta a Mórichidát körülvevő táj képe jelentősen átalakult.

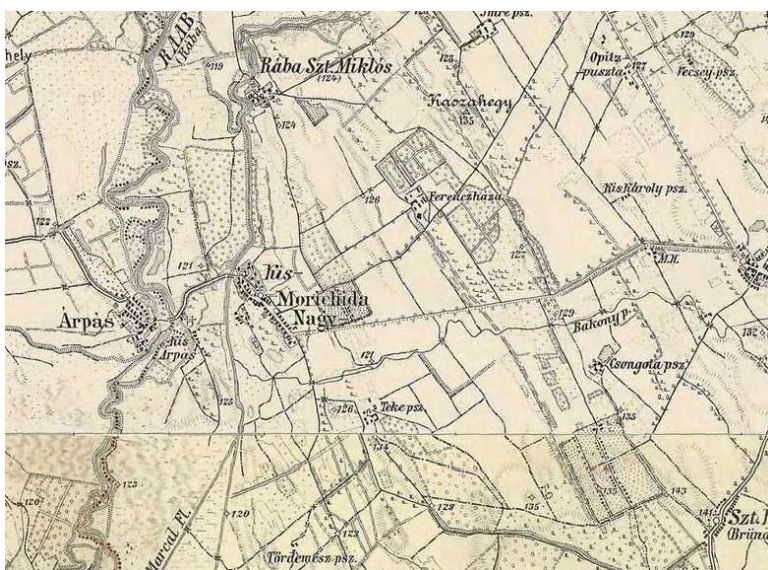
Az első Katonai Felmérés (1763-1787) térképén a Győrből Szombathely felé vezető országút mentén a Marcalon található átkelőhely mellett kialakult Mórichidát a belterület közelében rétek, mocsaras területek és sűrű ártéri erdők, távolabb pedig szántóföldek veszik körül.

A településre a vízi átkelő meglétének köszönhetően utak futnak a szélrózsa minden irányából. A térképen már látható az Árpási templom is. A Csikvánd felőli határban valamint a Rába és a Marcal között hatalmas erdőterületek találhatóak.

A második Katonai Felmérés (1806-1869) térképén Mórichida környékén még mindig egy nagyon változatos tájat láthatunk, rengeteg vízfolyással, vizes, mocsaras területtel, hatalmas kiterjedésű rétekkel és kaszálókkal. Az erdőterületek valamivel kisebbek lettek, de még mindig jelentősek. A szántóföldek aránya viszonylag kevés. A táj azonban összességében igen mozgalmas képet mutat.

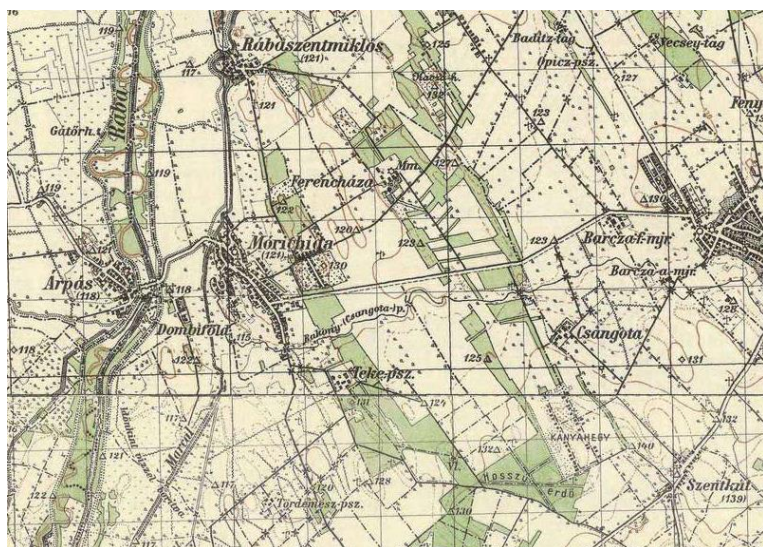
A belterület megnövekedett, a lakóházak mögött megkezdődött a kertművelés. A Győr felé vezető országút mentén kialakult a szőlőhegy a mai pincefalu. vele szemben pedig egy nagyobb erdőtelepítés a Pagony-erdő.

A második és harmadik katonai felmérés (1869-1887) között eltelt időszakban még inkább megfogyatkoztak a település erdőterületei.

Jellemző új táji elem a szántóföldeket és kaszálókat tovább osztó földutak megjelenése. Az utak mentén szinte mindenhol fasorok futnak. A tájban a leghangsúlyosabb közlekedési nyomvonal ekkorra a Tét felé vezető országút lett.

A külterületen számos helyen találunk majorokat, állattartó telepeket un. pusztákat, amelyek megjelenése szorosan összefügg a nagy kiterjedésű rétekkel, legelőkkel és kaszálókkal.

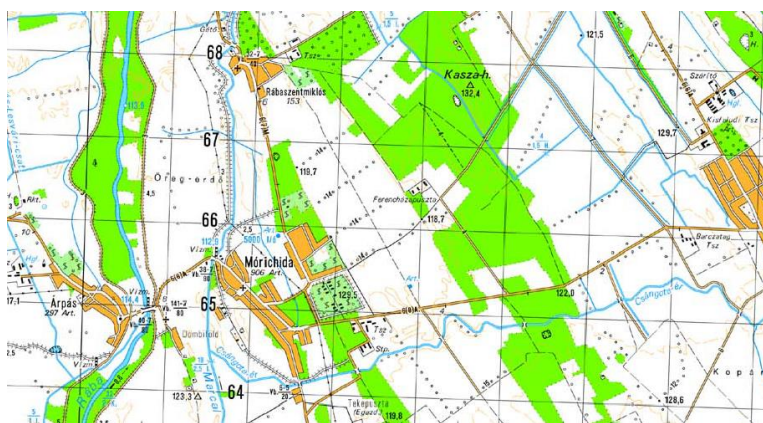

Az 1940-es évekre (Magyarország Katonai Felmérése -1941) a Rába és Marcal szabályozásának köszönhetően teljesen eltűnt a két folyó közötti ártéri erdő. A település keleti határában és Teke-pusztá környékén azonban a kevésbé jó minőségű szántóföldeket beerdősítették.

Az úthálózat letisztult, véglegesedett, megnövekedett a település lakóterülete, utcahálózata. A település külterületén található majorok és puszták területe, épületállománya jelentősen megnövekedett.

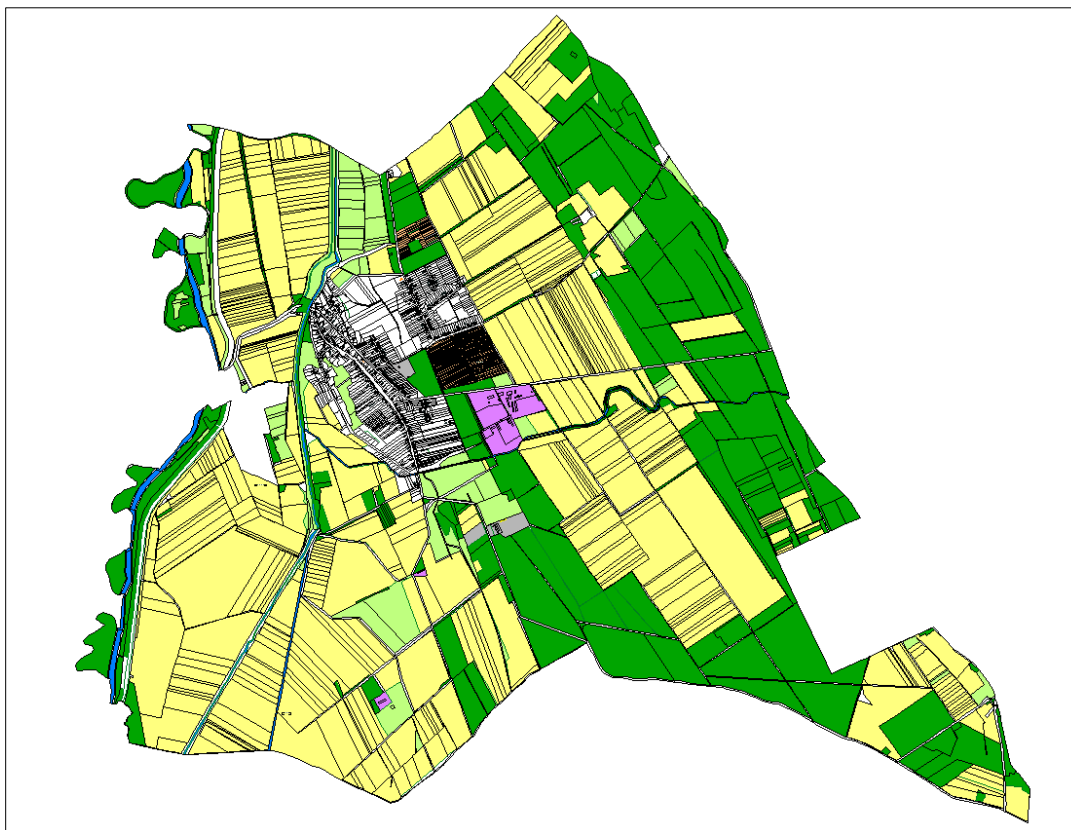
Az 1950-es évektől a szövetkezeti termelés következményeként megjelent a külterületeken a nagytáblás szántóföldi gazdálkodás. A külterületi mezőgazdasági utak nagyrésze eltűnt. A kevésbé jó szántóföldek helyén a keleti határon tovább növekedtek az erdőterületek.

A régi erdős, gyepes, kaszálókkal teli, vízfolyások által szabdalts területet az ember erdőirtás, vízgazdálkodás, nagytáblás gazdálkodás révén jelentősen átalakította.

A jelenlegi művelési ág/területhasználat szerinti megoszlást az alábbi táblázat mutatja:

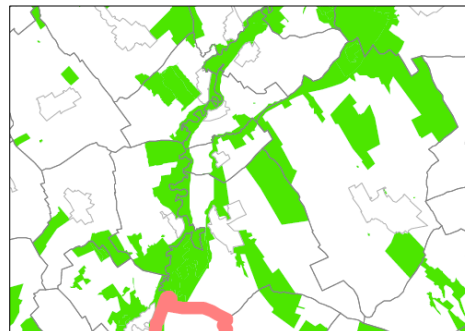
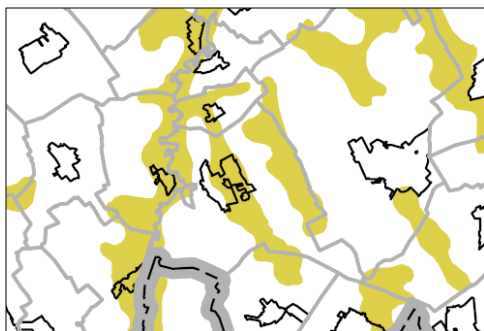
Művelési ág	Terület (Ha)	Arány (%)
Folyóvizek, árok, csatornák	35,9 Ha	1,2 %
Szántó területek	1652,4 Ha	56,8 %
Rét, legelő területek	185,1 Ha	6,3 %
Erdő területek/fásított területek	964 Ha	33,1 %
Gazdasági területek	26,8 Ha	1 %
Szőlőhegy/kert	33 Ha	1,3 %
Különleges területek	9,4 Ha	0,3 %
Összesen	2906,6 Ha	100,0 %

Mórichida külterületének jelenlegi területfelhasználása

A szántók SZ4 és SZ7, az erdők E1-E4, a legelő területek L2-L4 közötti, a rétek pedig R6 minőségi osztályokba tartoznak.

1.10.3. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Mórichida területének jelentős része országos tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területbe tartozik valamint nagyon sok területe része az országos ökológiai hálózatnak is. Tájképvédelmi szempontból értékesek a vízfolyást kísérő galéria erdők a rét és legelő területek, valamint a sok folyó és vízfolyás.

1.10.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A helyzetfeltárás alapján a meglévő tájhasználati konfliktusok, problémák nem tekinthetők jelentősnek, ám kezelésükkel hosszú távon egy harmonikusabb ember-táj kapcsolat alakulhat ki, legyen szó víz-rehabilitációs munkálatokról vagy éppen az út melletti fásításokról.

A nem célzottan tájhasználati konfliktusok feloldását célzó fejlesztési beruházások minden erőfeszítés ellenére előbb-utóbb bizonyos fokú konfliktushoz vezetnek, melyek lehetnek területhasználati és funkcionális, tájökölógiai vagy tájképi (vizuális) gyökerűek. A konfliktusok mértéke azonban összehangolt, átgondolt tervezéssel csökkenthető.

Leggyakoribb probléma az infrastruktúra fejlesztések, a beépített területek növelése és a természetvédelem, tájvédelem szempontjainak ütközése.

A táj karakterének meghatározói a vízfolyások, erdők és rétek. Ezek fenntartása a táj védelme érdekében is fontos.

1.11. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.11.1. A települési zöldfelületi rendszer elemei

Egy település életében a zöldfelületek, fák, fasorok kiemelt jelentőséggel bírnak. Egyrészt életminőségi, levegőtisztaság védelmi, településképi, esztétikai, egészségügyi, másrészt zajvédelmi, idegenforgalmi szempontból. A zöldfelület, mint biológiailag aktív felület, jelentős kondicionáló hatással bír a környezetre: kedvezően befolyásolja a klímát, a levegőminőséget, a vízháztartási viszonyokat, a felszíni és felszín alatti vizek minőségét, megakadályozza a talaj mennyiségi és minőségi romlását. E sokrétű szerepkörnek a zöldfelületek akkor tudnak optimálisan megfelelni, ha rendszerbe, hálózatba szervezettek.

A zöldfelületek funkciójuk és használatuk módja szerint három csoportba oszthatók:

- Korlátlan közhasználatú zöldfelületek. Ide tartoznak a közparkok, lakó kertek játszóterek sportpálya valamint a közlekedési területek zöld felületei, és a védő fásítások. A települési szintű és lakóterületi közparkok a településlakók, idelátogatók rekreációs igényeit elégítik ki.
- Korlátozott közhasználatú zöldfelületek. Ide tartoznak az időben korlátozott, általában intézményekhez kapcsolódó közhasználatú zöldfelületek: ilyen zöldfelület a temető és kastélypark. Az intézményi zöldfelületeket korlátozottan látogatható intézményi területek alkotják.
- Közhasználat elől elzárt zöldfelületek: e kategóriában a közintézmények, hivatalok, ipari létesítmények zöld felülete valamint a családi házak kertjei tartoznak.
- A vonalas, zöldhálózati összekötő elemek (utak, vízfolyások menti zöldfelület)

Szerkezeti szempontból igazán jelentősek a biológiailag-aktív vízfelületek, mint például a Rábafolyó, a Marcal-folyó vagy a Csángota-ér.

Szintén jelentős zöldhálózati összekötő szerepük van a településeken a fasoroknak. A fasorok fontos elemei egy település zöldfelületi rendszerének, a fasorok kapcsolják össze a zöldfelület egyes elemeit összefüggő rendszerré. Sajnos a település utcái gyengén fásítottak.

1.11.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges, valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

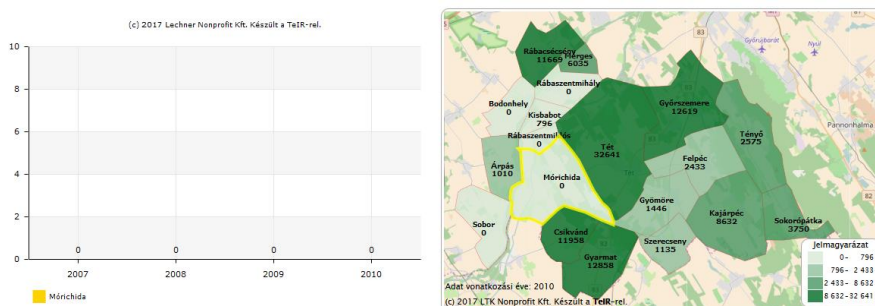
Nagyobb összefüggő zöldfelületek, zöldterületek a településen:

- A Rába-folyót valamint a Marcal-folyót kísérő liget erdők
- a közigazgatási területet észak-déli irányból átszelő erdősáv
- a közigazgatási határt keleten határoló szintén észak-déli irányú kiterjedt erdősáv

1.11.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

Zöldfelületek nagysága (m2)

A 2011-es mutató értéke jelenleg felülvizsgálat alatt áll. Az adat a KSH és a MÁK közös 1616-os (Jelentés az önkormányzatok tulajdonában lévő ingatlanvagyonról?) kérdőívéből származik, melyet a MÁK dolgoz fel és továbbít a KSH-nak.

1.12. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.12.1. Területfelhasználás vizsgálata

A község belterületén döntően lakóterületi funkciók dominálnak.

A lakóterületek növelése érdekében a korábbi rendezési tervben új lakóutcák, ill. egy tömbfeltárás kerületek kijelölése. Ezek a területeken a fejlesztések nem realizálódtak.

Ennek oka település lakosságának kismértékű csökkenésére és beköltözők alacsony számára vezethető vissza. A tendenciát látva a lakóterületi zöldmezős kijelölések fenntartása megfontolandó, de semmiképpen nem elvetendő. Ezzel párhuzamosan a területkarékos fejlesztések megvalósítása is támogatott a tömbbelső feltárásokkal. Ezeknek a fejlesztéseknek célcsoportja helyi lakosság. A tömbbelső feltárással történő lakóterületi kihasználtság növelése generációs lakhatási problémák helyi megoldására kínál lehetőséget.

1.12.1.1. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

A beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek aránya a falusias használatnak megfelelő, A hatályos településszerkezeti terv, mint említettük nagyméretű lakóterületi fejlesztéseket tartalmaz, amely a külterületi táji környezet csökkentésével jár. Felülvizsgálatuk indokolt.

A hatályos terv továbbá kijelölt a Fő utca déli végében egy gazdasági területet, amely kiépülése ezidáig nem realizálódott.

1.12.2. A telekstruktúra vizsgálata

A történeti adottságokból adódóan a Fő utca mentén, az Új utca déli részén valamint a Miklósi utcában – azaz a történelmi településmagban - a szalagtelkes keskeny telestruktúra maradt fenn. A hosszú, keskeny telkek beépítése jellemzően oldalhatáron álló.

Az ősi - Fő és az Új utcák északi vége, Kis utca által alkotott - településmagban a külső településrészek szabályos, sematikus teleosztásaival, utcahálózatával, szabályos négyzetes, azonos méretű telkeivel ellentétben egy organikus telek és utcahálózatot találunk, változatos alakú és nagyon eltérő méretű telkekkel, közterület szélességekkel.

A mérnöki telekosztású településrészek kialakult szabályos struktúrák közül kifejezetten nagyméretű 1500-2000 m²-es telkek találhatóak a Miklósi utcában, Hunyadi. Kisebb méretű (600-800 m²-es) telkek csak az ősi településmagban találhatóak.

Az ősi, organikus településmag

A mérnöki telekosztású településrészek

1.12.2.1. Tulajdonjogi vizsgálat

1.12.3. Önkormányzati kataszter

A településen az önkormányzati tulajdonú ingatlanok nyilvántartása megoldott, amelynek vezetése folyamatos. Önkormányzati ingatlanok Mórichidán az intézmények, temető, közművek, hulladékudvar, szennyvíztisztító telkei, a sportpálya területe, néhány építési telek és a külterületi mezőgazdasági utak nagy része valamint jelentős erdő és mezőgazdasági területek.

Az önkormányzati tulajdon térképen ábrázolva

1.12.4. Az épületállomány

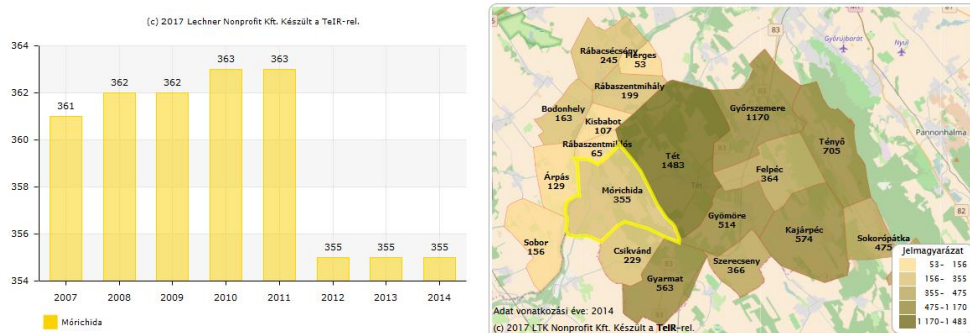
A település alakját a domborzati adottságok határozzák meg, síkvidéki faluból kialakult településszerkezettel.

	1946 előtt	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2005	2006 - 2011	Össze- sen
Megye összesen	28 160	22 522	31 218	39 827	27 263	13 705	14 708	10 943	188 346
Téti kistérség	978	1287	173	1066	627	248	220	227	5826
Települések együtt (500-999 fő)	2287	2485	2562	2271	1743	855	630	553	13386
Mórichida	104 29 %	63 18 %	53 15 %	59 17 %	46 13 %	23 6,5 %	5 1,5 %	2 0,5 %	355 100 %

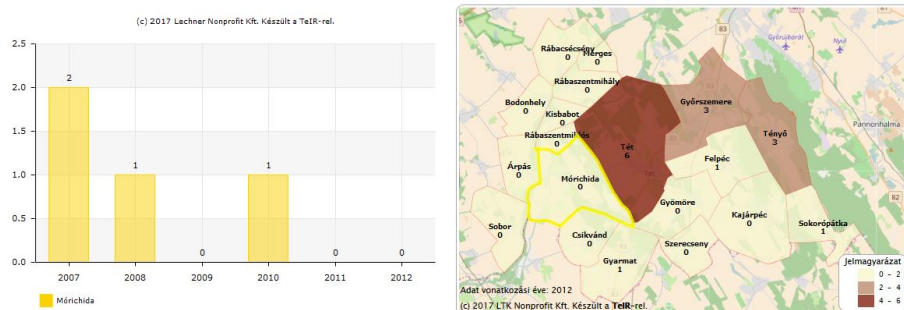
Az épületek építési korát tekintve az épületállomány sajnos előregedő képet mutat. Az 1946 előtt épült házak aránya, amely 29 %-ot tesz ki nagyon magas. Ezek a házak csak jelentős ráfordítások által válhatnak a mai kor követelményeinek, komfortjának megfelelő épületekké. Ez a helyzet a 60-as-70-es épületekkel is, hiszen mára ezen épületállomány is elérte azt a kort, amelynél időszerűek a korszerűsítések, felújítások.

Csupán az épületállomány 8 %-a épült az 1990-es évek után. Ezek az épületek remélhetőleg műszaki téren kielégítik a mai kor igényeit. Az épületeik változatosabbak, mint az 50-es 60-as évek házai, azonban nem minden esetben illeszkednek a falusi környezetbe.

Az alábbi ábrán Mórichida lakásállományának száma található a 2001-es népszámlálási adatok szerint:

Az alábbi ábrán, a Mórichidán épített lakások számának alakulása látható a 2007-2012. évek közötti intervallumban:

1.12.4.1. Beépítési jellemzők (mód, mérték, sűrűség)

A település épületei szinte kivétel nélkül oldalhatáron állók, a falusias telekhasználatnak megfelelően.

Mind a magán telkek és beépítésük, mind az önkormányzati telkek jellemzően nem „zsúfolt” beépítésűek, községi szintű légtérhasználattal rendelkeznek.

A gazdasági területek és majorok szelődően, szabadon állóan kerültek beépítésre.

1.12.4.2. Magasság, szintszám, tetőidom, alapterület

A településen döntő többségben a falvakra jellemző módon földszintes egylakásos épületek találhatóak. Az emeletes házak aránya, jelentéktelen. (2011. évi népszámlálási adatok)

Lakóházak és üdülőépületek magassága és nagysága:

	Földszintes (db)	Emeletes (db)	1	2-3	4-10	11-	Összesen
			lakásos (db)				
Megye összesen	112 578	6 981	109 386	4 187	3 402	2 577	119 559
Téti kistérség	5748	11	5712	44	3	-	5759
Települések együtt (500-999 fő)	13149	36	13047	131	6	1	13185
Mórichida	354	-	353	1	-	-	354

Lakások és lakott üdülők alapterülete:

	-29	30-39	40-49	50-59	60-79	80-99	100-	Egy lakásra jutó alapterüle t (m ²)
	m ² -ű alapterületű lakás (db)							
Megye összesen	1 866	7 766	16 630	30 929	33 818	40 171	58 166	83
Téti kistérség	9	49	102	196	925	1904	2641	96
Települések együtt (500-999 fő)	20	81	189	472	2080	4123	6421	97
Mórichida	-	-	6	27	81	107	134	90

1.12.4.3. Település karakter, helyi sajátosságok (utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok)

A különböző időbeli fejlődési szakaszok jelentősen befolyásolták a település morfológiáját, szerkezetét. A központi részek organikus településszerkezetűek, de a külső településrészeket nem elkerülték el a „modern idők” sablonos, mérnöki utcahálózatai. Utcakép tekintetében nagyon változatos képet mutat a település. Pár helyen fennmaradt néhány szép 3-4 ablakos hajlított ház ill. egy-egy hosszúház, ezek azonban mára beszorultak a 60-as évek sátoztatós házai és a 80-as évek típusházai közé.

A települést minden irányból szántóföldek, mezőgazdasági művelésű területek és legelők, erdők ill. töltések határolják.

A település területén jelentős tájsebek nincsenek.

A település környezetének legértékesebb táji elemei a vízfolyások ligetekkel, rétekkel váltakozó árterei és a meglévő összefüggő erdőterületei.

1.12.4.4. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Jelen megalapozó dokumentációhoz új örökségvédelmi hatástanulmány készül.

1.12.4.5. Világörökségi és világörökségi várományos terület

A község területe nem része világörökségi területnek vagy az országos világörökség várományos területeknek.

1.12.4.6. Műemlék, műemlékegyüttes

A településen Győr-Moson-Sopron megye műemlékjegyzéke alapján az alábbi országosan védett műemléki épületek, objektum található:

Román stílusú, egykori premontrei apátsági templom a 13. sz. első feléből.

Cím: Dombiföld (Mórichida) hrsz.: 0105/2

Ezen műemlékileg védett objektum műemléki környezetébe az alábbi hrsz.-ok tartoznak: 0105/3, 0231/6, 0231/7, 0231/8, 0231/9, 0232

1.12.4.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet

A településen történeti táj, műemléki jelentőségű terület nem található.

1.12.4.8. Nemzeti emlékhely

A településen nemzeti emlékhely nem található.

1.12.4.9. Helyi védelem

A település hatályos rendezési terve szerint az alábbi objektumok rendelkeznek helyi védettséggel:

- Evangélikus templom Fő utca 138. hrsz: 336.
- Harangláb temető hrsz: 53.
- Harangláb Új utca hrsz: 229/3.
- Kereszt Új utca. hrsz: 359/6.
- Kereszt temető hrsz: 53.
- Kopjafa Új utca hrsz.:430.
- Hősi emlékmű Új utca hrsz.:359/3.
- Millenniumi kereszt Új utca, hrsz.:326.

Helyi védelmi rendelet azonban nincs a településen.

1.12.5. Az épített környezet konfliktusai, problémái

A településen az épített környezetben nem jelentkezik jelentősebb környezeti konfliktus.

A meglévő és a tervezett nagyobb gazdasági, ipari területek megfelelő távolsággal és védőfásítással kerültek és kerülnek a jövőben is kialakításra. A gazdasági területek településszerkezeti elhelyezkedése megfelelő.

1.13. KÖZLEKEDÉS

1.13.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Mára Mórichida úthálózati rendszere kialakult, abban változás nem várható.

1.13.2. Közúti és vasúti közlekedés

A település közigazgatási területét közlekedési útvonalak:

- 83 sz. főút (külterületen a lakott területekről távol érinti a közigazgatási területet)
- 8419 sz. állami mellékút (Tét-M86 gyorsforgalmi út, 86 sz. főút)
- 8421 sz. állami mellékút (Mórichida-Rábaszentmiklós-Rábaszentkirály, M85 gyorsforgalmi út felé)

A Mórichida közúti kapcsolatát a 83-es, 86-os számú állami fő közlekedési utakhoz tehát a 8419-es állami mellékút jelenti. Az M85-ös út felé pedig a 8421-es számú mellékúton keresztül kapcsolódik a település. A 83-as út Győr és Pápa felé, a 86-os út Csorna és Szombathely felé a jelent közvetlen kapcsolatot a településeknek.

Vasúti kapcsolattal a község nem rendelkezik. A legközelebbi vasúti érintkezési pont a Tét-Halipusztai vasúti megálló amely a Győr - Pápa - Szombathely közötti 10 számú fővonal mentén található, a községtől 6 km-re. Az Egyed-Rábacsanaki vasúti megálló Mórichidától szintén 6 km-re található a Hegyeshalom-Csorna-Pápa 14 számú mellékvonalon.

Az autóbusszal történő tömegközlekedést illetően Győr és Tét, illetve Csorna felé közlekedik közvetlen buszjárat a településről

1.13.3. Közösségi közlekedés

Mórichidán a közforgalmú közlekedés (tömegközlekedés) kialakult, abban változás nem várható. A település belsejében a tömegközlekedési hálózat a buszjáratok tekintetében kialakulnak tekinthető.

1.13.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A község nem rendelkezik kiépített kerékpárúttal vagy kerékpáros nyomvonalal sem a település belterületén, sem a külterületén.

A megyei és országos területrendezési tervekben szereplő tervezett országos kerékpárút-törzshálózat (Győr (Rába töltés)-Pápa-Balaton) a tervek szerint a Rába töltésén halad majd.

1.14. KÖZMŰVESÍTÉS

Az alábbi táblázatok a közüzemi vízhálózat, csatornahálózat és komfortossági mutatókat mutatja be Mórichida, a Megye, a Téli járás és a hasonló lakos számú települések viszonylatában a 2011 népszámlálás adatai alapján.

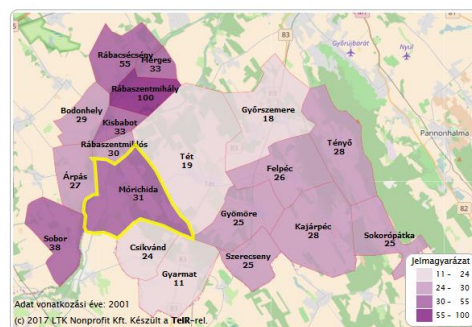
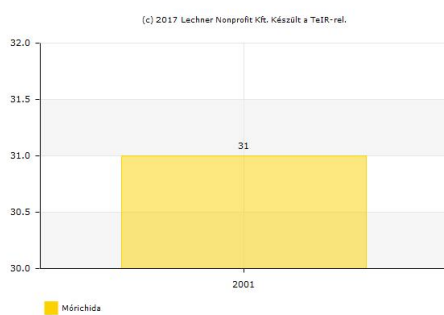
Lakóházak és üdülőépületek felszereltsége:

Terület	Hálózati	Házi	Meleg folyóvízzel	Vízöblítéses WC-vel	Köz-	Házi	Összesen
	vízvezetékekkel				csatornával		
ellátott lakás							
Megye összesen	183 803	2 028	181 797	182 210	165 123	20 708	188 346
Téti járás							
Települések (500-999)							
Mórichida							

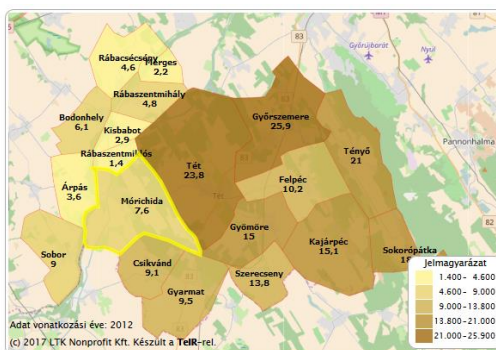
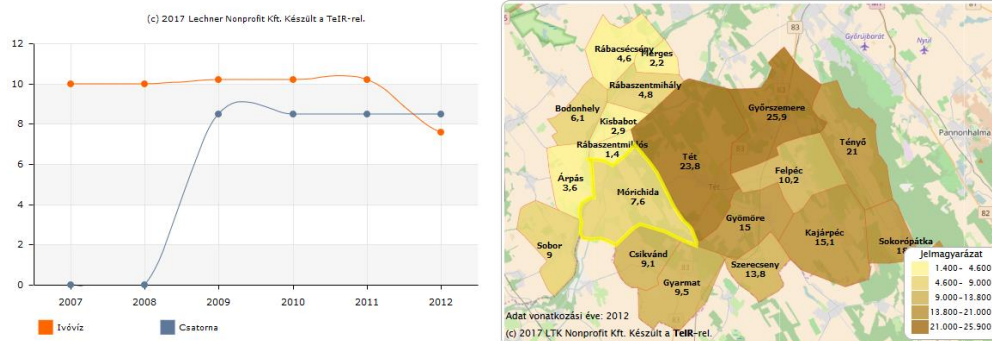
Lakóházak és üdülőépületek komfortossága:

Terület	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
Megye összesen	139 430	39 332	3 518	5 133	933	188 346
Téti járás						
Települések (500-999)						
Mórichida						

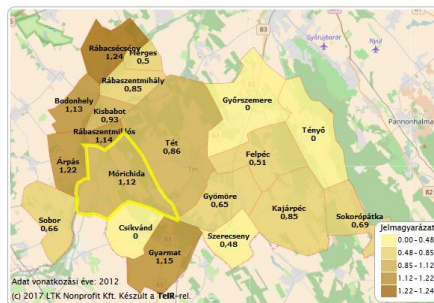
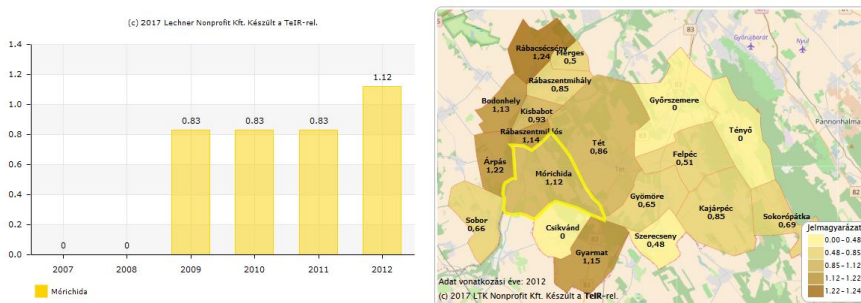
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya (félkomfortos, komfort nélküli, szükség- és egyéb lakás) (népszámlálás 2001) (%)

Az alábbi ábrán a közüemi ivóvízvezeték és csatornahálózat hosszának alakulását láthatjuk 2007-2012 év közötti intervallumban (km).

Közműolló (egy km vízvezeték-hálózatra jutó csatornahálózat) (km).

1.14.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás (ivó-, ipari-, tűzoltó-, öntözővíz, termásvíz hasznosítás)

A településen kistérségi ivóvíz hálózat üzemel. Vízbázis Mórichidán van, amelyről még ellátást kap Rábaszentmiklós, Árpás és Egyed.

A vízmű területén négy kút biztosítja a szükséges vízmennyiséget 2x100 m³-es térszíni medencével.

1.14.1.2. Szennyvízelvezetés

A település gravitációs szennyvízcsatorna hálózattal és saját szennyvíztisztítóval rendelkezik a közigazgatási terület északi határában.

A mórichidai szennyvíztisztítóba Rábaszentmiklós, Mórichida, Árpás községek települések szennyvizeit is rávezetik.

1.14.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település mellett folyik a Marcal, D-i és Ny-i szélén a Csángota ér.

A központi mély fekvésű területek vizét a Sáros árok vezeti a Pribék árkon keresztül a Marcalba. A belterületen általában jól kiépített burkolt vízvezető árkok vannak, amelyek a Sáros árokba kötnek.

1.14.1.4. Árvízvédelem

A település mellett folyik el védőtöltések között a Rába valamint a Marcal, amely árvizeitől a települést körtöltés védi.

A Marcal mértékadó árvízszintje a vízmércénél (Árpás felé haladó út hídjánál) 116,86 mBf.

Az árvíz a Sáros árkon keresztül veszélyeztetheti a település egy részét, ezért a körtöltésbe zsilip épült.

1.14.2. Energia

1.14.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, táv hő ellátás és más ellátórendszerek)

A település villamos energia-ellátása középfeszültségű 20kV-os szabadvezeteki hálózatról történik.

A kiefeszültségű hálózat légvezetékes rendszerű, a tartóoszlopokra szerelték fel a közvilágítási lámpatesteket is. A fogyasztói csatlakozó vezetékek légvezetékes kialakításúak. A tartószerkezetek és vezetékek megfelelő állagúak.

A közvilágítás a meglévő légvezetékes hálózat tartószerkezetein került elhelyezésre.

A fejlesztésre szánt területek közvilágítására kompakt fénycsöves lámpatestek betervezése célszerű (minimális egységteljesítmény lámpatestenként 26W). A szabadvezetékes részen az energiaellátási oszlopokra kerülnek a közvilágítási lámpatestek, földkábelrel ellátott részekon kandeláberes a közvilágítás.

Közepes megvilágítási érték legalább:	4 lux.
Megvilágítás közepesegyenletessége legalább:	0,2
Megvilágítás határegyenletessége legalább:	0,1
Közepes fénysűrűség értéke legalább:	0,3
Fénysűrűség hosszegyenletessége legalább:	0,4
Lámpatestek káprázási osztálya:	K ₂

Általános előírások:

A közművek egymástól való távolságát az MSZ7487 szabályozza. Villamos szabadvezetékek létesítéséről az MSZ151 intézkedik. Kiviteli tervek készítésekor az egyéb szabványok és előírások betartása is kötelező.

A rendezési tervben meghatározandó beépíthetőség meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy a közcélú villamos energia elosztó hálózat elemeinek, tartó, átalakító és kapcsoló berendezéseinek közterületen állónak és közterületről megközelíthetőnek kell lennie.

Továbbá figyelembe kell venni a vonalas villamos létesítményekre meghatározott védőtávolságokat, melyek a jelenleg hatályos rendelet ¹ alapján az alábbiak:

1-35kV-ig a vezeték nyomvonalának szélső vezetékétől 5-5m, belterületen 2,5-2,5m.

1kV alatt (kiefeszültség) vezeték nyomvonalának szélső vezetékétől 1-1m.

A településen a kilencvenes években épült ki a középnyomású földgázhálózat. A településnek önálló nyomásszabályozója nincs, a középnyomású vezeték a szomszéd település felől érkezik, D 110 mérettel.

1.14.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

A településen az önkormányzati tulajdonú épületeken jelentős energetikai korszerűsítés nem történt. A lakósági épületállományban már megjelenik a környezettudatos építési szemlélet (nyílászáró csere, fűtéskorszerűsítés, homlokzati hőszigetelés), mely az állami és az EU-s pályázatok megindulásával nagyobb mértékben realizálódhat.

A környezetkímélő, tiszta energiaforrások kiaknázására és hasznosítására célszerű egy – a teljes szabályozási területet felölelő - átfogó tanulmány elkészítése a megújuló energiaforrások helyi lehetőségeinek feltárására és reálisan, a gyakorlatban is megvalósítható felhasználási lehetőségeinek kidolgozására.

Napenergia:

A napenergia kiaknázásának, és hasznosításának elősegítésére javasolható egy olyan ösztönző energiatakarékos pályázati dokumentációs csomagterv kidolgozása, mely a speciális helyi viszonyokhoz és lehetőségekhez igazított alapváltozatokat tartalmazza. Ez lehet pl: az új beépítési területek esetében a tervezett épületek megfelelő tájolásának előírása és olyan tetőidomok meghatározása, melyekkel a legjobban hasznosítható a napenergia akár aktív, akár passzív napkollektorok elhelyezésével.

Energiaerdő:

A településszerkezeti tervben kell/lehet jelölni azokat a külterületeket, ahol – tájképvédelmi és környezeti szempontok alapján – energiaerdők ültetése (és letermelése) lehetséges. A fa – mint megújuló energia – felhasználására térségi koncepció készítése javasolt, az optimális megoldások kiválasztására (pl. pelleterómű) és kidolgozására.

1.14.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati tulajdonú épületek energetikai korszerűsítése indokolt, jelenleg a hatályos szabályozásnak a közösségi épületek nagy része nem felel meg. Az épületek energia hatékonysági tervezésénél a komplex gondolkodást javasoljuk szem előtt tartani, mely nem önálló szigetként kezeli az épületeket, hanem egy egységes rendszerként. A község alternatív energia forrásait megvizsgálva célszerű a gazdaságossági számítások után a megfelelő megoldást választani.

1.14.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Mórichida távközlési hálózattal rendelkezik. A település területének ellátása az győri primer hálózathoz csatlakozó optikai kábelről történik. A távközlési hálózatot a jövőbeni a fejlesztési területeken belül földkábelrel lenne célszerű kiépíteni. Az utcai távbeszélő állomások elhelyezése és száma biztosítja az 500 fő/db sűrűséget.

A telefonvezetékek, kábeltvé nyomvonalvezetése a szabadvezetékes részen, oszlopon megy. A vezetékes szolgáltatás minősége megfelelő, a mórighidai telefonközpont kapacitása, a bővülő igényeket ki tudja elégíteni.

A kábeltvé hálózat szintén megfelelő minőségben látja el a települést, a jövőben azonban célszerű lenne a modern adatátviteli igényeknek megfelelően átalakítani a hálózatot.

1.15. KÖRNYEZETVÉDELEM (ÉS TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉS)

A település területe a Rábaköz néven ismert Csornai-sík kistáj részét képezi. A terület természetföldrajzi adottságait tekintve igen egységes. Mind a talajviszonyok, domborzati adottságok csapadékeloszlások terén egységes, homogén képet mutat. A település tengerszint feletti átlagos magassága 115-120 m.

A község külterületét nagy kiterjedésű szántóterületek és valamivel kisebb erdőterületek jellemzik. Kisebb arányú, de települési szinten jelenős területek vannak ezen felül rét és legelő hasznosításban is.

Az szántóterületek nagy arányának oka a domborzatból fakad, hiszen a község közigazgatási területe a Rába és Marcal folyók öntési árterületein található. Ezen felül a szántóterületek magas aranykorona értékkel bírnak, jó termelékeny területek. A homokosabb, lazább területeken érdekesebb volt erdőgazdálkodást folytatni, mint mezőgazdasági művelést. Az erdők nagy része ma is gazdasági rendeltetésű.

1.15.1. Talaj és természetes növényzet

A talajtakaróra jellemző a változatosság, de döntően a réti öntés és a lápos réti talajok jelentősek. A térség jellemző talaja a homokon képződött barnaföld.

A terület az Arrabonicum flórajárásba tartozik. Potenciális erdőtársulás a fűz- és égerligetek, illetve a tölgy – kőris - szil ligeterdők.

Aljnövényzetben a sások, medvehagyma, a csalán, a szálkaperje, a müge és a gyöngyvirág jellemző.

Erdészetiileg a fiatal, kemény- és lágylombos fajok jellemzőek a kistájon. A mezőgazdaság által művelt területeken a búza, a kukorica és a cukorrépa előfordulása döntő arányú.

1.15.2. Felszíni és felszín alatti vizek

A terület a Rába-Rábca és a Marcal vízgyűjtőjéhez tartozik. Mérsékelt lefolyású terület. A folyók vízminősége II. osztályú. A település közvetlen közelében folyó Rába jelenleg gátak közé van szorítva, nem jelent veszélyt a település életére. Az árvizek általában nyár elején jelentkeznek. A település Rábán átívelő hídja fontos átkelőhely.

Talajvíz átlagos mélysége 2 méter, amely magasabb vízállás következtében megnövekedhet. A talajvíz nátriumos, illetve kalcium - magnézium - hidrokarbonátos, keménysége 25 nk°, szulfáttartalma 300 mg/l körüli.

A település területe a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII.25.) KvVM Rendelet értelmében: fokozottan és kiemelten érzékeny. A település a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006.(II.7.) Korm. rendelet szerint a nitrát érzékeny területek listáján is szerepel.

A települést két kijelölt vízbázis és annak védőterülete érinti:

- Észak-nyugaton az Árpás-Kisbabot távlati vízbázis
- Dél-nyugaton a Malomsok-Árpás távlati vízbázis

A szennyvíz kezelése, valamint a hulladék folyamatos elszállítása és feldolgozása esetén, a területen környezetszennyező anyagok nem maradnak vissza. Veszélyes hulladéknak minősülő anyagok gyűjtése zárt, fedett térben zárt edényzetekben történjen. A felszín alatti víz (talajvíz) szennyezettségéről nincs tudomásunk. Kármentesítésre, különleges műszaki beavatkozásra a területen nincs szükség. A csapadékvíz elvezetésénél műtárgyak (olaj- és hordalékfogó) beépítésével gondoskodni kell, hogy szennyező anyag ne juthasson a talajba.

A felszíni vizek védelme érdekében a vízfolyások mentén a vegyszerek használatát a parti részeken mellőzni kell.

1.15.3. Levegőtisztaság és védelme

Mivel Mórichidán jelentősebb ipari jellegű termelés nem volt, illetve a terület növénytakaróval borított, a levegő nem jelentősen szennyezett. A főbb közlekedési utak mentén találkozhatunk a belső égésű motorok káros szennyezőanyag kibocsátásával. Ezt a szennyezést lehetne út menti fa és bokorsorokkal csökkenteni. A településen már megtörtént a gáz hálózat bevezetése, azonban kevés a rácsatlakozott lakások aránya. A fűtési szezonban a település síkvidéki adottságai miatt magas légnyomás esetén a káros szennyeződések könnyen felhalmozódhatnak. Ezen felül jelentősebb levegőszennyezés-kibocsátók lehetnek a nagyobb létszámú állattartás céljára szolgáló területek.

1.15.4. Zaj- és rezgésterhelés

Mórichidán a légszennyeződéshez hasonlóan a legnagyobb zajforrás is a közlekedéshez köthető. Az átmenő forgalom azonban nem mondható jelentősnek.

1.15.5. Sugárzás védelem

A településen sugárzást indukáló tevékenység nincs és nem is tervezett, védett területek nem kerültek kijelölésre.

1.15.6. Hulladékkezelés

Elhelyezhető hulladékok:

Nem veszélyes hulladékok	Veszélyes hulladékok
<ul style="list-style-type: none">• papír és karton csomagolási hulladékok• műanyag csomagolási hulladékok• fém csomagolási hulladékok• üveg csomagolási hulladékok• termékként tovább nem használható gumiabroncsok• textíliák• kiselejtezett elektromos és elektronikus hulladékok• biológiailag lebomló hulladékok• lom hulladék	<ul style="list-style-type: none">• Ásványolaj alapú, klórvegyületet nem tartalmazó motor-, hajtómű- és kenőanyagok• Veszélyes anyagokat maradékként tartalmazó vagy azokkal szennyezett csomagolási hulladékok• Veszélyes, szilárd porózus mátrixot tartalmazó fémből készült csomagolási hulladékok, ide értve a kiürült hajtógázos palackokat• Veszélyes anyagokkal szennyezett abszorbensek, szűrőanyagok, törlőkendők, védőruházat• Ólomakkumulátorok• Növényvédő szerek• Fénycsőek és egyéb higanytartalmú hulladékok• Elemek és akkumulátorok• Veszélyes anyagokat tartalmazó, kiselejtezett elektromos és elektronikus berendezések

A hulladékgazdálkodásban feltétlen prioritást nyer a „Megelőzés” elve, azaz hogy minél kevesebb hulladék keletkezzen, valamint fontos a keletkezett hulladék lerakásának csökkentése. Ez együtt jár különböző hulladékkezelési technológiák alkalmazásával, különösképp a hulladékhasznosítással. Sorrend: megelőzés- hasznosítás-lerakás.

1.15.7. Vizuális környezetterhelés

Vizuális környezetterhelést a település iparterületei jelentenek/jelenthetnek, melyek a település sziluettjét, feltárulását kedvezőtlenül befolyásolhatják. Ez azonban kedvező telepítéssel, védőfásításokkal kezelhető.

1.15.8. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

A településen érzékelhető konfliktus nincs, a külterületek használata során jelentősen eltérő használat nem tapasztalható. A külterületeken jelentős részben mezőgazdasági tevékenység, növénytermesztés, kisebb részben állattenyésztés folyik.

1.16. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

A település közigazgatási területe nem tartozik földrengésveszélyes övezetbe, azonban szélerózióknak kitett terület érinti.

Belvízveszély, belvizes probléma Mórichida területén szintén nem jellemző.

1.17. Ásványi nyersanyag lelőhely

A területen jelentős kavicsvagyron található. Bányaterület/bányatelek azonban nincs a településen.

1.18. Települési klíma

A község jelenlegi település szerkezeti elemei és a tervezett fejlesztések sem változtatják meg a klimatikus viszonyokat, a rendezési terv jövőbeni elhatározásai nincsenek hatással a jövőbeni klimatikus viszonyokra.

A terület mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz éghajlatú. A napfénytartam meghaladja az 1950 órát, az évi középhőmérséklet 9,5-10 C°. A fagymentes időszak átlagosan 185-190 nap. A lehetséges hőmérsékletingadozás – 16,5 C°- +33,5 C° között várható.

A csapadék évi összege 590 és 640 mm, amely a vegetációs időszakban 340-370 mm-re korlátozódik. A hótakarós napok száma maximum 35 nap, maximális hóvastagság 24 cm.

Uralkodó szélirány ÉNY, átlagos szélesség 3m/s. Az éghajlat alapján természetű kultúrnövények: gabonafélék, kapások és kertészeti növények.

2 HELYZETELEMZŐ ÉS HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE, A HELYZETLEMEZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE

A vizsgálatok alapján a tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése

A tényleges állapot értékelése, továbbá a szélsőséges, a települési környezettel szemben támasztott általános követelményeknek ellentmondó, problematikus témakörök kiemelése. A település adottságainak, lehetőségeinek és a fejlesztés korlátainak összefoglalása, a település-veszélyeztető hatások alapján készített kockázatértékelés figyelembevételével

2.1.1. A folyamatok értékelése

Mórichida a Nyugat-Dunántúli régióban, Győr-Moson-Sopron megye déli részén fekszik, a Téli járásban.

Sajnálatos módon lakónépességének alakulása kedvezőtlen képet mutat, ami egyaránt betudható a településen megfigyelhető természetes fogyásnak és az elvándorlásnak valamint a népesség átlagos előregedésének.

Humán infrastruktúra tekintetében (iskolázottság, helyi oktatásban részt vevők száma, kapacitások kihasználtsága) lehetne kedvezőbb is a kép.

A település intézményi működése anyagi és társadalmi helyzetének megfelelő. Intézményellátottsága majdnem teljes körű. Ez azonban Tét közelsége miatt nem jelent igazán problémát.

Kulturális kínálat, kulturális élet tekintetében a település még kihívásokkal küzd.

Összegezve megállapítható, hogy a település önkormányzata felelősen és jól gazdálkodik a település vagyonával, törekszik a polgárainak szociális téren a maximumot nyújtani, ehhez a lehetősége a kormányzati forráselvonások ellenére is megvannak. Ugyanakkor az is igaz, hogy nem történt meg az a gazdasági áttörés, ami a település egészének a fejlődését, gyarapodását tartósan növekedő pályára tudná állítani.

Mórichidán lehetőséget kell biztosítani azon befektetők részére, akik új munkahelyeket akarnak létrehozni. Ésszerű volumenű, megvalósuló beruházások gazdaságilag is támogatják a települést, sőt ezek munkahelyteremtő hatása is kívánatos tényező.

Mórichidának törekednie kell arra, hogy a következő, 2020-ig tartó, talán utolsó ilyen mértékű támogatásokkal rendelkező EU-s fejlesztési ciklusban minél szélesebb körben pályázhasson. A település vezetőinek (beleértve a politikai és gazdasági vezetőket és társadalmi véleményformálókat is) egymással összehangoltan és céltudatosan kell tennie a gazdaság és lakosság minél szélesebb körét érintő és minél jelentősebb megerősödése érdekében. A cél, hogy erősödjön a gazdaság egésze, a lakosság identitása és jövőképe és ezzel egyidejűleg ne romoljon, de inkább javuljon a település környezeti állapota és csökkenjen ökológiai lábnyoma.

2.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők

A település jelenét és jövőjét elsősorban az alábbi belső tényezők és alakulásuk befolyásolják:

- adófizető közép és nagyvállalatok letelepedés / majd eredményessége
- a lakosság demográfiai mutatói
- a kisvállalkozói szféra fő mutatói – új cégek száma, meglévők jövedelmezősége, beruházási indexük, foglalkoztatottsági mutatóinak változásai
- a helyi szolgáltatások fejlődőképessége, minőségi és mennyiségi téren, elsősorban a gazdaság, de legalább ilyen súllyal a lakosság számára
- a település működtetése hatékonyságának szintje, elsősorban gazdasági, másodsorban intézményi szinten
- a rendelkezésre álló fejlesztési forrásoknak a gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból a fenntarthatóságot erősítő felhasználási hatékonysága (látvány- és jóléti fejlesztések és/vagy gazdasági, társadalmi vagy környezetvédelmi befektetések
- az identitást és a település vonzerejét befolyásoló, azt pozitív irányba elmozdító sport- és kulturális élet gazdagsága

Amint látható, a fenti tényezőkre közvetlen ráhatása a közösség vezetésének csak a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása, kisebb mértékben a helyi szolgáltatások fejlesztése és a közösségi a sport- és kulturális élet erősítése terén van. Ezen a területen a legjelentősebb hatása a rendelkezésre álló fejlesztési források felhasználásának van.

A települési környezet

A település jó környezeti adottságokkal és viszonylag jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, melyek kihasználásában jelentős lehetőségek vannak.

A gazdasági helyzet

A jelenleg gyenge helyi ipari gazdasági potenciál változása nem várható ugrásszerűen, de a település a lehetőségét próbálja megteremteni a helyi vállalkozások fejlődésének valamint nagyvállalkozók, nagyfoglalkoztatók letelepedésének.

A külterületeken a hagyományos mezőgazdasági termelés, feldolgozás, állattartás működik, melyek fejlesztési területei beilleszthetők a készülő rendezési terv és a településfejlesztési koncepció dokumentumaiba.

Az infrastrukturális ellátottság

A település infrastruktúrája fejlett. Vannak még teendők a kerékpáros közlekedés tekintetében a belterületi csapadékvíz elvezetés kapcsán, vagy éppen az energetikai korszerűsítések, megújuló alkalmazása terén, ám a helyzet alapvetően nem mondható rossznak.

Az informatikai és kommunikációs fejlesztések országos programjai a helyi szereplőkhöz is eljutnak, de a szolgáltató szinten tapasztalható hiányosságok (internet) javítása az önkormányzat hatáskörén túlmutat. A község honlapja megfelelően működő, aktív kapcsolati lehetőséget adó felület, melyet a lakosság nagy része használ a helyi szintű kommunikációban is.

Az épített környezet

Az épített környezet értékelése esetében elmondható, hogy kisszámú országosan is védett objektum található a településen. A belterületi szép, régi házak megtartása az önkormányzat részéről is támogatott feladat lehet.

Településüzemeltetés

Az intézményi fejlesztés területi feltételeit a koncepció a belterületen biztosítja. Településközponti vegyes övezetek rögzítésére/kijelölésére várhatóan nincs szükség. Az önkormányzati tulajdonú épületek energetikai felújítása a közeljövő feladata.

Természetvédelem

A nagy kiterjedésű meglévő ökológiai folyosók, védett természeti területek területén fejlesztések nem tervezettek. A település koncepcionális célja a meglévő természeti értékek megőrzése és fenntartása. A külterületeken jelentős építési tevékenység nem tervezett, az önkormányzat fenntartja a természeti környezet megőrzésének fontosságát.

2.1.3. Swot analízis

Swot analízis

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> – iparterületnek/gazdasági területnek kijelölt ingatlan – már működő ipari/gazdaságterületek – sportélet, sportolási lehetőségek, – teljes közművesítettség, jó infrastruktúra – Győrhöz közeli fekvés, – győri munkahely-lehetőségek nagy választéka – kedvező közlekedésföldrajzi helyzet (83-as főút közelsége) – csendes, tiszta, nyugodt, biztonságos település, vidéki hangulat – természeti környezet – jó termőföldek – nincsenek jelentős szegregátumok a településen – nincsenek nagy társadalmi térbeli különbségek – város, járásközpont közvetlen közelsége 	<ul style="list-style-type: none"> – kedvezőtlen demográfiai mutatók – alul menedzselt (nem ismerik a szépségeit) – nagyobb foglalkoztatók hiánya – helyi vállalkozók, vállalkozások hiánya/nem elégséges száma – kedvezőtlen helyi munkahelyellátottság – települési jellegű szolgáltatások hiánya – szociális infrastruktúra gyengeségei (nincs különálló bölcsőde, nincs idősek otthona, szakorvosi ellátás hiánya) – hiányzó közösségi tér – több lábon állás hiánya a település gazdaságában – turisztikai értékek kihasználatlansága – szórakozási lehetőségek hiánya – részben kihasználatlan természeti adottságok – szállások hiánya – komplex turisztikai kínálat hiánya – Rába, Marcal, mint zöldfolyosó kihasználatlansága – az ingázás feltételei lehetnének kedvezőbbek

Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> – a gazdaság fejlődése nyomán megtelepedő további gazdasági funkciók – rendelkezésre álló munkaerő – pályázati források – fiatalok számára otthonteremtési támogatás, foglalkoztatás-fejlesztési kezdeményezések – fiatalok számára szórakozási lehetőségek bővítése – az önkormányzat aktív, helyi gazdaságfejlesztő tevékenysége – élelmiszeripari hagyományok kiaknázásának, a biogazdálkodásnak a támogatása – megújuló energiák kiaknázása – a történelmi tájhasználattal összeegyeztethető termelési módok, gazdálkodási formák (ökogazdálkodás) elterjesztése – településközpont kialakítása (szép főutca kialakítása) – kerékpáros közlekedés fejlesztése – nincs jelentős környezetszennyező ipar, – a környezeti állapot minősége jó – regionális szinten megszervezett hulladékgazdálkodás – épületek energiaigényének csökkentése – alternatív energia hasznosításának növelése: napelempark építésével, energiaültetvényekkel stb. – kerékpáros turizmus, tervezett kerékpárutak, kerékpáros nyomvonalak 	<ul style="list-style-type: none"> – fiatalok elvándorlása (elköltöző fiatalság) – a munkalahetőség hiány miatt más települések elszívó hatása – pályázati lehetőségek nem megfelelő kihasználása – népesség további csökkenése, elöregedés – a kvalifikált munkaerő elvándorlása, fiatalok további elvándorlása – munkahelyek további csökkenése – a győri munkaerőpiac további képzett-munkaerőt elszívó hatása – felszín alatti vízkészletek sérülékenysége nő – ipari területek növekvő környezetszennyezése – felszíni és felszín alatti vizek szennyezése

2.1.4. Fejlesztési feladatok az értékelés alapján

- rendezett településközpont kialakítása
- az önkormányzati fenntartásban lévő úthálózat, vízvezetőárkok minőségének javítása.
- a községi közterületek minőségének javítás (járdák, díszburkolatok, parkok zöldterületek).
- a meglévő természeti értékek turisztikai lehetőségeinek kihasználása (infrastruktúra kiépítéssel).
- helyi intézményi szolgáltatások bővítése, a szolgáltatások színvonalának emelése
- a helyi gazdasági szereplők megtartása, új lehetőségek megteremtése
- a lakosság megtartása
- az energia hatékony fejlesztések és a környezettudatos szolgáltatások támogatása mind az önkormányzati, mind a vállalkozói szektorban
- helyi kereskedelmi szolgáltatások bővítése a szolgáltatások színvonalának emelése
- kerékpáros kapcsolatok fejlesztése
- településközi úthálózati kapcsolatok fejlesztése
- helyi kulturális élet felélénkítése
- közösségi közlekedés összehangolása (lehetőségekhez mért fejlesztése)

2.1.5. A településfejlesztés és rendezés kapcsolata

A településfejlesztési koncepció elkészítésének a célja, hogy egy választási ciklusokon átívelő, széles társadalmi egyetértéssel alapuló fejlődési irányt fogalmazzon meg Mórichida számára. A koncepció alapja lesz a megújításra kerülő településrendezési tervnek (szerkezeti tervnek, szabályozási tervnek és helyi építési szabályzatnak), így minden lakost, vállalkozást, intézményt területileg is érintő hatásai vannak.

A településfejlesztési koncepció megjelöli azokat az irányokat, amely mentén a település hosszú távú fejlődése biztosítható, majd megjelöli azokat a pontokat – akcióterületeket – amelyek a hosszú távú fejlesztések érdekében beavatkozást igényelnek. A településfejlesztési koncepció készítésekor feltárássra került számos olyan – a hatályos rendezési tervben szereplő – szabályozás, amelynek ésszerű módosításával a szereplők további lehetőséget kaphatnak fejlesztéseik végrehajtására.

A rendezési terv készítéséhez szükséges inputokat a településfejlesztési koncepció záró fejezete adja meg.